

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti:

Besenyői BEÖTHY KÁLMÁN őrnagy

Segédszerkesztő:

BENEDEK MIHÁLY százados

Szerkesztőség és kiadóhivatal
BUDAPEST, I. KER.,
BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21Megjelenik
minden hó
1-én és 15-énElőfizetési ára:
Egész évre 12 pengő,
félévre 6 pengőTelefon:
1-501-90Postatakarékpénztári
cekk számla:
25.342

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Ugrás a vonatból.

Néhány héttel ezelőtt egy fiatal bajtársunk kiugrott a robogó vonatból s aztán belehalt a sérüléseibe. Alaposabban utána kellett járnunk ennek a tragikus esetnek, hogy megismerjük az okokat, amelyek Nagy Sándor bicskei őrsbeli csendőrt ebbe a halálos ugrásba belesodorták.

Ez az ok: a kötelesség ösztöne. Elaludt a vonaton s mikor felébredt, a vonat már azon az állomáson túl robogott, ahol neki le kellett volna szállania. Ez azt jelentette számára, hogy késve kell az őrsére bevonulnia, ha csak ki nem ugrik a vonatból, mert így még időre begyalogolhat.

Ismerjük az ilyen pillanatokat, amikor határozni és cselekedni kell. Sokszor talán nem is pillanatokon, hanem egyetlen pillanaton múlnak a dolgok. El tudjuk képzelni a szundítástól kissé még kábult csendőrt, amint felretten s egyetlen gondolat hasít az agyába: — Elkésem!

A kötelesség mélyen bele van ágyazva az ember idegeibe, még a csontjaiba is. Ösztön ez, amivel születik az ember, már aki születik vele. Mert vannak, akiknek a bölcsőjéből kimaradt ez az életutitárs, ezek számára kell azután olykor egyszerű fogságból ostort fenni, hogy mégis megszolgálják azt a becsületet és kenyeret, amit a társadalom ad nekik.

Az ilyen emberek soha nem fognak robogó vonatból kiugrani csak azért, hogy időre bevonuljanak. Azt mondhatná erre bárki, hogy okos ember akkor sem teszi ezt, ha megvan benne a kötelesség tudata. Igen, ha tudatról lenne szó, akkor a bicskei őrsbeli fiatal bajtárs is meggondolta volna a dolgot és a nyilvánvalóan észszerűbb megoldást választva, bevonult volna az őrsére egy későbbi vonattal, hiszen fegyházba azért nem csukták volna emiatt.

Csakhogy itt nem mérlegelő tudatról volt szó, mert az álmoság kábulatában az ösztön az úr. S mivel a kötelesség ösztöne ebben a fiatal bajtársunkban olyan erővel élt, amiről talán sem ő, sem más nem is tudott, ebben a számára végzetes pillanatfordulóban az ösztön megbénította az észszerű gondolatokat és kivédhetetlenül parancsolt

a mozdulatoknak. Akármit és akármennyit hibáztott is talán egész életében, ez az utolsó pillanat megmutatta, hogy a lelke mélyén életre-halálra el volt jegyezve a kötelességgel. Lehetett talán neki rossz szokása és vonása, mégis azt mondjuk, hogy katona volt a szó legjobb értelmében és halála — minden észszerűtlensége mellett is — igazi katonahalál.

Ez persze nem azt jelenti, hogy most már minden csendőr aludjon el a vonaton, azután ugorjon ki belőle. Ez csak egy volt a sok mód közül, ahogyan a kötelesség megnyilvánul. A kötelesség ösztöne, parancsa Dugonics Tituszt lesodorta a várfokról, Zrinyi Miklóst behajtott a török kardba, ez úzi a próbaesendőrt, hogy akkor is tanuljon, mikor a társa andalog. A kötelességnek ez a velünk született zsarnoki hatalma nem engedi, hogy behúzódjunk a tanyára, mikor havas eső már fészket csontjainkban a reumának, a kötelesség tartja távol tőlünk kánikulában a hűsítő pohár bort, amit a másik felhajt, ha ellenőrző szem nincs a közelben. A kötelesség szava dolgozik bennünk, mikor az őrzőben mindent észreveszünk, ami mellett baj nélkül el lehetne sétálni, a kötelesség végigvonul az egész életünkön szórakozás, pihenés és családi élet rovására is egészen addig, amíg csak futja az erőből. Aki az észszerűséget akár Dugonicsnál, akár Zrinyinél, akár a szorgalmas próbaesendőrnél, akár az önmagáért becsületet járőrvezetőnél és őrsparancsnoknál firtatni kezdi, könnyen kisütheti, hogy bármelyik elkerülhette volna a halált, a szüntelen tanulást, a nehéz munkát, a súlyos elfáradást, ha úgynevezett gazdaságosan és észszerűen irányította volna tetteit s ezzel a maga sorsát is.

Az ilyen gazdaságos és észszerű emberek soha igazán nagyot nem művelnek, ők az a bizonyos harmadik a fogatban, amelyik nem húz, csak poroszkál a koci előtt. A szekér nehezét minden hivatásban a kötelesség született emberei húzzák. Ezek azok az emberek, akik nem bírják tétlenül nézni az elintézetlen dolgokat és mindig mindent a legjobban akarnak megcsinálni. Nem számolják a munkában töltött órákat, nem spekulálnak elismerésre, nem ügyeskednek könnyebb beosztásért, nem számítják ki a nyári szabadságot már január elsején, nem dobják mérlegre a zsoldot és a munkát, valami szent tűz hevíti és sodorja őket s ha belegörnyednek és belevakulnak a kötelességbe, akkor is megcsinálják és ha tudva-tudják, hogy soha ellenőrzést nem kapnak, akkor is megcsinálják. Ők az egész férfiak.

Hozzászólások a korszerű portyázás kérdéséhez.

I.

Irta: ERDÉLYI.

Lapunk 1938. évi 15. és 16. számában az örskörlet korszerű portyázásáról egy tartalmas cikk jelent meg. Balázs-Piri alezredes úr cikke a csendőrségi szolgálat legfontosabb részét öleli fel. A portyázás, a megelőző szolgálat fontosabb, életbevágóbb, mint a nyomozó szolgálat. Mert világos, hogy ha megelőzünk egy bűncselekményt, — már pedig a portyázás megelőző szolgálat — akkor nincs bűncselekmény, nem kell nyomozni. Mégis, úgy könyvirodalmunkban, mint itt lapunk hasábjain a kérdés a hamupipóke szerepét kapta. A nyomozásról szóló cikkek hatalmas tömegével, a bűnügyi nyomozásról szóló vastkos könyvekkel szemben alig egy-két rövid cikk foglalkozik a megelőző szolgálattal.

Azt hiszem, ennek oka az, hogy a nyomozás színes, ezerféle képet nyújt, könnyen leköti a figyelmet, nagy külföldi irodalma van, megtörtént esetekre hivatkozik és a tanulságok, eredmények gyorsan jelentkeznek, könnyen lesűrhetők. A megelőző szolgálat elméleti fejtegetése viszont száraz, a képzelőtehetséget nem ragadja meg, a felvetett gondolatok, tervek megvalósítása nagy nehézségekbe ütközik, az eredmény negatív (nincs bűncselekmény) és teljességében csak évek múlva jelentkezik.

De a cikkírónak igaza van. E kérdéssel foglalkozni kell, mert ez a csendőrségi szolgálat ütőere és azért is foglalkozni kell, mert a helyes portyázási rendszer kérdése az ember, anyag és idő helyes felhasználásának is kérdése. Abban is igaza van, hogy a csendőrségnél minden újítás a haladó konzervatív-

vizmus jegyében kell hogy történjék. Átmenet nélküli rohamos újítások, még a hasznosak is, helyrehozhatatlan károkat okozhatnak.

Az újítás, a módosítás főbb irányelvei a tökéletesebb eredmény elérése mellett a munka, főleg a fölösleges irodai munka csökkentése és az egyszerűség jegyében kell, hogy történjék.

A cikkből láttuk, hogy a portyázás is ilyen változásokon ment keresztül. Legutoljára az egyik leg súlyosabb tehertétel, a „Távolsági-kimutatás” tette e kérdést bonyolulttá. Először is ezzel foglalkozom. A Szut. 32. §. szerint a kimutatásokat tízedkilométer pontossággal kellene szerkeszteni. A kimutatás alapján a távolságokat egész vagy fél kilométerre kikerekítve, őrzárakat kell összeállítani, vagy a ki nem kerekített tízedkilométeres távolságokat minden esetben külön összeadva előírni a szolgálatot. Sorozatos tereptárgyak egymás közötti távolságát azonban az 1:75.000 térképen ily pontossággal még nagy gyakorlattal bírók is alig tudják hiba nélkül megállapítani. Legtöbbször körzövel dolgozunk és a körző hegyével — még ha finomabb műszer is — a görbületet nem tudjuk követni. Térképeink nagy része nem fotogrammetriai eljárás útján készültek és az útvonalak görbülete a felvételi rajzolás után — hosszabb távolságon — szintén eltéréseket fog mutatni. Hátha még a domborzatot is figyelembe vesszük? A leméréseknél keletkezett hiba pedig évekig megmarad, mert a Táv. kim. változatlan. De tegyük fel, hogy az őrzárati beosztások a fél km.-nyi kikerekítésekkel mégis pontosan fedik a valóságos távolságot. Vajjon van-e mód arra, hogy a mai alapon az útviszonyokat és a talaj minőségét, talán még az időjárást is figyelembe vehessük? Mert nem szorul bővebben tárgyalásra, hogy még a Szut. szerint 3—800 m. fokozatokba való osztáson belül is a lejt-

Nagypihenő.*

Irta: DIENES ANDOR g. főhadnagy.

Reggel hétkor érkezett vonatja a kis borsodi faluból és így két óra hosszat kellett várnia míg eljuthat oda, ahol élete nagy fordulása felől határoznak majd. Jártá addig a várost. A megyeszékhely még félálomban hallgatott, a boltokon barna redőnyök feszültek, az utcaseprők az utolsó simításukat végezték az aszfalton, melyet akkor kezdett elönteni az őszi nap. Akkor dőlöngtek ki a kocsmajtón a lumpok és keseredettek, akkor indultak dologba az emberek és akkor állt ki a fűtea néptelen sarkára a közlekedési rendőr. Lassan nyitogatta a szemét a város, a piaetéren állványokat kalapáltak a mészárosok és a bolgárkertészek, a Szentháromság-téren nyekeregve fordultak be a negyvenéves villamoskocsik, az állomás utcáján egy biciklis rikkanes hozta a tegnap délutáni pesti lapokat, száguldva, felsőtestével, mélyen a kormány felé hajolva, ahogy hírnökök és futárok hajolnak a lovuk nyakára.

Hétköznap volt, szép, meleg, szeptemberi reggel, tiszta és csillogó, mint egy pünkösdvásárnap. Az utcákon iskolásgyerekek ballagtak, de csak kevesen, mert korán volt még; a mezítlábas kis diákok, a senkifiak, a szegényemberek elemista gyerekei indulnak el ilyen jókor hazulról, ahol kilencen alsza-

nak egy szobában s örülnek, ha az éjjelek vastag levegőjéből kiléphetnek a napfényvel leöntött aszfaltra, ami a külvárosi fiaknak több, mint gyalogjáró út, mert ez rét nekik, és mező, dűlő és erdő, futballpálya, kert és gyerekszoba. De voltak a korai diákok között jólöltözöttek is, vékonynyakú, öregszemű, pápaszemes városi gyerekek, akik úgy néztek ki kis felöltőikben, sárga aktatáskaikkal, mint törpe ügyvédek és bankigazgatók.

...Így látott az utcákon, az idegen városban. Mert idegen volt neki a város, bár járt itt gyakran. Az ügyészséget ismerte, a járásbírószéket, a kapitányságot és még néhány ilyen komor hivatalpalotát, melyek annyira hasonlítanak egymáshoz kongó folyosóikkal, ahol szemüveges és fekete könyökvédős urak szaladgálnak s hónuk alatt aktákba csomagolva viszik más emberek gondját s szobákba nyitnak be, ahonnan írógépek zaja és irattárszag árad. Mást nem is igen ismert a városból, az utcákból inkább csak az állomás utcáját, ahol gyakran ment végig foglyokkal és fiatal járőrtársakkal. A városiak megbámulták ilyenkor a kakastollat és a fogoly arcát, amelyen halvány szegény és kétnapos szakáll ült és szánakoztak futólag, mert a városi ember mindig siet.

Állt a városi forgalomban. Autók, kocsik, gépek és emberek mentek el mellette, mind ismeretlen céllal. Hétfő reggeleken a város érzékeny. És ideges. És ingerült. Az emberek felvették a munkaruhá-

* A szerző sajtó alatt lévő, *Tavaszi portyázás* című novelláskötetéből, amit mai számunkban külön ismertetünk.

szögek, agyagos, homokos, köves talaj, műutak mellett kijárt gyalogösvények, vagy a csupán szekérforgalmú dűlőutakon való járás km.-ként más és más időt követel. Azt pedig gyakorlatból jól tudjuk, hogy a járőrök kiválóan fejlődött fegyelmezettségünk szellemében teljesítik szolgálatukat és ritkán élnek azzal a jogukkal, hogy késedelmes bevonulásukat, ha ezt a talaj és időjárási viszonyok okozák, a szolgálati lap III. alatt tárgyalják. Inkább gyorsabb ütemben portyáznak, de nem késnek. A Táv. kim. szerinti előírásoknál mennyi nehézséget okoz a távolságok összeadása, az idő kiszámítása — és mennyi ezekre az észrevétel?

E lap hasábjain egy ízben már volt erről szó. Akkor az örskörlet portyázására azt az eszmét vetettem fel, hogy a majdnem matematikai vonalon haladó őrzési beosztások helyett az örskörletet osszuk a portyázási idő alapján körülhatárolt területekre. Szerkesszünk „*Azonos idő-távolsági* (isochronikus) *örstérképeket*“ és ezek alapján portyázzunk. Legfőbb indokom az volt, hogy a mai rendszer mellett a járőrök *sohasem* járhatják be az örskörlet *minden* részét, — tökéletes helyi és személyi ismeretet *sohasem* szerezhetnek, mert két tereptárgy között mindig a legrövidebb útvonalon portyáznak. Tehát pontokon és vonalakon, nem pedig területeken mozognak. (Természetes, hogy a községek, majorok, telepek, stb. portyázására ez nem vonatkozik.) Egy ellenvetés hangzott el, de ez elgondolásom egyik részletének nem világos magyarázásából született. Ma is meg vagyok róla győződve, hogy a távoljövő portyázási módja csak ez lehet. Mégis átmenetileg más gondolatot vetek fel.

Abból indulok ki, hogy esendőrségünk kiválóan fegyelmeztetett, kötelességtudó és megbízható. Kiindulásom alapját három évtizedes megfigyeléseim al-

jukat és a munkaareukat, a gondterhest és a hivatalt. Nem, nem lehet beszélni velük, az ember megindul feléjük, de valami visszahúz, mintha attól félnék, hogy egy titokzatos nyelven fognak válaszolni, amit csak ők értenek.

Egy keménykalapos úriember jött szemközt velem, egyszerű és nyugalmas arca volt, aktatáska helyett esernyő volt a hóna alatt és nem sietett. Ettől megkérdezte, hogy hol van a dandárparancsnokság.

— Nem tudom, kéremszépen, — mondta a köcsöggalapos úriember, — fogalmam sincs róla...

S hozzátette:

— Szintén vidéki vagyok...

Ezt bizalmasan mondta, mintha valami titkos szövetség tagságát vallotta volna be, amiről a városiak nem tudnak.

Egy fontoskodó városi ember igazította útba körülmenyesen.

Nagy sárga épület volt a dandár, nyírt bokrok és öreg gesztenyefák között feküdt, széles lépcsőjével, oszlopos tornáccal olyan volt, mint egy barokk kastély. A kapuban egy szöke, vékony katona állt, mögötte egy fiúkében telefon csillogott sötétben és számozott kulcsok figyegtek egy nagy fehér táblán. Ez volt az ügyeletes altiszt, egyébként jószemű ember, mert tisztelgett és azt mondta:

— Földszint, jobb, tizenkettes ajtó...

Sima és hűvös hangja volt, mint egy szállodatitkárnak,

— Mi van ott?...
— Felülvizsgálat. Nem azért jött, tiszthelyetes úr?...

— De azért, — mondta zavarodottan, mert nem értette, hogy ezt egyszerűn meg lehet látni az emberen.

A tizenkettes ajtó előtt megnézte a nagy nikkellórát. Hét perc múlva kilenc. Az ajtó mögött teljes csönd. Várni fog hét percet.

A folyosón is csönd. A nyitott ablakhoz állt és kinézett az udvarra. Nem is udvar volt ez, de park, a bokrok között sárga homokkal felszórt utak futottak, a reggeli napfény foltokban verte át magát a gesztenyefák között és a sötét lombok közül egy tenispálya hálószerkezetű fehérlettek. Messze, valahol a parkon túl egy rádió szólt, muzsikája ömlött, régi, lágy dallamok, csupa lengés és örvénylés, olyan, mintha fehér ruhában táncolna valaki. Nem értett a zenéhez, csak látta, hogy szép ez: a tárt ablak mögött a park, őszenben, fényben és árnyékban, amin úgy úszik át a muzsika, mint végtelenül finom aranyszálak. Érezte, hogy jön valami feléje az őszi parkban, valami, ami elfogja a fáradt embert, megcsendesíti szavát és arcát örök dolgok felé fordítja. Az öregség ez talán és béke.

— Mi van ott?...
— Felülvizsgálat. Nem azért jött, tiszthelyetes úr?...

— De azért, — mondta zavarodottan, mert nem értette, hogy ezt egyszerűn meg lehet látni az emberen.

A tizenkettes ajtó előtt megnézte a nagy nikkellórát. Hét perc múlva kilenc. Az ajtó mögött teljes csönd. Várni fog hét percet.

A folyosón is csönd. A nyitott ablakhoz állt és kinézett az udvarra. Nem is udvar volt ez, de park, a bokrok között sárga homokkal felszórt utak futottak, a reggeli napfény foltokban verte át magát a gesztenyefák között és a sötét lombok közül egy tenispálya hálószerkezetű fehérlettek. Messze, valahol a parkon túl egy rádió szólt, muzsikája ömlött, régi, lágy dallamok, csupa lengés és örvénylés, olyan, mintha fehér ruhában táncolna valaki. Nem értett a zenéhez, csak látta, hogy szép ez: a tárt ablak mögött a park, őszenben, fényben és árnyékban, amin úgy úszik át a muzsika, mint végtelenül finom aranyszálak. Érezte, hogy jön valami feléje az őszi parkban, valami, ami elfogja a fáradt embert, megcsendesíti szavát és arcát örök dolgok felé fordítja. Az öregség ez talán és béke.

Az örsparancsnok elsősorban felelős körlete közbiztonságáért. Ha a közbiztonsági szolgálatban, de különösen, ha a megelőzésben hibát követ el, azt a hibát utólag csak nagyon ritkán lehet jóvá tenni. Mint Balázs-Piri alezredes írja, csak az örsparancsnok az, aki körletében a megelőzést helyesen tudja irányítani. Az örsparancsnok a tökéletes helyi és személyi ismeretével tudja, hogy hol és mikor kell és lehet bűncselekményt megelőzni. Tehát minden megkötéstől függetlenül oda fog, akkor és annyi járőrt küldeni, ahol annak szükségét látja. A Szut. 250—51. pontokban megengedett jogok erre nem elegendők, mert a Táv. kim. tereptárgyaitól, az ezek közötti útvonalaktól nem térhet el.

Ha a járőrök kivezenylésénél mulasztást követett el, azt előjárói, az előfordult bűncselekmények helyét és idejét az ott teljesített vagy elmulasztott megelőző szolgálattal egybevetve, könnyen megállapíthatják.

A megelőző szolgálat szabadabb irányításához csak akkor érünk el, ha portyázási rendszerünk egyszerűbb és minél kevésbé korlátozott lesz. Tehát szabadabb irányítást az örsparancsnoknak és nagyobb öntevékenységet a járőröknek. Egyelőre még nem merem azt javasolni, hogy külszolgálatokban is hagyjuk el a szolgálati lapot és a megteendő út előírását, bár ma már ez sem látszik lehetetlennek. Hiszen az utóbbi években a helyi szolgálatot szolgál-

Béke.

Kopogott és belépett a tizenkettesbe. Nagy szoba volt, világos, az ablak mellett egy nehéz íróasztal, a falnál egy üveges szekrény, amelyben tompán vil-

Béke.

Kopogott és belépett a tizenkettesbe. Nagy szoba volt, világos, az ablak mellett egy nehéz íróasztal, a falnál egy üveges szekrény, amelyben tompán vil-

lati lap nélkül látjuk el. Azt hiszem, ma már nem kérdés, hogy ennek hátránya nincs.

Maradjon meg a szolgálati lap, de szünjék meg az őrzési beosztás és a távolsági kimutatás. Irjon elő az őrsparancsnok minden megelőző szolgálatot szükségig. Az előírásnál jelölje meg, mely fontos te-reptárgyakat és milyen sorrendben járjon le a járőr. Lehetőleg — amint Balázs-Piri alezredes írja — határozza meg a szolgálat célját is. Lehetőleg, mert csendes, esemény nélküli őrskön lesz olyan szolgálat is, melynek különös, határozott megelőző célja nincs. Csupán azért portyázik, hogy megismerje, ké-sőbb szemmelartsa a körletét.

A pihenő kérdését egyelőre ne változtassuk. Ma-radjon úgy, mint eddig. Csupán azt lehetne szabá-lyozni, hogy nagy pihenőt csak kifogástalan, jó pi-henőhelyeken tartson a járőr. Szükségszerű pihenő-helyek helyett a szolgálat végén a laktanyában tart-sunk pihenőt.

Bevonulásnál az őrsparancsnok a szolgálatban eltöltött időt a végzett munka, a terep és időviszonyok alapján bírálja el. A túlságosan kevés idő csak akkor lehet hiba, ha a kapott feladat elvégzése nem kielégítő. De az időpazarlást kövesse minden eset-ben kivizsgálás és fegyelmi elintézés. Az ilyen fe-nyítések, mert a megbízhatóság rovására mennek, kizárnák az előléptetést, a parancsnoksággal való megbízatást, sőt ismétlődés esetén a testületből való eltávolítást vonnák maguk után. Vagyis: nagyobb önállóság, de súlyosabb felelősség is.

Az ellenőrzést korlátozás nélkül teljesen az őrs-parancsnok hatáskörébe utalnám. Hányszor, hol és mikor ellenőriz az őrsparancsnok, legyen az ő belá-tására bízva. Természetesen a fokozottabb felelősség — ilyen portyázási rendszer mellett — súlyosan fog

logtak a műszerek. Félig hivatal, félig rendelő. Az íróasztal mögött egy tiszt ül, a haja fehér, a szeme sötét, a hajtókéja is sötét: fekete bársony, rajta arany paszomány. Törzsorvos. Arca közeli, meleg és papos, zubbonyán hosszan húzódik végig a kitüntetések vékony szalagsávja és asztalán elfér egymás mellett a háború és a béke: egy srappellrepsz-level-nehezék és egy hallgatócső, aztán a Gázvédelmi uta-sítás és egy orvosi tanulmány.

Mikor jelentkezik nála, feláll az íróasztal mellől, közel hajol hozzá és a vállára teszi a kezét. A keze vékony, erős és megnyugtató: az orvos keze. Egy vastag aktacsomóból kikeresi a kórházorvosi leletet:

— Hány éves?

— Ötvenötödikben vagyok, törzsorvos úr, alázato-san jelentem...

— Mióta szolgál őrskön?

— Huszonkilene éve. Három évig a fronton.

— Nős?

— Igenis.

— Gyerek?

— Három. Egy meghalt.

— Panaszai?

— A szívem...

És mellére teszi a kezét. Széles tenyere eltakarja zubbonyán a vitézi jelvényt.

Az orvos a kórházi lelet rovatait olvassa.

— Idült szívizomgyulladás, — mondja — no, ül-jön le, fiam. Meg fogom vizsgálni...

a parancsnokra is nehezedni, de ez kerékkötője egy hasznos újításnak nem lehet.

Az is tény, hogy a mai szolgálatkezelés mellett egyetlen őrskörletben sincs megfelelő járőrködés. A létszámon segíteni egyelőre aligha lehet, tehát más eszközökhöz kell nyúlni. Balázs-Piri alezredes által említett, de szintén nem javasolt egyfős járőrködést én sem tartom helyesnek. A magyar csendőrség vi-lághírének, tekintélyének egyik alappillére a kétfős járőr. Eltekintve a két fő erejétől, nem lekicsiny-lendő körülmény a fiatal csendőrök gyakorlati ok-tatása sem. Ennek pedig a legjobb helye itt van.

De van más mód is. Emelni lehet a külszolgá-lati órák számát, ha csökkentjük a belső elfoglalt-ságot. Felmerül az a kérdés, vajjon súlyosabb hát-rány nélkül lehetséges ez? Nyugodtan merem állí-tani, lehetséges.

Az őrskön csak kiképzett csendőrnek lehet helye. Igen helyesen, ma már csak továbbképzés folyik az őrskön. A gyakorlatozáshoz mindennapi félóra csuklógyakorlatszerű foglalkozás és félhavon-kint a terepen egy délután harctéri gyakorlat sze-rintem elegendő. Az elméletieket hetenkint egyszer két óra alatt el lehet végezni. A külön vizsgáztatás, egyenkénti foglalkozási jegyzék az őrskön — ame-lyek hangsúlyozottan nem kiképzési egységek — nélkülözhetők. Így havi, legkevesebb 200 óra előírt külszolgálat elérhető lesz, megerősítés nélkül.

De vannak más eszközök is a sűrűbb portyá-zásra. A kérdéses cikkben említett fokozottabb ke-rékpárhasználatot is helyesnek tartom. Minden hát-rány nélkül megengedhető lenne, hogy portyázó jár-őrök az őrzési feladatot részét vonaton vagy autobuszon tegyék meg. Különösen az autobuszokon való utazás lenne a fontos. Eltekintve az időmegtakarítástól, a közlekedés rendjének ellenőrizhetőségétől, a járőrök-

. Fehér kabátot húz az egyenruha fölé és felemeli az asztalról a hallgatócsövet.

Sokáig vizsgálja, aztán kezét mos, a törülköző-vel úgy lapogatja a kezét, ahogy csak az orvosok szokták. Cigaretta gyújt és töprengő arccal megy át a szomszéd szobába. Egy írógép kezd kopogni és át lehet hallani, hogy diktálja a kórismet:

— ...középtermetű, ép csont- és izomrendszerű beteg. Bőr és látható nyálkahártyák közepesen vér-bőek. Szívhangok halkak, tompák. Érverés szabá-lyos, percenkinti száma: 80, megterhelésre: 120. Szív: balra mérsékelten nagyobb, némileg haránt állású. Erőteljesebb aorta árnyék...

Ő ül a széken és hallgatja a kopogást. Szívhan-gok tompák, tompák... És halkak. Bizony.

A nevet kiáltják a szomszéd szobából, felhúzza a zubbonyát és a folyosókon, lépcsőkön és lejárókon át mennek az orvossal egy nagy szobába, ahol a felül-vizsgáló bizottság áll csöndben és őt várja. Három tiszt, középen az elnök, szikár, magas férfi, lovaglónadrágján szélesen fut végig a vörös csfk.

Az orvos lassan, tagolva olvassa fel a javaslatot:

— ...Mindennemű szolgálatra alkalmatlan; ál-landó nyugállományba helyezendő...

Az elnök feléje fordul:

— Van valami kívánsága?

Maga elé néz egy pillanatra. A nap nyáriasan, fehéren tűz be a nagy szobába, a parketten az ab-lakkeret árnyéka fekszik ferdülten.

nek alkalma lenne észrevétlen figyelni a fontosabb útvonalakat és ezek környékét. Váratlanul jelenhethének meg a körlet távolabbi olyan pontjain is, ahová gyalog vagy kerékpáron csak éjjel érkezhettek meg járőr feltűnés nélkül. Figyelhetnék az utasokat, stb.

Lakatlan örskörletrészek portyázását a minimumra lehet csökkenteni, ha ott megfelelő erdő-, mező-, vadőr-személyzet van. Elegendő, ha a járőrök ezekkel az őrkkel tartanak kapcsolatot. Különösen hangzik talán, de még a távbeszélő korlátlan használata is módfelett könnyítheti a megelőző szolgálatot. Képzeld el, mennyi haszna lehet annak, milyen híryanag gyűlhet össze, ha az örsparancsnok, helyettese, az irodavezető vagy a napos mindennap beszélhet távbeszélőn a külközségek előljáróságával, majorok, tanyák tulajdonosaival, stb. Mennyivel könnyebb a csavargók ellenőrzése, stb.

Csökkentsük a járőrök írásbeli munkáját. A szolgálati lapba elegendő, ha a tereptárgynál való tartózkodás kikerekített óráját vezeti be. Csak a legfontosabb tereptárgyak szerepeljenek. A feljelentéshez használjunk olyan űrlapokat, melyeken a mindig ismétlődő adatok elő vannak nyomva. Engedjük meg itt is a másoló íron használatát és a kereskedelemben szokásos módon — nedves átkopírozás — készítsük a bírósághoz teendő egyszerűbb feljelentést. E lap hasábjain már több ilyen javaslat látott napvilágot.

Könnyítsük a járőr felszerelésén. Addig, amíg egy új — célszerűbb, nagyobb és könnyebb járőrtáskánk nem lesz, legyen a hordszija ama része, mely a vállon fekszik, legalább 8—10 cm. széles — puhább bőr. Alumínium bilincs, fűzőlánc helyett szija, könnyíthetnék a felszerelés súlyát.

— Nincsen semmi kívánságom, tábornok úr, aláztosan jelentem...

Csönd van.

Közelebb lép hozzá az elnök.

— Hová való? — kérdezi. Halkan beszél.

— A Nyírségbe, tábornok úr.

— Most oda költözik?

— Nem, Borsodban maradok. Megszerettem erre.

— Ház van?

— Van.

— Hol?

— Kistályán, tábornok úr.

— Mennyi lesz a nyugdíj?

— Százhetvennégy pengő.

— Ezt hol kapta? — s kinyújtott ujjával megérinti a nagyezüst fehér körét.

— A drinai átkelésnél. Tizennégyben, tábornok úr, aláztosan jelentem.

— Szép... Most aztán pihenni kell. Pihenni kell a kistályai házban... Várni az esőt, meg a jó időt. Kerttel, virággal, szőlővel babrálni. Mert a föld... A föld gyógyít.

S kinéz az ablakon a gesztenyefák sötétzöld lombjára. Kezet nyújt:

— Isten segítse...

Felteszi vastag szemüvegét s az íróasztal fölé hajol, hogy aláírja a felülvizsgálati táblázatot.

Ő meg összeveri a sarkát és elmegy. Ujra végig-

Minden újítást ki lehet gyakorlatilag próbálni. Ha beválik — rendszeresítsük.

A „korszerű“ legtöbbször egyszerű is lesz. Eredményt azonban csak akkor érünk el, ha minél többen foglalkoznak e kérdéssel és idehozzák gondolataikat a nyilvánosság elé. Véleményem szerint nagy kérdésekben a helyes út fokozatos felismerésének és kikristályosodásának a szakirodalmi megbeszélés a logeegészségesebb alapja. (Folytatjuk.)

A honvédelemről szóló 1939. évi II. t.-c.

(Kihirdette az „Országos Törvénytár“-ban 1939. évi március hó 11-én. Hatálybalépett ugyanakkor.)

Ismerteti: FERDINANDUS AUDITOR.

(Folytatás.)

Bármelyik ingatlan birtokosa béke idején is tűrni tartozik, hogy azon a légvédelemmel kapcsolatosan közérdekű berendezések létesíttessenek, vagy ily légvédelmi eszközök helyeztessenek el. Légvédelmi szempontból szükséges fásítások és irtások béke idején is elrendelhetők. Szükség esetén a légvédelem céljára egyéb dologi honvédelmi szolgáltatások is igénybe vehetők.

Végül a légitámadások elleni védekezés érdekében a szükség tartamára a mozgási szabadság rendészeti természetű intézkedésekkel korlátozható és a lakosság különleges rendelkezések megtartására kötelezhető.

HATODIK RÉSZ.

Kivételes hatalom.

A törvény e részében — ugyancsak a múlt tapasztalatait értékesítve — a háború esetére szóló

megy az épületben, a tiszta és napsütötte folyosón, a lépcsőkön, előtereken és lejárókon. Átmege a puha rügökön lengő üvegajtókon és a kőköcsás kapubolton, az ügyeletes kitiszteleg a telefon mellől s utánanéző sokáig... Ő megy, megy a városi utcákon át.

Szóval most pihenni fog. Tavasszal a kiskertben, nyáron a lugásban, ősszel a présházban. Esőért és jóidőért fog imádkozni, szép csöndben fog élni; faluhelyen. Azt mondják ott tovább él az ember. Nincs többé hetvenkétórás szolgálat, meg éjjeli les a Szarvasugratónál, meg negyedik számú őrzőpartyázása, a táti nagyszurdékon át. Nincs többé semmi, most a béke jön és az öregség... Mert Szarvasugrató és nagyszurdék és negyedik számú őrzőpartyát: ti voltatok a fiatalság. Erdők, mezők, országutak, ahol az áprilisi szél cibálta a kaskastollat: ti voltatok az ifjúság. És szívünk, ez a fáradt, úgy vert akkor, bátran és szabadultan, mint a husvétii harang.

A városi utcákon mentek mellette az emberek, az ismeretlenek. Az iskolából most jöttek a gyerekek, elől a senkifiak, vidáman és meztelábasan, hátul az öregszeműek; most jönnek munkából az emberek. Dél van. Ő megy a forgatagban az állomás felé. A kistályai présház felé megy, a lugas és az utolsó nagypihenő felé s magán viszi mindnyájunk sorsát.

Katonák, fiatal férfiak, nézzetek utána sokáig. Ime az ember: pihenni megy és a szíve fáj.

kivételes intézkedésekről alkotott 1912. évi LXVIII. törvényeknek, valamint az ezt kiegészítő törvényeknek hatályon kívül helyezésével új alapokra fekteti azokat a kivételes felhatalmazásokat, amelyek háború idejére, vagy annak fenyegető veszélye esetére a minisztérium számára biztosítani kell.

A vonatkozó fontosabb rendelkezések a következők:

Háború idején vagy az országot közvetlenül fenyegető háborús veszély esetében a minisztérium, valamennyi tagjának felelőssége mellett, a törvényhozás további rendelkezéséig a szükség mértékéhez képest megteheti az alább ismertetendő rendelkezéseket.

Ha a késedelemben veszély van, a minisztérium a kivételes hatalom ideje alatt a most említett felhatalmazások körén túlmenően is megteheti a rendelettel minden olyan közigazgatási, magánjogi, eljárási és a törvényhozás körébe tartozó egyéb intézkedést, amely a rendkívüli viszonyok által előidézett helyzetben a honvédelem érdekében elkerülhetetlenül szükséges s evégből a fennálló törvényektől eltérő rendelkezéseket állapíthat meg.¹ A kibocsájtott rendeleteket azonban haladéktalanul be kell mutatni az országgyűlés mindkét Házából alakítandó ú. n. 36-os országos bizottságnak.² Az országos bizottság a bemutatott rendeletek kapcsán a minisztériumnak különböző javaslatokat tehet, elhatározhatja az országgyűlés mindkét Házának az összehívását, sőt javaslatot tehet a minisztérium felelősségre vonására is.³

A minisztérium rendeletben határozza meg és teszi közzé azt a napot, amelytől kezdve a kivételes hatalom igénybevételének lehetősége beállott.

A kivételes hatalom alapján kibocsájtott rendeleteket a háború, illetőleg a háborús veszély megszüntével hatályon kívül kell helyezni.

A törvény a továbbiakban a) a közigazgatási szervezetet, b) a rendészetet, c) a pénzügyet, d) az igazságszolgáltatást érintő, végül e) az egyéb kivételes intézkedéseket sorolja fel. Lényegesebb rendelkezések a következők:

A közigazgatási szervezetet a minisztérium a szükséghez képest módosíthatja, a hadművelési területekre pedig különleges szabályokat állapíthat meg.⁴ A fontosabb közigazgatási feladatok ellátását kormánybiztosra bízhatja.

A belügyminiszternek vagy a minisztérium felhatalmazása alapján a kormánybiztosnak joga van a hadviselés érdekére sérelmes, avagy a közrend és közbiztonság fenntartását veszélyeztető vármegyei, városi vagy községi határozatot megsemmisíteni és a határozatban foglalt tárgyában, ha szükséges,

saját hatáskörben intézkedni. Saját hatáskörben és közvetlenül intézkedik s a végrehajtásról gondoskodik oly esetekben is, amikor a hadviselés vagy a közrend és közbiztonság érdekében az intézkedésre és annak halaszthatatlan végrehajtására szükség van.

A minisztérium a kormánybiztos felhatalmazhatja arra, hogy az igazságügyi hatóságok személyzetének kivételével az állami, továbbá a törvényhatósági és a községi alkalmazottakkal, valamint a községi előjáróság tagjaival közvetlenül rendelkezessék. A kiadott rendelkezést késedelmesen teljesítő, vagy nem engedelmeskedő alkalmazottat felfüggesztheti, a szolgálat ellátására nem alkalmasat pedig a szolgálattól felmentheti.

A rendészet terén a következő fontosabb intézkedések tehetők meg:

A minisztérium felhatalmazása alapján a belügyminiszter a honvédelmi miniszterrel egyetértve a hadviselés érdekében egyes községekből (városokból) vagy azok egy részéből a lakosság eltávolítását elrendelheti. Sürgős esetekben e tárgyban az illetékes katonai parancsnokkal egyetértve a kormánybiztos is intézkedhetik. A harcoló seregtettek működési területén a lakosság szükséges mértékű eltávolítása iránt a katonai parancsnokság közvetlenül intézkedik. Az eltávolítottak eltartásáról szükség esetén az állam gondoskodik.

A minisztériumot az egyesülési és gyülekezési jog szabályozása terén is tágkörű felhatalmazás illeti meg, — egyesületek működését állambiztonsági tekintetéből felfüggesztheti, gyűlések tartását megtilthatja, stb.

A minisztérium továbbá elrendelheti, hogy azokat a személyeket, akiknek bizonyos községben vagy területen való tartózkodása az állami érdekek szempontjából aggályos, abból a községből vagy területtől ki lehet tiltani. Az ily egyének a szükséghez képest hatósági őrizet alá is helyezhetők.

A sajtó, továbbá a postai, távirtdai és távbeszélő forgalom, valamint a rádió az állam érdekeinek megóvása céljából megfelelő ellenőrzés alá helyezhető.

A fegyverek, lőszer, robbanóanyagok, robbantószerkezetek és más veszélyes tárgyak tartása, használata és forgalombahozatala korlátozható, sőt megtiltható, beszolgáltatásuk elrendelhető.

Szeszesitalok kiszolgáltatása korlátozható, vagy egészen eltiltható.

Pénzügyi téren a következő kivételes intézkedések tehetők:

A minisztérium a hadiszükségletek kielégítéséhez, valamint a jelen törvényen alapuló rendkívüli intézkedések végrehajtásához szükséges kiadásokat teljesítheti és azok fedezéséről hitelműveletek útján is gondoskodhatik. Szabályozhatja továbbá a pénzforgalmat. A közszolgáltatások mértékét pedig felemelheti és új közszolgáltatásokat hozhat be.

Az igazságszolgáltatással kapcsolatban a következő rendelkezések tehetők meg:

A minisztérium a magánjogi követelések érvényesítése tekintetében, továbbá a magánjogi jogviszonyoknak a rendkívüli körülmények következtében szükségessé váló rendezése, valamint a polgári peres eljárás és általában a polgári jogi igazságszolgáltatás tekintetében a törvényhozás hatáskörébe tartozó kérdéseket rendelettel szabályozhat és a

¹ Az állami főhatalom szervezetét és működését érintő, a törvényhatósági és községi önkormányzat rendszerét módosító vagy megszüntető rendelkezéseket kibocsájtani, továbbá az egyébként fennálló törvényi felhatalmazásokon túlmenő anyagi büntetőjogi szabályokat megállapítani azonban nem lehet.

² E bizottság már megalakult és az országgyűlés feloszlása után is működik mindaddig, míg az új országgyűlés az országos bizottságot újból meg nem alakítja.

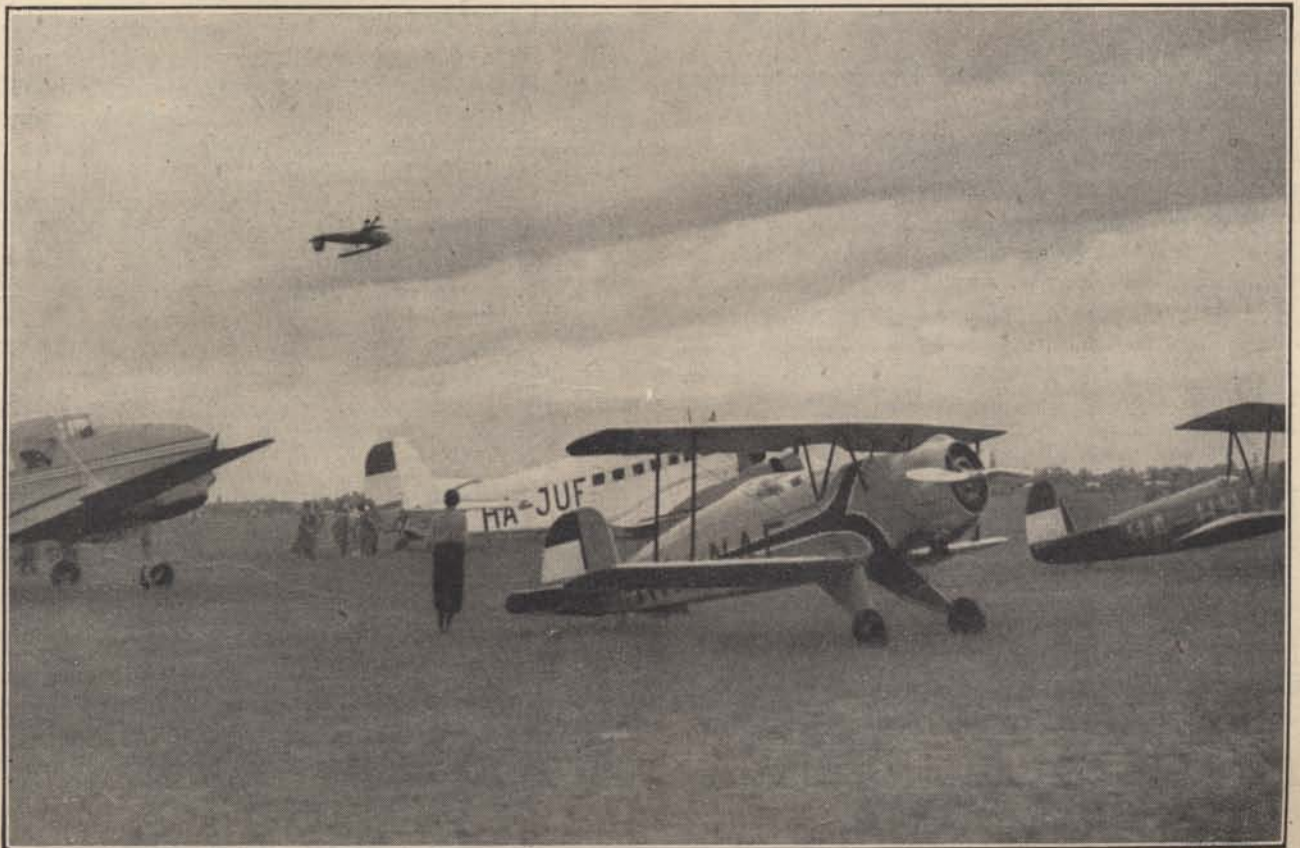
³ Mint láttuk, a törvény a tágkörű felhatalmazás mellett megfelelő alkotmányjogi biztosítékról és fenntartásról gondoskodott.

⁴ Előreláthatólag a katonai közigazgatást fogja bevezetni, mint az a közelmúltban a Kárpátalján is történt.

Szentesen május 21-én avatta fel *vitész Bonczos Miklós* belügyi államtitkár az ország első vidéki sportrepülőgép esanokát. Előkelő nagy közönség vett részt Szentés lelkes munkájának és áldozatkészségének ünnepén, mely egyben a magyar repülés történetének jelentős eseménye volt. — Felső kép: *gróf Teleki Pál* miniszterelnök, *vitész Bonczos Miklós* államtitkár és (középen repülő-öltözetben) *vitész Bogyay Kamill* esendőrszázados, a szentesi vitorlázó repülők egyik vezetője. — Alsó kép: Motorosgépek a szentesi repülőtéren A levegőben „fejjel-lefelé” repülést mutatnak be.

fennálló törvényektől eltérő rendelkezéseket is állapíthat meg.⁵

Egyes büncselekmények tekintetében az eljárás és ítélethozás az arra hivatott bíróságokról más polgári büntetőbíróságokra ruházható át. Az eljárás gyorsítása végett különleges eljárási szabályok állapíthatók meg.

Egyéb kivételes intézkedések a következők:

A minisztérium rendeletére a tisztiorvosok sürgős szükség esetében saját felelősségükre közvetlenül tehetik meg mindazokat a közegészségügyi intézkedéseket, amelyek egyébként a közigazgatási hatóság hatáskörébe tartoznak.

A belügyminiszter a vármegyei, a városi és a községi közkórházakkal közvetlenül rendelkezhetik, orvosait a szükséghez képest más közkórházhoz szolgáltatásra kirendelheti. Fertőző betegségek megelőzése céljából kötelező védőoltásokat rendelhet el. Temetők fenntartói kötelesek temetőikben a rendkívüli viszonyok folytán szükséges temetéseket megengedni.

A minisztérium végül a köz érdekében kivételes intézkedéseket tehet a kötelező betegségi, stb. biztosítás tekintetében, továbbá az érdekképviselői szerveket, azonkívül a kereskedőket és a kereskedelmi társaságokat illetően, továbbá könnyítheti a tanintézetek tanulmányi és vizsgarendjét, valamint az ipari és más gazdasági foglalkozások gyakorlásához megkívánt előfeltételeket, végül a hadviselés érdekei szempontjából elrendelheti a gazdasági szempontból jelentős vagyontárgyakkal (állatállomány, üzemi berendezések, stb.) egyes községekből biztonságba helyezése végett más helyre leendő elszállítást. A harcoló seregtettek működési területén eziránt a katonai parancsnokság közvetlenül intézkedik.

(Folytatjuk.)

⁵ A hadbavonultak gazdasági érdekeinek védelmét szolgáló felhatalmazási rendelkezés.

Magyar iram.

*Hetyke huszárszázad — keményen, kitartón —
Vad rajta-rajtában rohamoz a tarlón;
Mint veszett fergeteg szállnak a huszárok...
De élübük mered egy nagy ördögárok.*

*Megtorpan a sok ló, áll az egész század;
Mordul a kapitány: „Szégyen és gyalázat!
Lapul anyámasszony gyáva katonája,
De az igaz huszár utánam csinálja!”*

*Az ördög se bírna most már a huszárral,
Sarkantyúzza lovát megeresztett szárral;
Feszülnek az inak, fújtatnak a lovak,
A nagy ördögárkon simán átugranak.*

*Egy se maradt hátul, egy sem állt ki félre,
Valamennyi vígan kirugtat az élre;
Egy után indulva — együttes nagy garral —
Az egész világ sem bírhat a magyarral.*

Barényi Ferenc.

Ki tudja?

Ki volt Miksa mexikói császár?

A gyermektanu és a bűn.

(Folytatás.)

III.

1937. évi február hó 22-én a debreceni VI. csendőrkerület józsaí őrén teljesítettem szolgálatot. E napon, reggel 6 órakor, Józsa községben lakó X. fűszerkereskedő az őrsön megjelent és lélekszakadva panaszkolt, hogy az éj folyamán fűszerüzlete fadeszkás és vasrácsos ablakát ismeretlen tettesek kifeszítették és az ablakon át az üzletbe behatoltak, onnan nagyobb mennyiségű fűszer és rövidárut, valamint ismeretlen mennyiségű dugaszolt italt és kb. 300 pengő készpénzt elloptak. Kára kb. 900 pengő.

Őrsparancsnokom 7 órakor az ügy nyomozására engem és még egy másik csendőrt vezényelt ki. Más nem volt otthon és őrsparancsnokom is gyengélkedő volt. Lelkünkre kötötte, hogy a helyszínt a legnagyobb aprólékossággal vizsgáljuk át és kövessünk el mindent, hogy az eset kiderítetlen ne maradjon. Én meg is ígértem, annál is inkább, mert még, mint fiatal csendőr, soha sem voltam ilyen nagyobb betörési ügyben, mint jv. ki vezényelve.

Amikor az őrsparancsnokom a szolgálati lap átadása után eligazított, azt mondta: Isten vezérelje magukat! Ekkor kezdtem csak komolyabban gondolkodni afelett, hogy milyen kitüntetés ért. Amíg a község házára értünk, járőrtársamnak azt mondtam, hogy most kell megmutatni, hogy mit tud egy kezdő jv. csinálni, mire a társam azt a megjegyzést tette, hogy nem mást, mint kiderítetlen esetet. Ezek után még keményebben elhatároztam hogy ezen kitüntetés eredményes nyomozással fogom megköszönni.

A község házára érve ott két községi esküdtet magamhoz vettem és a helyszínre siettünk. A helyszínre történt megérkezésünkkor a sértett már az utcán az üzlete előtt várakozott reánk és körülötte igen sokan mások is. Az ott álldogáló egyénektől megkérdeztem, hogy mire várakoznak? Talán tudnak valami adattal szolgálni? S. D. józsaí lakos azt mondta, hogy igen ő tud. Ekkor S.-nak meghagytam, hogy maradjon itt, a többiek pedig felszólítottam, hogy menjenek dolgukra, de ha valaki megtud olyan dolgot, amivel segítségemre lehet, jelentkezzen nálam.

S.-t röviden kikérdeztem, de csak annyit mondott, hogy ő az elmúlt napon látott egy magas, szőke fiatal embert az üzlet előtt ácsorogni, gyanúsán viselkedett, de hogy az illetőt kinek hívják, vagy hol lakik, azt nem tudta megmondani.

S.-t elküldtem, aztán hozzáfogtam a helyszín alapos átvizsgálásához. Semmi olyan adat nem jutott a birtokunkba, ami a tettesek kilétére vezethetett volna.

Sértettől azt igyekeztem megállapítani, hogy az elmúlt napon ki szolgálta ki a vevőket az üzletben. Sértett azt felelte, hogy ő volt a jelzett napon egyedül csak a kiszolgáló, mert a felesége sem volt odahaza egész nap. Ezek után a sértettől azt kérdeztem meg, hogy volt-e az üzletében olyan egyén, akit nem józsainak ismert, mire sértett azt adta elő kevés gondolkodás után, hogy a jelzett napon, azaz 21-én a délutáni órákban, kb. 15 órakor egy magas, szőke ember jelent meg üzletében, aki fél kg. ke-

Emberke óriások országában...

(Bálint G. törm. v. felv.)

nyeret vásárolt és utána eltávozott, de hogy kinek hívják vagy hol lakik, azt nem tudja. A személyleírást is megkaptam, feljegyeztem. Megállapítottam, hogy úgy sértett, mint S. egy és ugyanazt az idegen szöke embert látták. Az eddigi megállapítás után azt láttam, hogy az idegen ember — valóban megfordult a jelzett napon a községben, most már azt igyekeztem megállapítani, hogy kik láthatták még az idegen szöke embert a községben. Sajnos az egész napon nem sikerült olyan egyént találni, aki az idegen szöke embert látta volna.

A késő esteli órákban betértünk a laktanyába, hogy ott megvacsorázzunk, hiszen az ebédrel úgyis elfeledkeztünk.

Másnap reggel 5 órakor a járőrtársamnak szólítottam, hogy keljen fel és menjünk tovább. Mire az egy kissé dörögött, mert korainak tartotta az ébresztőt, — nade mégis csak felkelt és elindultunk ismét a községbe és ott próbálkoztunk az idegen szöke ember kilétét megállapítani. A délutáni órákban a község széléhez értünk, ahol Soós László 12 éves gyermekkel találkoztunk. Az erdőből száraz gallyfát hozott a hátán. A gyermeket megállítottam, a gallyat vele letétettem, azzal, hogy: Pihenj fiam, mert nehéz volt ezt eddig elhoznod. Aztán beszélgetni kezdtem vele, kérdeztem tőle, szokott-e gyakran járni az erdőbe s hogy tegnap milyen időtájban volt. Azt mondta: délután. Kérdésemre: nem

látott-e egy szöke fiatalembert, nagyot bólintott a fejével s érdeklődő arccal hozzáfűzte: Azt hittem, az is fáért megy az erdőbe, mert kérdezte tőlem, hogy láttam-e a csendőr bácsikat? Kérdezte azt is, hogy merre szoktak a bácsik járni. Beszélgetés közben azt feleltem, hogy már régen nem láttam a csendőr bácsikat. Az idegen ember aztán azt kérdezte tőle, hogy vannak-e csendőrök ebben a faluban. A gyermektől igyekeztem volna megtudni, hogy ki lehet az az idegen ember, de attól többet megtudni, — nem lehetett, csak annyit, hogy ezen az úton ment tovább Debrecen felé. Azt mondta a gyermek, hogy most is megmutatná, ha itt jönne, mert elől két aranyozott foga is volt annak.

Ezek után szükségesnek tartottam az útirányunkat Debrecen felé venni és egyenesen az úgynevezett régi téglavetőig meg sem álltuk, mert jómagam is tudatában voltam annak, hogy a bűnözőknek igen nagy fészükük a jelzett téglavető. A jelzett téglavetőbe 23-án este későn érkeztünk meg és ott egy B. egyénhez mentünk megpihenni, hol a szöke ember után kezdtünk érdeklődni. Érdeklődésünkre a B. egyén nem tudott olyan szöke embert megnevezni, dacára, hogy ő a jelzett téglavetőben minden embert személyesen ismert. Ezek után — mivel már az idő 22 óra volt — elhatároztuk, hogy a B. egyénnél maradunk reggelig és másnap új erővel fogunk a nyomozáshoz.

24-én 6 órakor ismét hozzáálltunk a nyomozáshoz és aznap, valamennyi szőke ember lakott a jelzett téglavetőben, azt mind felhívtuk a kikérdező szobára, de az aranyfogas egyénnel nem volt azonos egy sem.

Már 3 egész nap telt el és eredmény még mindig nem volt, így már eszembe jutott, hogy miképpen fogok én bevonulni az őrsre, azt nem kívánom senkinek!... 25-én a reggeli órákban eszembe jutott, hogy a debreceni határban szintén ismerek egy olyan telepet, ahol a bűnözők szoktak meghúzódni, próbáljuk ott is keresni azt a szőke embert!... Körülbelül 2 órai nyomozás után, amit e telepen végeztünk, az aranyfogas szőke ember Bagdács János személyében megkerült. Igen, vajjon azonban ő-e a betörés tettese? Mert ha nem, akkor igazán nem tudom, merre menjek keresni?! Nevezettet kikérdezése végett őrizetbe vettem és a kikérdező szobára kísértém, hol az alibit igyekeztem megállapítani a 21-i holtartózkodására. Mivel azt kétséget kizáróan igazolni nem tudta, szükségesnek tartottam felismerése céljából Józsa községbe átkísérni, hogy ott bemutatthassam.

Józsa községben a Szut. 427. pontja értelmében a felismertetni óhajtott egyént több idegen egyén közé állítottam és a gyermeket, aki azt mondta, hogy felismerné, sértettét, valamint S.-t is külön-külön behívtam abba a szobába, ahol az egyének tartózkodtak, mikor megkérdeztem mindegyiket külön-külön, mindegyik állította, hogy az általam őrizetbe vett Bagdács János az az egyén, akit ők a jelzett napon láttak. A fiúeszkát behívtattam s rámutatva, megkérdeztem az aranyfogut, emlékszik-e hol találkozott ezzel a fiúval. Emlékezett. Most a fiútól kérdeztem, hogy mit beszélt ő ezzel az emberrel. Elmondta. Az aranyfogó bólintott. Igaz tehát. De a tettesség?

Mit kerestett itt, honnan jött és mért ment oda, ahol találtuk és még sok más kérdés eredménye, hogy rövid idő után nevezett beismerte, hogy X. fűszerüzletébe ő és X. társa törtek be. Az ellopott holmikát Debrecenbe X. zsidónak adták el. Az ellopott 300 pengőt a lakásukon elrejtették. Ez alkalommal nevezett még másik 3 hasonló bűncselekmény elkövetését is beismerte, amit szintén X. társával követett el Debrecen város területén.

Most már ismét a debreceni Szotyori-telep felé vettük az utunkat a Bagdács társának az elfogása végett. Ami már nem is volt nehéz, mert Bagdács már elvezetett bennünket a társa lakására. Társát is elfogtam és a nyomozást velük lefolytattam. Az elrejtett 300 pengőt nevezettek önként előadták, a többi tárgyakat pedig a jelzett zsidó orgazdánál nagyobb részben megtaláltuk és azokat biztosítottuk is.

Ezek után persze kidüllesztett mellel mentünk be az őrsparancsnokomhoz jelentkezni, mert már a jelentkezés után nem pirult, hanem inkább virult az arcom, úgy nekem, mint járőrtársamnak, sőt még az őrsparancsnokomnak is, mert a jelentkezés után a vállamra csapott és azt mondta, hogy látják fiúk, hogy minden fáradalmas munkának megvan a maga gyümölcse!

Gyanúsítottakat a további nyomozás lefolytatása végett a debreceni rendőrkapitányságnak át-

adtam, a jelentést pedig, úgy a gyanúsítottokról, mint az orgazdáról a debreceni kir. ügyészségnek megírtam.

E. Dürögő János csendőr.

Beregszász.

IV.

1937. szeptember hó első esütörtökén Enes községben országos vásár volt. A község vásártérén és kirakodó helyein emberek egymás hátán, sátrak egymás mellett zsufolásig, ugyanígy a koresmai sátorok és árusok sátorai. Az utakat is emberek sokasága foglalja el. Alig lehet egyik helyről a másik helyre eljutni. A községből kivezető utakon is szekerek, jóságokat hajtó egyének állottak egymás mögött, várakozva arra, hogy a vásártérre bejussanak, hogy eladni szándékozt állataikat, áruikat minél hamarabb értékesíthessék, eladhassák. Ez nagyon nehezen ment, mivel a rendezőség képtelen volt a rengeteg árust elhelyezni. Ez alkalommal történt az alábbi eset.

A vásárra sok községből jöttek, így szekerekkel, többek között, Hidasnémeti községből is. A délutáni órákban, mikor már a vásár kezdett oszlani, Enes községből Alsóméra község felé vezető állami úton haladt Héderváry Károly jómódú gazdálkodó, hidasnémeti lakos 2 lovas szekeren. Szekeren kívül többen ültek. Mikor a vásártértől kb. 200 méterre elhaladtak, látta, hogy előtte egy juhász-bacsó kinézésű egyén kb. 80–100 drb. juhot hajt a vásártérre elfelé. Mikor a juhász-bacsó közelébe ért, kiáltott, hogy terelje el az út féloldalára a juhokat, hogy el tudjon menni mellette. (Ez alkalommal az út szélén a gyalogosok sokasága ugyancsak igyekezett hazafelé.) A juhász-bacsó kezdte is a juhokat az út féloldalára elterelni, de nagyon nehezen ment neki, mivel sok volt a juh. S az út szélén pedig mások is mentek. A juhász-bacsó egyszerre, hirtelen megharagudott, bosszus lett s káromkodva neki fordult a szekéren ülő Héderváry Károly gazdának s a nála volt juhász (kampós) bottal elkezdte ütni, ahol érte, fejét, karját, hátát stb. A gazda, hogy az ütések elől meneküljön a lovak közzé vágott s onnan elhajtott. A szekéren ülők pedig az ellenkező oldal felé húzódtak az ütések elől, hogy a juhász-bacsó őket is meg ne üsse. Héderváry gazdának így sikerült is a juhász-bacsó ütéseitől megszabadulnia. Nem gondolva arra, hogy sérülése is van, tovább hajtott. Azt csak akkor vette észre, mikor a vér folyt a fejéből az arcán lefelé. Még először akkor is arra gondolt, hogy talán melege van és az izzadság folyik. Mikor aztán a kezelő megtörölte arcát látta, hogy véres. De nem sokat adva reá továbbhajtott. Majd mikor Hidasnémeti községbe, haza, a lakására ért és vetkőzni kezdett, észlelte, hogy több sérülése van. Elment az ottani orvoshoz, hol megvizsgáltatta magát. Az orvos mondotta neki, hogy súlyos sérülése van. Kb. 15–20 napig feküdt Héderváry betegen, azután ment csak az illetékes gönci őrsre feljelentést tenni, hol a panaszt fel is vették és azt a szekéren ülő egyének előadásával együtt illetékességénél fogva a enesi őrsre áttették. Az őrs a környékbeli őrsöket megkereste, hogy az összes juhász-bacsókat, bojtárokat, valamint azokat is, akik a községekből a vásáron voltak, kérdezze ki erre vonatkozólag, hogy nem-e tudnak

Benyovszky -

arról, hogy melyik juhász-bacsó verte meg vásár alkalmával az úton és szekéren ülő Héderváry Károly lovathajtó gazdát. Erre az örsöktől nemleges értesítés jött. Már csaknem mint kiderítetlent akarta kezelni az örs, mikor Barta József tiszthelyettes, örsparancsnokom, engem, mint járőrvezetőt Homoki László csendőr járőrtárssal vezényelt ki ezen ügy nyomozására szolgálatba. Akiről tudtam, hogy Enesen azon időben a vásáron volt és azon úton kellett hazafelé mennie, kikérdeztem, de eredményt elérni nem tudtam. Kikérdeztem az út mellett vezető vasúti órházban lakókat is, kik ugyancsak nem tudtak érdemlegesen előadni, mivel nem látták. Már a nyomozást abba akartam hagyni s hazafelé indultam, hogy bevonuljak, mikor eszembe jutott, hogy a vasúti órházban lakónak tehénpásztor gyermeke szokott lenni. Így visszamentem s a vasúttástól megállapítottam, hogy van egy 7—8 éves fiúgyermeke, aki állandóan a teheneket legelteti. A fiú akkor nem volt odahaza, mert a tehénnel volt kint legeltetni. Gondoltam, hogy kimegyek, felkeresem, hogy kikérdezhessem, de amikor a gyermek meglátott, sírva elszaladt. Furesa, ennek oka van, — gondoltam, de otthagyni még sem akartam, mert tudtam, hogy az ilyen gyermekek legeltetés közben ráérnek nézdegélni, hátha emlékszik erre, arra?... Nem mentem tovább, hanem az órházhoz visszatértem azzal, hogy majd ott megvárom. Úgyis csináltam. Hazajött a gyermek a tehenekkel s az istállóba ment s az ajtón ki-ki kukucskált, hogy ott vannak-e még a csendőrök, mikor bennünket meglátott, olyankor mindig a fejét vissza-vissza kapta s elbűjt. Nem mert az istállóból kijönni. Én meg nem mertem odamenni, mert akkor jobban megijedt volna tőlem. Így az udvaron levő kút kávájához dültem azért, mert gondoltam, hogy a gyermeknek oda kell jönnie vizért, a teheneknek itatni. Mintha észre sem vettem volna, úgy viselkedtem. A gyermek kis idő múlva, mivel már félt attól, hogy szolgálatadója szól neki, hogy miért nem itatta meg már a jószágot, kezében a vederrel, a kút felé félve közeledett. Mikor odaért, én mintha nem is vettem volna észre, nem szóltam neki semmit, csak vártam türelmesen, mert tudtam azt, hogy több veder vizet is fog kelleni neki vinni s vissza kell, hogy jöjjön a kúthoz. A gyermek az első-második veder vizet elviszi s már harmadjára jön, már nem fél. Mikor odaért, mosolyogva kérdeztem, a nevét, hogy hány éves, hová való, mikor jött ide stb. S ez alkalommal a fejét meg-megsímogattam, mire a gyermek félve felelt is. S így lassan fokozatosan reá tértem arra, ami engem a legjobban érdekelt. Mondottam neki, hogy látott-e már verekedést, mire azt felelte, igen. — De azt nem láttad, — kérdeztem — mikor egy juhokat hajtó juhász-bacsó a szekéren ülő, lovát hajtó gazdát az enesi vásárkor megvert!? A gyermek fellélegezve felelt: — De biz' láttam! — Aztán ki volt, tudod-e? A gyermek azt mondotta, hogy azt az ő szülőfalujába, Szalaszendre való Nagy Józsefnek hívják, ott az egyik uradalomban bacsó. Megsímogattam újból a gyermek arcát s intettem szolgálatadójának. Ez előtt a gyermek elismételte előbbi szavait.

Még az éjjel elmentem Szalaszendre, ahol kikérdeztem juhász-bacsót, ki beismerte, hogy volt Enesen a vásáron s találkozott is szekéren ülő egyénnel, mikor a gazda őt felszólította, hogy térjen

ki, azt azonban tagadta, hogy a lovat hajtó gazdát megverte volna. Magam mellé vettem a bacsót, akit a sértett és a széken ülő egyének felismertek. Beigazolva láttam, hogy Héderváry bántalmazója ő, feljelentettem tehát. A szikszói kir. járásbíróóság súlyos testisértésért 2 havi fogházra ítélte. Az ítélethozatal utáni napokban Nagy József juhász-bacsóval alkalmilag találkoztam. Beismerte, hogy valóban ő verte meg a kocist, mert káromkodva szólott neki, azért tagadta tettét, hogy ne büntessék meg.

Ebből a nyomozásból azon tanulság látszik fennforogni, hogy a gyermek éles eszű, fogékony s nagy megfigyelőképessége van, már csak azért is, mert a mindennapi élet gondjai nem veszik igénybe agyát. De nagyon sokan, különösen mi, csendőrök, nem nagyon sokat törődünk velük, mivel még büncselekmény tekintetében nem sok dolgunk van velük, ha nem bűnözők. A gyermek pedig nagyon sokszor jobb helyzet elé állítaná a csendőrt bármely természetű büncselekmény nyomozásánál is, mint a felnőtt egyén, mert a gyermek még pártatlan, igazságos és befolyás nélkül adja elő, illetve mondja el, amit maga körül lát és történik. Ezen büncselekményt is többen látták, mert akkor mentek a vásárról hazafelé, de azok közül egy sem volt hajlandó tanuskodni, vagy azért, mert nem akart ártani gyanúsítottak, vagy azért, mert tárgyalásra nem akart járni. Már felnőttéknél részrehajlás jobban mutatkozik. Még ha tanuskodik is, nem úgy mondja el, ahogyan legtöbbször megtörténik. De a gyermeknél még részrehajlások nem lehetnek, mivel még arra nézve tájékozatlanok.

Ez a gyermek is félt a csendőrtől s ha meglátta, mindig sírva elszaladt. Ezen általában nem is lehet csodálkozni, mert faluhelyen minden szülő, ha rosszkodik gyermeke, a csendőrrel ijeszti, hogy elviteti. Itt is hasonlóképpen történhetett, bizonyára arra gondolt, mikor minket meglátott, hogy érte megyünk, hogy elvihetjük. Azért szaladt el. De ezután már nem fog félni, mert felvilágosítottam. — hogy csak a büncselekményt követő emberekkel szemben járunk el s ne féljen, mert másokat nem bántunk. Inkább ezután, ha látja, szólítsa meg, hogy csendőr bácsi, tudok valamit, vagyis akarok mondani valamit. Ezt a gyermek meg is ígérte s azóta is jóbarátok vagyunk.

Kovács Kálmán csendőr.

Krasznokvajda.

V.

1925 november 30-án a csurgói örsre az a feljelentés érkezett, hogy az alsoki ref. elemi iskola tantermében volt és a m. kir. posta kincstár tulajdonát képező Wertheim-ládát és Faragó József igazgató tanító tulajdonát képező s a Wertheim-ládába bezárva volt 350.000 korona beiratási díj, valamint magánokiratait, (ügymint kántori oklevele, születési anyakönyvi lapja, tisztii egyenruha viselésére, vasúti kedvezményes utazásra jogosító igazolványa, nyugdíjbefizetési könyvecskéje és más több magánokiratait) ismeretlen tettes ellopta. Azonfelül a tanteremben volt íróasztal fiókját is feltörték, de onnan nem loptak el semmit.

A panasz felvétele után engem és Pósvári János őrmestert vezényeltek az ügy nyomozására. A

Vasárnap délután... Vass Ferenc csendőr — Csolnok — felv.

helyszínre érve, két bizalmi és sértett jelenlétében a helyszíni szemlét megtartottam. A helyszínt az alábbiak szerint találtam. A kérdéses Wertheim-láda a tanteremben egy padra volt csavarokkal leerősítve, mielőtt azt a tettes elvitte. A padon látszott annak nyoma. A négy csavarlyukon látszott, hogy a tettes azt nem csavarta, hanem úgy feszítette le a padról, mert a csavarszeg lyukai fel voltak szaggatva. A pad mellett a padló sáros volt, míg a láda helye fölött a falon egy balkéznek elhúzott nyoma volt látható.

A nyomok ujjnyomat, vagy lábnyom felvételre alkalmatlanok voltak. A teremben volt dobogón lévő íróasztal fiókja feltörve, az asztal tetejére volt téve. Az iratok a padlón széjjelszórva. Az íróasztal fiókjában egy drótszgeből készült álkulesot találtam.

A helyszíni szemle után sértettet részletesen kikérdeztem, ki a következőket adta elő: Ő a cselekmény elkövetése előtt egy héttel tett 6.000.000 korona beiratási díjat a kérdéses ládába, de csupán előzetből egy nappal előbb onnan kivette és a lakásába vitte. Kérdésekre a tanító előadta, hogy a 6.000.000 korona ládába helyezését csak Takács Sándor iskolaszolga látta. A bűncselekményt is az fedezte fel, mikor az iskolát ment takarítani. Hozzátette azonban, hogy Takácsot semmi körülmények között nem lehet gyanúsítani, mert azt ő ismeri, igen becsületes

ember, egy volt közjegyző fia, ki a háború miatt szegényedett el. Ő érte mindenkor kezeskedik, 3 éve szolgálja már az iskolát kifogástalanul.

Takács Sándort én is, de még az örs is becsületes, szorgalmas embernek ismertük. Négy gimnázium és két felső kereskedelmi iskolája volt. Ezideig semmi gyanú nem merült fel ellene. Lehet, hogy azért is nem gyanúsították, illetve sikerült leplezni a bűncselekmény elkövetésére való hajlamát, mert a községben egyszerre három hivatást is betöltött, és pedig: iskolaszolga, községi kisbíró és éjjeliőr volt. Mindössze évi 250.000 korona fizetése volt azonban. Az akkori viszonyokhoz mérten igen csekély fizetés volt ez.

Hivatásában, a beidézéseknél, küldönc szolgálatainál, valamint a csendőr pihenőszoba befűtésénél mindig a csendőrök kedvébe járt. Éjjel mindig az őrhelyén találták meg a járőrök. Így nem is sejtették a járőrök, hogy nevezett bűncselekmény elkövetésére is képes legyen. Én azonban a helyszíni, sértett előadása, valamint a személyismeretem alapján mégis őt gyanúsítottam a cselekmény elkövetésével, de azért őt mégis először mint tanút kérdeztem ki. Előadta, hogy ő 29-én 21 órától 30-án 4 óráig Szücs Mihály éjjeliőr társával együtt teljesített éjjeliőri szolgálatot s reggel 4 órakor Fehér István harangozó padlására ment aludni, ahova Szücs társa is elkísérte. Ezen állításukat Fehér haran-

gozó is igazolta. Előadta továbbá, hogy a cselekmény elkövetésének reggelén 7 órakor ment az iskolába takarítani, mikor látta, hogy az íróasztal-fiók feltörve az asztaltetején van, a fiókban volt iratok pedig az asztal alatt a padlón széjjelszórva heverték, a Wertheim-láda pedig nem volt a padon. Az esetről munkaadójának, vagyis a sértettnek azonnal jelentést is tett, mást az esetről előadni nem tudott.

Tanukénti kikérdezése alatt feltűnővé vált előttem gyanúsított azon viselkedése, hogy igen hamar akart tőlem szabadulni. Én ezen körülményt neki tudtára is adtam, ő erre kihívóan kijelentette nekem, hogy nyilatkozzam afelől, hogy őt mint tanút, vagy mint gyanúsítottat kérdezem-e ki, mert ebben az esetben megtagadja a feleletet, szerinte az 1878. évi t.-c. perrendtartási szakasza előírja, hogy a gyanúsított nem köteles vallomást tenni s ennek alapján követeli az azonnali szabadonbocsátását, sőt feljelentéssel fenyegetett meg.

Közben értesültem, hogy a Csurgó és Berzence közötti országút 3. számú kilométer kövénél egy vasládát találtak, melyet Berzencére vittek. Én azonnal a jelzett helyre mentem Takáccsal és a bizalmiakkal együtt. A 3. számú kilométerkőnél a hóban meg is találtuk az elveszett ládának a nyomát. A láda nyomától keletre a közelben lévő szőlőben egy ember lábnyoma vezetett befelé és onnan viszont ki az országútra. A szőlőben volt egy szalmagunyhó, melynek környéke össze volt gázolva és e nyomok közt a ládának a helye több helyen is látszott. Elmentem Berzencére, hol a jegyző-irodában megtaláltam a kérdéses Wertheim-ládát üresen, feneke fel volt törve. A kérdéses ládát reggel 5 órakor a berzencei kanász találta meg a már jelzett helyen feltörve, mikor a csurgói vasútállomásra ment haza. Mást ő sem tudott előadni.

Abban az időben sűrűn fordult elő, hogy hol itt, hol ott, községházára, postára vagy iskolába törtek be Budapestről gépkocsin kiránduló betörők. Már-már magam is kezdtem ingadozni a gyanúsított bűnösségében, azonban mikor azt magára hagytam és nem foglalkoztam vele, észrevettem, amint a bizalmiakkal feltűnően beszélget és ecseteli a cselekmény lefolyásának eshetőségeit s mindenáron azt akarta velük elhitetni, hogy a betörést csak ilyen kiránduló banda követhette el. Én nem tudom, hogy mi fogott el engem, ellenállhatatlan csendőr ösztön-e, vagy valami más, de nem tudtam elhinni, hogy ő csakugyan ártatlan. Ezért elhatároztam, hogy Szücs Mihály éjjeliőr-társának lakására megyek, mert az volt a nézetem, hogy Szücs éjjeliőr nem volt kint szolgálatban Takáccsal a kérdéses éjjel. Takács csak egyedül volt és kihasználta a sötét havas éjszakát és végrehajtotta a tervét. A ládát pedig azért helyezte az országút mellé, hogy azt a látszatot keltse, mintha a cselekményt tényleg betörők követték volna el.

Szücs éjjeliőr lakására érve, annak öt kisebb-nagyobb gyermekével kezdtem beszélgetni, játszani. A gyermekeknek tetszett az ügy és megbarátkoztak velem. Az egyik 7 éves II. oszt. elemi iskolai tanuló fiúnak 20 fillért adtam eukorra azzal, hogy a többi testvérei között el fogjuk osztani. Ekkor a kisfiú elszólta magát, azt mondotta, hogy a Sándor bácsitól (— Takács —) is megkéri a 20 fillért,

mert az neki aznap reggel ígért szintén eukorra. El akart menni a boltba is és a községházára is gyanúsítottához a 20 fillérért. Én a fiúnak erre azt feleltem, hogy majd én a 20 fillért megadom, valamint sejtettem és nem is bántam meg, hogy eltöltöttem a játszadozással talán negyedórát is. A fiú elmondotta, hogy aznap a reggeli órákban volt náluk a Sándor bácsi, ki azt mondotta édesapjának, hogy a csendőrök az éjjel keresték a faluban az éjjeli örököt, de őt sem találták, mert ő is elaludt. Abból pedig baj lesz, tehát úgy beszéltek meg a dolgot, hogy azt fogják mondani a csendőröknek, hogy mind a ketten kint teljesítettek együtt szolgálatot, erre nagyanyját is kioktatták. Neki pedig 20 fillért ígért, ha ő is azt mondja, pedig apja akkor beteg volt, nem is volt kint a strázsán már egy hét óta.

A kisfiú kért engem, hogy ne mondjam meg az édesapjának, mert akkor őt megveri. Nekem a kisgyermektől szerzett adat elég volt ahhoz, hogy tisztán lássam a helyzetet. Örültem annak, hogy gyanúsítottat nem engedtem szabadon.

Az adat birtokában Szücs éjjeliőrt újból kikérdeztem, ki még mindig azt állította, hogy ők együtt teljesítették a szolgálatot, de mikor eléjétartam, hogy mindent tudok és, hogy őt, ha továbbra is megmarad állítása mellett, akkor mint bűnpártolót fogom feljelenteni. Ekkor Szücs megtört és beismerte, hogy ő nemcsak a kérdéses éjjelen, hanem már egy hete nem teljesített éjjeliőri szolgálatot, mert erős bélhurutban szenved. Azért állította eddig azt, hogy együtt volt gyanúsítottal, mert őt az rábeszélte, hogy úgy valljon, mert az is elaludt a betörés éjjelén s így őket okolnák a betörésért. Továbbá attól is félt, hogy az állásából is elbocsájtják, mert a betegségét nem jelentette a községi bírónak a helyettesítés végett.

A beszerzett adatokat mind a gyanúsított elé tártam, még akkor is tovább tagadott. Türelmemet már-már veszítve, újból megkezdtem a helyszíni szemlét, illetve a házkutatást a tantermekben s a legnagyobb meglepetésemre, a második tanteremben levő cserépkályhában megtaláltam sértett elhamvadt okmányait. Mikor a kályha ajtaját kinyitottam, gyanúsított elájult és összeesett. Mikor magához tért, átkulcsolta térdemet és úgy tőlem, mint sértettől bocsánatot kért. A cselekményt beismerte. A 350.000 korona lopott pénzt egy szénaboglyából elő is adta. Az okmányokat ő égette el a kályhában.

Annak idején a kaposvári „Ujsomogy“ című napilap terjedelmes cikket írt az esetről.

Vörös Gyula törzsőrmester.

Szigetvár.

(Folytatjuk.)

Ki tudta?

A hét világcsođa: 1. Az egyiptomi piramisok. Legmagasabb a 147 méter magas Cheops-piramis, amelyen állítólag 100.000 munkás 30 évig dolgozott. 2. Az efezusi Diana-templom. Tiszta fehér márványból 69 méter széles, 130 méter hosszú volt. 3. Az olimpiai Zeus istenszobor. Aranyból és elefántcsontból volt. 4. Szemiramisz királynő függőkertje. 5. Mauzolosz király síremléke. 6. A rhodoszi 32 méter magas bronzszobor. 7. Az alexandriai világító torony, amely 160 méter magas volt.

Emlékezzünk Erdélyről: Nagyenyed.

Részletek „Harctéri emlékek” c. pályázatunk anyagából.

(Brusszilov támadása Wolhiniában.)

Írta: CZEGLÉDY JENŐ őrnagy.

1916. év június elején kezdte meg Brusszilov Alexandrovics tábornok, az orosz harctéren még addig nem tapasztalt erősségű tüzérségi előkészítéssel megalapozott támadását.

Huszonharmadik éve annak, mégis, e nagy idő ellenére, sokszor eszembe jutnak azok a véres napok... az a nagy erőfeszítés, hősiesség és önfeláldozás, mellyel csapataink harcoltak a beláthatatlan orosz tömegekkel szemben.

Akkoriban honvédhadnagy voltam. A volt m. kir. 70. honvéd gyaloghadosztály (Goldbach) kötelékébe tartozott 312. honvéd gyalogezred II. zászlóaljánál, mint géppuskásosztág parancsnok teljesítettem szolgálatot. E minőségben harcoltam végig a Brusszilov-offenzíva név alatt ismert csatákat. Az alábbiakban első, várszerűen kiépített védelmi állásaink ellen intézett orosz tömegtámadásokat ismertetem.

1916 június 4-e volt. Szokatlan mély és tompa érzésgéshez hasonló, mindinkább erősödő ágyúzásra ébredtek.

Megnézem az órát. Hajnali 3 óra 15 perc. Pillanat alatt a mellvéden vagyok. A zászlóalj legénysége is mozgolódik, egyébként körletünkben minden csendes. Állásainktól délre, messze a jobbszárnyon, heves, ellenséges ágyúzás. A felkelő nap sugarai nagy erőfeszítéssel tudnak keresztül törni a gránátok verte s magasan tornyosuló porfelhőkön.

Mindjobban és jobban közeledik az ágyúzás, a zászlóalj jobb szárnyát már elérte. Percek alatt talpon van mindenki, a riadó felesleges volt. Mire az ezredparancsnokság riadót rendelt, akkorára már felszerelve áll a zászlóalj. A szokatlan heves és lassan-lassan az egész állásainkat eltöltő ágyútűzből mindenki következtette, hogy végre itt a hetek óta várt nagy nap.

A veszteségek elkerülése végett a zászlóalj a rókalyukakba vonul. A figyelők elfoglalták a helyeiket. A géppuskákat is levittük a rókalyukba. Ezek a „rókalyukak“ az ellenség felé eső úgynevezett „magas“ állások mögé épített tisztí és legénységi férőhelyekkel, futóárkok útján összekötött betonfödözők voltak. Az volt a hivatásuk, hogy bennük az erős ágyúzás alatt a védők oltalmat találjanak.

Századonként 2–3 ilyen rókalyuk volt a földbe építve, akként, hogy azokba 1–2 szakasz teljes fel-

Igy jó az...
(Nyitrai J. tthts — Tatatóváros — felv.)

szereléssel elférjen. A rókalyukakba 15–20 lépcsőn kellett lemenni, a tetőzetet hatalmas keményfa-gerendák tartották, melyen felváltva, betonlapok s méteres vastagságú döngölt földréteg védte a bentlővéket az ágyuk tüze ellen.

Egész napon keresztül tart az eszeveszett bömbölés. A rókalyukakra vagy azok közelében levágódott gránát úgy megrázza az egész alkotmányt, mintha csak deszkából épült volna. A nehéz lövedékek robbanását megkülönböztetni nem lehetett. Egyik robbanás a másikkal összefolyt. Pokoli hangzavar. Sápadt arccal, kiszáradt torokkal várjuk az elkövetkezendőket. 15 és 18 óra körül a balszárnyunkkal szomszédos 315/I. zászlóalj ellen az oroszok kisebb osztagokkal támadásokat indítanak, ez azonban eredménytelen volt.

Zászlóaljunkat ezen a napon az oroszok nem támadták meg. Veszteségeink az ágyútűz miatt mégis tekintélyesek voltak.

Az este bekövetkeztével mindinkább lanyhul az ellenséges tűz, előjövünk a rókalyukakból. Az orosz rakéták százával kigyóznak az égen. Néha-néha nappali világosság üli meg a mezőt. A fény-szörök is munkában vannak. Hatalmas fénykévéket szórnak rommálott árkaikra. Hiába, lázas sietséggel építjük állásainkat. Fedezékeinkkel, melyek ugyancsak összedőltek, nem törődünk; egyeseknek még sikerült valami kedves holmit, egy kis elemősiát, otthonról küldött apróságot megmenteni, minden erőt a drótakadályok s az állások rendbehozatalára fordítunk. A szétszaggatott drót mezőt úgy-ahogy rendbehoztuk, az ezredutaszóstag a széles közlekedő árkokon, rohamlépésekkel hozza előre az elkészített drótakadályokat. Ezeket dobáljuk be a megnyílt, leomlott mellvédeink veszedelmes réseibe.

Megjelennek a szakácsok is. Az összedöntött futóárkokban nagy ügyvel-bajjal, főzőládákban hozzák a „menázsit“. Kinek kell az most? A máskor oly kedves gulyáslevest alig méltatja valaki figyelemre.

Sietni kell, máris itt a reggel...

És kezdődött minden előről...

Vad ágyúbömbölés köszöntötte a felkelő napot. 3 órára már megkezdte az ellenséges tüzéség romboló tüzet. (Június hó 5.)

Másodpercenként 2–3 nehéz gránát csapódik be állásainkba, a még épen maradt s jól megépített

fedezékeink összeroppanása mennydörgésszerűen halatszik le a szűk rókalyukba. Összekuporodva ülünk a szűk helyen, a töltényládákon, kézigránátkötegeken.

Furesa érzés... Ha a rókalyuk nem bírja ki ezt a pokoli pergőtüzet, mindannyian ott pusztulunk. Egy gránát kell s ez a kész lőszerraktár velünk együtt a levegőbe röpül.

Saját tüzéségünk minden lehető elkövet e tüzharc csökkentésére. Nehéz ágyúink egyrésze az ellenséges vonalat lövi; mind hiába.

A 2–3 méteres árkok beomlanak, a telefonösszeköttetés megszakad. Hiába volt külön földalatti vezeték, a nehéz gránát kiszaggatta a földből. Ami a legaggasztóbb: a rókalyukak gerendái repedeznek, lépten-nyomon beszakad a kijárat feletti földréteg. Ásókkal esünk neki, hogy ismét szabadabbá tegyük, s meglegyen az összeköttetésünk a külvilággal.

A pislákoló lámpa, gyertyavilág mellett gond üli meg az arcokat. Ugy érezzük magunkat, mintha egy mély bányában lennénk, melyből nincs kivezető út, vagy pedig egy hajó fenekén, mely hajó kényekedvére ki van szolgáltatva a felbőszült elemeknek.

A felváltásra kijelölt „figyelők“ fásult, közömbös arccal veszik hátizsákjaikat. Egyesek önmaguknak mormolnak valamit. Talán imádkoznak, s elindulnak, hogy talán sohse jöjjenek vissza.

A támadás első halottai ők voltak. Ritka, aki közülük, a nyílt mellvédeken figyelve, átélte a borzalmakat.

8 óra körül lanyhul egy kissé a tűz. Az orosz gyalogság lépett akcióba. Pillanatok alatt a mellvédeken vagyunk. Pokoli zene-bona támad. A mellvédek szorosan — ember-ember mellett — vannak megszállva. Derék népfelkelőink a csata hevében kipirult arccal pusztító tüzelésbe kezdenek. A géppuskák pillanatok alatt ugyancsak löállásban vannak s megnyitják a tüzet. Színes rakéták röppennek a magasba. Tüzéségi segítséget kérünk. Az ágyúk bömbölve küldik zárótüzüket. Az oroszok visszafutnak. Egyes, igen gyenge rajvonalak, elérik drótmezőinket, de kétségbeesetten keresik a fedezéket.

Hogy hányszor támadtak az oroszok, azt nem tudom.

A máskor oly csendes mező megelevenedett az orosz tömegektől. Hol itt bukkantak fel, hol ott, az orosz rajvonalak. Tőlünk jobbra lévő I. zászlóalj előtt még hevesebb s nagyobb erejű volt a támadás. Oldaltűzünkkel sokat segítettünk bajtársainkon.

Néha-néha az orosz tüzéség új erőre kapott. Egymásután fordultak le derék katonáink a mellvédre... A sebesülteket — nem lévén más hely — a rókalyukakba vitték a sebesültvívők. A szűk rókalyuk persze hamar megtelt. Hordágyon vitt sebesültek jajgattak a szűk s rombadólt futóárkokban. Senki sem tudott rajtuk segíteni. Hátravinni lehetetlen volt őket s így a járást-kelést, lőszerpótlást akadályozták. Néhol úgy összetorlódtott a sok sebesült, hogy tőlük lehetetlen volt a mozgás.

9–10 óra között hadosztályunknál, tőlünk balra lévő 315/II. zászlóaljnál, az ellenség betört, a 314/I. és 315/III. zászlóalj azonban sikeres ellentámadással a rést meglisztítja. Zászlóaljunktól jobbra lévő I. zászlóalj előtt az orosz szünet nélkül támadt. Egyik rajvonal a másik nyomában. Az ott beékelt „5/N“ vadászszázadnál két izben sikerült is a be-

törés. Először az 58. ezred egy zászlóalja indult ellentámadásra — eredménytelenül, majd ezredünk III. zászlóaljának két százada szerzi vissza az állást.

11 órakor a 315/II. zászlóalj állásait a ellenség elfoglalta. A zászlóalj második állásába hátrált.

Déli órákban egy hiányos öltözetű osztrák tüzérszázalós rohan végig az álláson, kezében göresösen tartja pisztolyát s kétségbeesetten jelenti, hogy az oroszok betörték. Ekkor már tőlünk északra Olykánál is sikerült az orosz betörés s az oroszok lassan-lassan göngyölték állásainkat. Tőlünk balra lévő 315. ezredet már teljesen kivetették, balszárny századunk, a 8. század, kénytelen arevonalat változtatni akként, hogy a század jobbszárnya az első állásra, balszárnya pedig közvetlenül az első állás mögött épített úgynevezett 100 méteres állásra támaszkodik.

Elkeseredett harc fejlődik a 315. ezred állásaiba már benyomult s az arevonalat változtató 8. századunk között.

Az oroszoknak igen kedvező a helyzetük, teljesen fedve a mély futóárkokban jó fedezésben, a 8. század legénysége pedig a sík terepen, rajvonalba fejlődve, nyitja meg a tüzet.

A helyzet felette kritikus. Az oroszok minden törekvése az volt, hogy az arevonalat változtatott 8. század éitenállását megtörje s így a vonal felgöngyölítését folytassa.

Ha ez sikerül, időközben nagy veszteséget szenvedett ezredünk rommá lőtt állásainak elfoglalása bekövetkezik. Ugyanis az érintkezés az első vonalban lévő csapatokkal az összelőtt futóárkok miatt teljesen megszakadt, a főállás nem más, mint egy romhalmaz. Az árkok között meghúzódó rengeteg sebesült lehetetlenné tette, hogy az első vonalban lévő többi századok arevonalváltoztatással emeljék gátat az észak felől oldalba támadó ellenségnek.

Az oroszok jól tudták, hogy e szilárd pont megtörése egyenlő a teljes eredménnyel. Bámulatos tájékozottsággal irányították tüzérségük tüzet a veszedelmes helyre. Egyes orosz esatárok, kiknek sike-

rült állásainkba benyomulni, jelzőzászlókkal jeleztek az eredményt s bizonyára erős tüzérségi segítséget kérhettek, mert közvetlenül a jelzés után, a 8. század arevonalváltoztatása folytán létrejött sarokállásunkat — melyet 2—3 géppuskával megerősítettem — igen heves ágyútűzzel elárasztották.

A júniusi nap hevétől kiszáradt földet emelet magasságra vágták fel a nehéz gránátok. A magasba szálló füst és por mintegy átláthatatlan füstgöngyöt képezett.

A helyzet mindinkább aggasztóvá vált. Egyik másik helyen embereinkkel összekeveredve harcoltak az orosz esatárok. És Brusszilow valóban nem kímélte embereit. Csakhogy a sikert kierőszakolja, mitsem törődve saját embereivel, ágyútűz alatt tartotta a sarokállást. Ott pusztultak el derék népfelkelőinkkel együtt az orosz legénység legbátrabbjai, azok, kik elsőnek hatoltak be árkaikba.

A változó szerencsével folyt harc — a hadosztály megerősítésére rendelt II. hadosztály kötelékébe tartozott 89., illetve 90. es. és kir. keletgalíciai rutén ezred másfél zászlóalja ellentámadásának ellenére — végre is, a mi visszavonulásunkkal fejeződött be.

Az ellentámadás kellő lendület hiányában, jóformán már az orosz zárótűzben összeomlott. Egy-két beérkező század pedig igen előnyösen megváltoztathatta volna helyzetünket.

A visszavonulást 16 óra tájban hajtottuk végre. Felsőbb parancsra a II. állást szállottuk meg. A zászlóalj jobbszárnyán állásban volt 5. század életben maradt része fogságba esett; a többi századok megmaradt részeinek azonban sikerült a II. állásba jutni.

Alig rendezkedtünk be új állásunkban, az oroszok máris megkezdték tüzüket. 20 óra körül a 315/II. zászlóalj ellentámadásra indul. A 100 méteres árkot vissza is foglalja, de mivel támogatást — friss tartalékerő hiányában — nem kapott, kény-

De nagy sár volt... — (Fessler J. prb. eső — Vác — felv.)

telen volt visszavonulni; a megfogyatkozott, napokig hareban állott s nagy veszteségeket szenvedett századok támadása, megfelelő tartalék hiányában, nem is lehetett eredményes. Részben emiatt, részben pedig kellő tüzéségi előkészítés hiánya miatt, akkor már az oroszok által igen erősen megszállt s azonnal megerősített volt első állásaink visszaszerzésére többé, sajnos, nem is gondolhattunk.

20 órakor az utolsó ellenséges támadás is lezajlott. Tőlünk jobbra lévő 313. ezredet támadták az oroszok, eredményt azonban már ők sem értek el.

Lázasan rendeztük állásainkat. Az ágyúzás következtében beomlott mellvédeket drótakadályokkal megerősítettük.

A géppuskákat betonfedezékbe állítottuk s az ellenség befészkelődését állandóan zavartuk.

Az emberek a kiállott izgalmaktól kimerülve, holtfáradtan, alig állnak a lábukon. A legtöbbnél csupán puská és lőszer az egész szerelvény. Hátizsák, stb. ott maradt szabad prédára az oroszoknak.

Éjjel felé hatalmas felhőszakadás kerekedett, a víz teljesen feláztatta a talajt, az árkokban való közlekedést megnehezítve. Az eső véget vetett minden harcra való tevékenységnek.

A zászlóaljnak elrendelik éjjel után 1 órakor a visszavonulást. (Június hó 6.)

Mint géppuskás osztagparancsnok, írásbeli parancsot kapok az ezredparancsnokságtól, hogy a visszavonulást 2 óráig fedezzem.

Az árkok lassan-lassan kiürülnek, amit géppuskáim s a századoktól visszamaradt egy-egy raj, erős tüzeléssel leplez.

Pontosan 2 órakor osztagommal én is visszavonulok.

Csillagtalan, koromsötét éjjel; bokáig érő ragadós sárban az összelövdözött, beomlott futóárkok között, szótlanul botorkálnak az emberek. Merő víz és sár a köpenyem. Hiába keresek zsebeimben egy használható cigarettát. Lépten-nyomon megtorpan a menet. Elvéve egy-egy puskalövés hallatszik. Az oroszok felől néha-néha sebesültek jajszáva száll a titokzatos wolhiniai éjszakába. Talán valamelyik honvédek küldi utolsó üdvözlését a végtelen magyar rónák felé...

Legnagyobb meglepetéssel tapasztalom, hogy a visszavonulást már egy órával előbb megkezdett zászlóalj vége, még alig hagyta el a II. állást. A szűk futóárkokban, a ragadós, csúszós sárban jóformán egyesével haladó, hátukon lőszeres-ládákat, sebesülteket cipelő kimerült legénység, nagy erőfeszítéssel tudott csak előre jutni.

A szinte kísérteties csendet hatalmas tüzelés váltotta fel.

Az oroszok megneszelték az állás kiürítését, vad lövdözésbe kezdtek, azonban ezúttal is megmentett bennünket a tapogatózó s lendületnélküli üldözésük; a kivívott sikert már nem voltak képesek teljesen kihasználni, amihez bizonyára hozzájárult az I. állásba beépített raktáraink bő ital, rum, stb. készlete.

Sajnos, így is szép eredményt értek el az oroszok; nagyon sok veszteségünk volt e visszavonulás alatt. A futóárkokból hátra iparkodó embereink legtöbbje ott esett el. Az erős puskatűz miatt lehetetlen volt a nyílt terepen haladni.

Kol. Malinon keresztül jutva, elhagytuk a tartaléksapatok által már megszállt III. védelmi állást. Kol. Malin mögötti mocsarakon nagy nehézségek árán sikerült átvergődni. A mocsaras talajra épített híd keskenynek, gyengének bizonyult. Rengeteg ember, kocsis, ló, mind ott iparkodott hátra. Erősen megterhelt géppuskás, máhás állatok csökönyösen lépkedtek az ingoványos, süppedékes talajon, megbontva a tisztetek által nagynehezen fenntartott rendet. Az orosz puskák ropogása folytán a visszavonulás már-már pánikszerű meneküléssé fajult. Mikorra átvergődtünk a mocsarakon, a felkelő nap köszöntötte a fáradt, megtépett csapatot.

Gyülekeztek a századok.

Szomorú gyülekező volt...

Nagyon sok kedves bajtárs hiányzott sorainkból...

Az ezred vesztesége (főképp halottakban és sebesültekben) 1350 ember. Az egész hadosztályé (a hadosztályparancsnokság becslése szerint) kb. 6500 fő, ami megfelelt a harcoló létszám 50%-ának.

*

A kötelékek rendezése után azonnal folytattuk a visszavonulást. Pár órás menet után a zászlóalj megszállta a Kol. Now. Knierut és Kol. Malintól keletre fekvő magaslatokat.

Az oroszok nyomása miatt azonban a hadsereg főparancsnokság elhatározta a teljesen kimerült hadtestünknek (Szurmay) a Styr folyó mögé való visszavonását.

A déli órákban az égő Ostrozeccs községen menteltünk keresztül s 15 órakor pedig a Styr nyugati partján ástuk be magunkat.

Június hó 7-én a zászlóaljparancsnokság egyes osztagokat a Styr keleti partjára rendelt hídfőrség gyanánt. Szakadó esőben, ellenséges ágyútűzben, tagpáronként tagozva, kelnek át honvédek az aláaknázott hídon.

A Styr-átjárókért elkecseregett harcok keletkeznek, — este 7 órakor a hídfőrség ellenséges ágyútűzben bevonul s csapataink a hidat felrobbantják.

Lassan rendbejön a zászlóalj, az emberek önbizalma kezd visszatérni, a lomhán hömpölygő Styr mögött — mint természetes akadály — biztonságban érezzük magunkat. Június hó 9-én 10 óra körül azonban ismét elrendelték a visszavonulást. Ellenséges tüzéség erősen lövi a fényes nappal visszavonuló csapatainkat. Werbiajevet elérve, az egész ezred gyülekezett. A kötelékek rendezése után, 19 óra körül, Werbiajevtől keletre, állást foglaltunk, de aznap este ismét folytattuk a visszavonulást — mögöttünk minden hidat felrobbantva. Az eleségtől emberek alig vánszorogtak. A lemaradozók nem tudunk segíteni. Mindenki összeszedi utolsó erejét, nehogy elmaradjon, kényére-kedvére kiszolgáltatta az ellenségnek. Rövid pihenő. Más nap 10-én, hajnali 3 órakor riadó s egész nap a poki melegben menetelés.

Körülöttünk égtek a falvak. A csendes, forró nyári melegben, mint egy-egy óriási kéményből, szállt a füst, elsötétítve a látóhatárt... Egy-egy szokatlan mélyhangú robbanás... Lőszerraktáraink repültek a levegőbe. Tűz, halál, pusztulás volt a sereghajtónk...

Az emberek békanyálás pocsolyákból isznak. Az egész visszavonulás alatt alig harapnak elfogadható ételt. Elvértve akadt egy-egy darab sajt, vagy egy süveg-cukor darab, amit még az első állásból mentettek meg.

Este Rudia községbe érkeztünk.

Pár napi pihenő.

A legénység hangulata kezd visszatérni, a pár napi pihenés közben beérkezett mozgókonyhák s a dohánykiosztás lassan felejtette a szenvedéseket.

Június 14-én azonban ismét menekész a zászlóalj s visszavonul Wladimir-Wolinski irányába. Kozák járőrök mindenütt a nyomunkban. Erős tempóban haladunk. Éjjel van, mire megérkezünk Lokacy, Jakobicy falvakhoz. Egész éjszaka folyik az erődítési munka. Reggelre beástuk magunkat. Következő nap a lövészteknőket összefüggő árokká építettük. Ezzel lezárult a Brusszilov tábornok által megindított hatalmas orosz tömegtámadások első felvonása. Lokacy, Jakobicy falvak lankás dombjai között pihentük a fáradalmakat. Itt maradtunk június 16-ig, mely napon az új erőre kapott csapatainkkal megkezdtük a „Lucki ellentámadás” néven ismert dicsőséges esatáink sorozatát.

Látni és nézni...

Írta: CSATÓ JÓZSEF törzsőrmester (Debrecen).

Mint tapasztalt csendőr szólalok meg s ha kevés is az, amit mondok, sok benne a tanulság, igazság. Éppen azért, mert tapasztalataim továbbadása és értékesítése a célom, nem ismertetem a Szut. idevonatkoztató 262. és 567. pontjainak 2. bekezdését. Olvassa el azokat ki-ki maga. Én mindjárt az étellel kezdem.

Sok éve immár annak, hogy hátam mögött hagytam a járőrtársi iskola padjait és rendkívül nagy önérzettel bevonultam az őrsre, ahol persze a próbacsendőrnek kijáró, egyszerű s nem ünnepélyes fogadás hamar lehoasztotta büszkeségemet. Az első kiváló járőrvezetőm jóvoltából éppen ilyen hamar rájöttem arra is, hogy a próbacsendőr legfeljebb csak tud valami keveset, de még nem lát.

Gyönyörű harmatos reggel köszöntött a világra, amikor kimondhatatlan büszkén és boldogan elindultam az első szolgálatba. Azt hittem, hogy még a bogarak is megcsodálnak engemet, a kakastollast. Így mentem lépést tartva, kímérten a járőrvezetőm baloldalán, amikor megszólalt csendben a járőrvezetőm, hogy nézzem figyelmesen végig a baloldalunk felől, kb. 500 méterre elhúzódó folyóparti fűzest s ha észreveszek olyasmit, amit a csendőrnek meg kell látnia, jelentsem. Néztam, néztam, majd kiesett a szemem, de fűzfáknál egyebet nem láttam. El sem tudtam képzelni, hogy mi lehet ezen a csendőrnek nézni- és észrevenni való. Meddő fáradozásom láttára a járőrvezetőm rámutatott egy száraz fára, hogy attól jobbra két ujjnyira vizsgálgassam a folyópartot. Így aztán egy bokor mellett észrevettem egy emberi alakot, de még mindig nem tudtam, hogy vajjon az-e az a valami, amin a csendőr szemének meg kell akadnia s ha igen, miért. A járőrvezetőm faggatására végül rájöttem, hogy az a valaki bizonyára halászik ott, azt pedig a csendőrnek ellen-

őrizni kell. Keringeni kezdtek a fejemben a paragrafusok s már neki is indultam a mezőnek, mikor a járőrvezetőm megállított s megmagyarázta, hogy a csendőrnek gondolkoznia is kell és terv nélkül nem foghat hozzá semmihez. Mi történe, ha az illető orvhalász lenne s bennünket messziről meglátna. Most már arra is rájöttem, hogy a józan ész azt kívánja, hogy rejtve közelítsük meg. Még is tettük s el is csíptük életem első orvhalászatát. Éreztem, hogy a magam képességéből ezt sehogyan sem tudtam volna megtenni s egyszerre igen kiesinynek éreztem magamat az igazi csendőr mellett. De ezzel még nem ért véget gyarlóságom bizonygatása, aminek én akkor járőrvezetőm oktatását, nevelését gondoltam. Községen portyáztunk keresztül. Egyszer csak járőrvezetőm a gyalogjáró felé irányítja lépteit, megáll egy ház kerítése felé fordulva s megint felteszi a borzalmas kérdést, hogy nézzek csak körül, valamint megint meg kell látnom, ami nincs rendjén. Hát bizony én megint hiába meregettem szememet, sem meggyilkolt embert, sem cirkuszból kiszabadult tigrist, de még csak veszett kutyát sem tudtam felfedezni sehol. Erre a járőrvezetőm megfogott egy arasznyi rozsdás szeget, mely a kerítésből kiállott s megkérdezte, hogy szeretném-e, ha történetesen az én ruhámat hasítaná el, vagy éppen a húsemba akadna, ha este elsietek a kerítés mellett? Be kellett ismernem, hogy ez bizony nem lenne jó. Kétségbe ejtett, hogy mennyi mindenre kell a csendőrnek figyelnie, amire én — úgy gondoltam akkor — sohasem leszek képes. Szóltunk a tulajdonosnak, aki a szeget mindjárt eltávolította s még meg is köszönte a járőrvezetőmnek a figyelmeztetést. Ezzel tovább mentünk. A szemem úgy járt, mint a megkent ládafia, mégis szégyenbe kellett esnem újból, mert a falu végén nem tudtam felfedezni a következő hibát, a hernyófészkes gyümölcsfákat. Pedig a paragrafusát kitűnően tudtam. Így ment ez tovább s mire másnap bevonultunk, más emberként nyitottam ki a könyvet a hosszú legénységi asztal alsó sarkánál. A gyakorlati rávezetés kezdte nyitogatni a szememet s a paragrafusok béklyóiból kezdtem kiszabadulni. Hát még amikor a járőrvezetőm egy másik szolgálat során azt kezdte feszegetni, hogy az útonútfélen talált emberek közül melyiket állítanám meg igazoltatás végett. Kezdetben mindeniket hajlandó lettem volna igazoltatni, mert az egyiknek feltűnően nagy volt a bajusza, a másiknak rongyos a kabátja és így tovább. A járőrvezetőm hamar meggyőződött, hogy ilyenformán soha nem érnék el az őrzéskor végére. Jobban kezdtem figyelni az embereket s már kevesebbről mertem állítani, hogy jó lenne igazoltatni. Ez sem vált be, mert járőrvezetőm mindeniket nevéen szólította, mint régi ismerősöket. Megsemmissülve kullogtam járőrvezetőm mellett, azon töprengve, hogy minek is való hát az igazoltatás paragrafusa, ha úgysem lehet ezt a valóságban alkalmazni. Éppen község bejáratához értünk. Járőrvezetőm úgy meggyorsította a lépteit, hogy csaknem futnom kellett mellette. Így mentünk a közeli kocsmáig. Azonnal benyitottunk az ivóba, ahol 3—4 ember volt, az én szememben mind egyforma. Járőrvezetőm odalépett az egyikhez, kihívta az udvarra és igazoltatta. Kisült, hogy rablás miatt körözik. Megbilincseltek és vittük. Engem a csoda ölt, hogy milyen tudomány lehet az, melynek segítségével a rablókat így fülön lehet csípni. Honnan tudhatta a

Lengyel L. fhdgy. felv.

járőrvezetőm, hogy éppen ebbe a kocsmába kell bejönnünk s ezt az embert igazoltatnunk. Nos, hamar megtudtam, mert a járőrvezetőm megpirongatott, hogy mindig lábam alatt a szemem. Így aztán persze nem láthatom meg, ha a rossz lelkiismeretű ember beugrik kocsmába, bokorba a közeledő csendőr elől.

Így nyitogatta szememet, nevelt, képezett, oktatótt a járőrvezetőm. Így váltam lassacskán csendőrré a keze alatt, így szereztem meg aránylag igen rövid idő alatt helyi- és személyi ismereteimet, így vezetődtem be lépésről-lépésre a nyomozás nagy tudományába. Mert mondanom sem kell, hogy az a járőrvezetőm (azért mutatok így rá, mert, sajnos, más járőrvezetőnél kevésbé észleltem ezt) nem nyomozott, nem tartott házkutatást, lest, hogy nekem ne magyarázgatott volna, ha csak néhány szóval is, sokszor pedig csak utólag, mert a polgárok előtt nem akart tudatlannak feltüntetni. A pihenőhelyen megmutatta, hogy miként burkoljam a lábamra a kapcát, oktatótt, hogy mit és hogyan célszerű szolgálatban enni, mikor célszerű inni. Ki tudná most már elsorolni azt a sok kincset, amit szükségzavúságában is, néhány szóval, érthetően, fokozatosan, mindent a maga helyén reám aggatótt az az igazi csendőr, az én első járőrvezetőm, akire úgy néztem fel, mint félistenre s akinek a szeme rebbenése is elég lett volna, hogy szó nélkül a kútba ugorjak.

Magamban sokszor sajnáltam azokat a fiatal

csendőröket, akik ködbe burkolózó, szóval járőrvezető mellett nőttek be soraink közé. Nem ők a hibások azért, amit nem tanultak meg, hanem kényelmes vagy tudatlan, de mindenesetre a Szut. rendelkezéseit be nem tartó, kötelességet mulasztó s ezért nem közénk való járőrvezetőik.

Az élet szemével nézve a helyzetet, meg kell mindenkinek látnia azt, hogy elsősorban a járőrvezető a fiatal csendőr gyakorlati kiképzője. A szolgálatban adódó sokezernyi helyzet és lehetőség mindmeggannyi „tansegédlet” a járőrvezető kezében. Ennyi és ilyen alkalom a csendőrség egyik oktatójának sem nyílik a szemléltető oktatásra. Ezért hát szenteljünk különös figyelmet a Szut. 262. és 567. pontok 2. bekezdésének. Győződjék meg az őrsparancsnok, mint aki ezt a legjobban megteheti, hogy a járőrvezetők megteszik-e ebbeli igen fontos, felelősségteljes kötelességüket. Néhány kérdés a szolgálatból bevonuló próbaesendőr járőrtárshoz meggyőzi őket erről.

Végezetül még csak annyit, hogy a járőrvezető is a szolgálatban növi ki magát a Szut. előbb említett pontjai révén előljáróvá, parancsnokká. Ott tanulja meg legjobban az oktatást, nevelést, példaadást.

Fényképpályázatunkon mindenki részt vehet. Feltételeinket a március 14-i számunkban közöltük.

Portyázás.

Egy elemista gyerekeknek nincs rá pénze, hogy gimnáziumot végezzen, pedig tehetsége volna hozzá. Szerencséje elsodorja Kovács Ferit egy újság szerkesztőségébe, megjelenik a gyűjtési felhívás és huszonnégy órán belül együtt van annyi pénz, hogy talán még az egyetemre is futni fogja belőle. A fiúcska elindulhat a magasabbrendű élet útján, Isten segítse rajta.

Igen, de mi van a többi ugyancsak tehetséges Pénztelen Miskával, Jancsival és Ferivel? Hát ennyire szerencse dolga az élet? Ezek a kérdések jutnak az eszébe az embernek, de alaposabb gondolkodás után rá kell jönni, hogy nem a szerencséről van itt szó, nem is Kovács Feriről, aki csupán újabb szimbóluma lett annak, hogy a társadalomban elevenen él a segíteni akarás, a tettekre szemszereket. Mennyi szépet és jót lehetne kibányászni ebből az érzésközösségből, ha intézményesen fogná valaki kézbe a csákányt és nem a véletlenekre volna bízva, hogy ennek a társadalmi együttérzésnek itt-ott felcsillanjon egy-egy szivárványa! És ha tovább megyünk az alapos vizsgálódásban, már látjuk is ennek a közcsákánynak a munkáját. Az Önállósítási Alap néhány ezer fiatalembernek teremtett a gazdasági pályákon szabad kenyeret. Ösztöndíjak és társadalmi egyesületek sorozata segíti az anyagiakban gyenge, de tehetségben erős apró magyarokat. Maga az állam is hozzájárul ehhez a munkához. Az értékek kiválasztódásának és gondtalan, biztos haladásának mind szélesebb és egyenesebb utat nyit az idő, a társadalom egyre mélyebb rétegekben cserélődik, hiszen messze vagyunk már azoktól az idők-től, amikor jóformán csak a születés adhatott érettségi bizonyítványt és egyetemi diplomát még annak is, akibe taglóval kellett a tudományt beleverni és csak kézigránáttal lehetett egy-egy szorgalmasabb ugrásra rákényszeríteni. Hovatovább eljutunk oda, hogy kiki annyit ér, amennyit tud. Az a kemény verseny, ami az ipari és egyéb fizikai pályákon mindig megvolt a tehetség és szorgalom jegyében, most már uralja a szellemi pályákat is annyira, hogy ezt már alsógimnazista korában érzi a nebuló.

Ennek az új társadalmi értékelésnek és törekvésnek a jelét látjuk a Kovács Feri felemeltetésében is. A társadalom elzárja az utat a haszontalan előtt, de megnyitja az utat az érdeemesnek. Abban azonban Kovács Feri sokadmagával téved, ha azt hiszi, hogy most már fenéig tejfel számára az élet. Az egyetemi diploma megszerzése nem egyszerű feladat s a szellemi pályák nincsenek bársonnyal és rózsaszírommal bélelve. Ki tudná azt mondani, hogy a szellemi munkát végző ember csakugyan boldogabb-e a gyalupad mesterénél?

De hiszen nem is ez a kérdés, nem ez a fontos. Közömbös, hogy ki mennyire boldog, csak az a fontos, hogy szellemi munkára termett ember ne deszkát gyaluljon, a született asztalos viszont ne legyen járásbíró. Csak az a fontos, hogy ki-ki azt végezze, amire rátermett s ha egyszer az emberiség ezt a legmagasabb fokot eléri, az lesz aztán életközösség a maga tökéletességében. Jólesik látni az idevezető út egy-egy állomását, többek között Kovács Feri kezében is a latin könyvet.

Megint becsapta a falut egy szélhámos. Bűvészeknek adta ki magát, akadt a nagyteremben nézője bőven. Műsorának első száma az volt, hogy ő kimegy a teremből, támasszák meg belülről az ajtót a legények, ő meg visszajön a kulcslyukon. A többi már sejtje az olvasó. Hat legény nekiveselkedett az ajtónak, nyomták szuszogva kifelé, hogy azon nem a cingár bűvész, de hat bölény sem tudott volna bejönni. A bűvész pedig kívülről megbillentette párszor a kilincset, majd kerékpárjára kapott és a bevételrel elkarikázott a szomszéd faluba. Jó negyedóra múlva aztán óvatosan kikémleltek a legények az ajtón, de a bűvészek bottal üthették a nyomát. Bizonyára káromkodtak egyet, néhány vénasszony pedig meg van róla győződve, hogy a bűvész szellemé vált, be is jött a kulcslyukon és azóta ott lebeg a nép körében láthatatlanul.

Ez a szélhámosfogás nem új, nem is túlságosan ötletes. Akiben egy csepp bizalmatlanság van, nyomban átlát a szítán és nem ugrik be. A mi népünkben azonban sok, talán túlsok a bizalom. Szívesen elhísz, amit mondanak neki, mert ő maga soha nem mond mást, mint ami igaz. Ezért csapják be annyiszor és annyiféleképpen. Felvilágosítás, a műveltség, tudás emelése csak részben segít ezen, mert amíg szélhámosok és becsületes emberek lesznek, addig becsapás is mindig lesz. A védekezést tehát inkább azon az oldalon kell megfogni, hogy szemmel tartjuk az idegent, aki betolakszik a falu életébe. Találunk köztük kuruzslótól a demagógig mindenfajta csalót és népámítót. S ha még csak annyi lenne munkájuk gyümölcse, hogy hat legény nekifekszik belülről az ajtónak, amit kívülről senki sem taszít, Isten neki! Kicsit nevetnek, kicsit szitkozódnak az emberek s megy a falu élete tovább. Az efféle bűvészkedésnél azonban vannak sokkalta veszedelmesebbek is, melyek megmérgezik a lelket. Felszítják a munkátlanság tollasodás ördögét, a kapzsiságot, kiűritik a templomokat, felrobbantják a falu nyugalomát s helyette nem adnak semmit. Nem is akarnak, mert céljuk önmagában a rombolás.

Úgy kell védenie tőlük a csendőrnek a maga faluját, ahogy a kotló védi csirkéit a hétéjától. Minden idegen gyanus, aki a faluba jön. Ez még nem jelenti azt, hogy ha nem csinál semmit, akkor baja esik. Viszont jelenti azt, hogy ha tényleg csinálni akar valami nem rendes dolgot, a csendőr azt mondja neki: — Kívül tágasabb!

Fokozott szolgálat.

Írta: PUSZTAI ISTVÁN csendőr (Kiskunhalas).

A kiskunhalasi lovas tanalosztály udvarán és a hozzátartozó kb. 12 magyar hold területen, szépen elgondolt és megépített salakos, kavicsos és homokos lovardák körül, illetve között, szabályos, gondozott utak vezetnek, párhuzamosan az akadálypályákkal. Az utak mentén különböző fák — vadgesztenye, jegenye, eper stb. — lombjai védik a nyári forróságban ügető vagy vágató lovakat és a rajtuk ülő lovasesendőröket. A lovardákon kívül elterülő részen gyümölcsöskert diszlik, amely így tavasszal piros, fehér és rózsaszínű ruhát ölt magára és a Kiskunmajsza irányában felkelő arany sugarú nappal egyetemben csalogatja a virágok völgyéneit, a szorgos méheket.

No de nem is ezekről, hanem a gyümölcsöskert szélén lévő, úgynevezett „Niagara“ kútról, illetve a kút körül a száraz meleg napokban lejátszódó jele-
netekről akarok pár sorral megemlékezni.

Kiskunhalas híres az Alföldön, de nem arról, amiről Kecskemét, hanem arról, hogy nincs az évnek talán egyetlen istenáldotta napja, hogy a szél ne fújna. Ez a szél pedig viszi a város homokját, úgyannyira, hogy attól kell tartani, hogy rövidesen lyuk támad a földgolyóbis eme részén. Ennek a meggátolásán dolgozik a város hatalmas locsolókocsija, míg a laktanya területén belül a „Niagara“ kút és a lajt.

Mikor jókor reggel a kovácsműhely patkoldájában elhelyezett kalitkákban Istent dicséror: „Kukkur-u“ szóval felébrednek a gerlicék, a laktanya öslakói, a vadkacsákhoz hasonló házikacsák elindulnak reggeli gilisztavadászatra és a szárnyasok szépségkirálynői, illetve fiai: a pávák leszállnak az akác-fákról és hangos: „Mi-hály!“ kiáltásokkal ébresztik az éppen szomszédságban lakó egyik Mihály nevű vasutast, ugyanekkor felébred a laktanya kocsisa, a jó Sándor is. Ingeujját hozzádörzsöli szeméhez, nagyot ásít és közben szidja a pávákat, hogy úgymond: „A fene enné meg ezeket a disznó jószágokat, már megint esőt jeleznek!“ — mert szerinte a pávák rikácsolása esőt hoz. Hiszen már nem is ártana, — jegyzi meg egy kis idő múlva, ahogy beledugja jobblábát a bal nadrágszárbá, — mert már nagyon kiszáradt a homokos lovarda homokja, igen sokat kell locsolni. Szegény hámoslónak, „Összeférő“-nek sokszor körül kell járni a „Niagará“-t, mire az annyi vizet felhoz apró kanalaival a kút mélyéről, hogy portalan úton járhatnak a fiatal, ujone, csendőrségi szolgálatra alkalmas lögyerekek.

A kút 3—4 méter magasan emelkedik a föld színétől, ide hordják fel a cséplőgép gabonahordó csészéihez hasonló kanalak a vizet és onnan esatornákon folyik azután széjjel a kert minden részébe, a vízmedencékbe, illetve a locsoló lajtba, mely nem más, mint egy nagy benzineshordó, locsolószűrővel felszerelve. Az egész gépezetet pedig egy járgány hozza működésbe s ebbe fogja be Sándor kocsis minden száraz reggel az öreg, világtalan „Összeférő“-t, a csendőrség hű szolgáját, mely fekete szőrből készült ruhájában, mintha éppen a multat gyászolná. Valamikor társával, a „Gombos“-sal járták a köröket, akkor még fiatalabb volt, látott is. Miért kell neki most mindég egyedül járni? Ezen már sokat gondolkodott, mert most nem lát, csak hallja itt is, ott is, hogy: „Fokozott szolgálat!“ Sokat tapasztalt öreg füle-agya felfogja a szó értelmét. És ez a szó viszi, vezető körül a járgány körül. Nem kell neki felügyelő, hajtó, egyedül is eljár, csak akkor áll meg, ha a kút valamelyik része pisszentéshez hasonlóan csikordul, de rövid idő múlva elindul magától. Nem szól neki senki, mert a fülébe zúg a szó, hogy: „Fokozott szolgálat!“ és vakon teljesíti kötelességét. Társa, Gombos, most a lajtot húzza. Ő is egyedül. Egy kiesit nehéz neki, de nem bánja. Hiszen látja, hogy ha ő nem hordja a vizet, a fiataloknak a poros homokban kell nyargalni, mely homok felverődik és azután lerakódik szemükbe és izzadt szőrükre. Pedig most nagy szükség van egészségükre, mert ha a kiképzés után kikerülnek az örsre, ott nekik is fokozott szolgálat lesz osztályrészük.

Igy gondolkozik a két vízfordó ló a kiskunhalasi lovastanosztálynál, miközben a kút mellett levő cseresznyefa virágait a méhek ezrei rohamozák szerelmükkel és: „Sok kicsi, sokra megy“ okoskodó zümmögésük közé belevegyül a kút fogas kerekének kattogása, csobog a víz, mialatt a jó öreg világtalan Összeférő járja a köröket, egyedül, fülében ezekkel a szavakkal: „Fokozott szolgálat!“

Tábortüzek mellett.

Hej, regő rejtem,
Ha szómmal nem vétek,
Im elétek lépek
S az ősi dolgokról
Valamit regélek.

Tűz mellett született,
Mezőn keletkezett
Magyaroknak álma,
Dala, vigassága.

Mert táborban laktak,
Mindig vándoroltak,
Pusztai estéken
Örtüzeket raktak.

Örtüzeknek fénye:
A jövő reménye
S tiszta életüknek
Minden eseménye.

Hej, regő rejtem,
Néha csak daloltak,
Kedvvel dévajkódtak,
Ha valami baj volt,
Itt-ott sóhajtoztak.

A kardot ott fenték,
Nyergét, csizmát kenték,
Táltosok és törzsfők
Tanácsot ott lelték,
Hej, regő rejtem!

Amikor meséltek,
Akkor újra éltek,
Senkivel e földön
Biz ők nem cseréltek.

Szólt a mese:
— Hej regő rejtem —
Etele királyról,
Hunok örökéről,
Tisza hús vizéről,
Füves szép síkságról.

Ilyenkor a magyar
Elmélyedt magába,
Nedves lett szakállá
S hol a tűzbe bámult,
Hol az éjtszakába.

Segíteni fogunk
Arva népünk búján
S majd újra ott égnek
Hatalmas tüzeink,
Kárpát koszorúján.

Addig mesélgettek,
Biztattak, terveztek,
Míg a kicsi tüzek
Vándorútra keltek.

Hej, regő rejtem
Hová, merre mennek,
Tán senki sem tudta?
Egyre azt keresték,
Vérükkel fizették:
Hol a hadak útja.

Feltúrták a síkság
Minden egyes rögét,
Hagyományul hagyták
Apák a fiaknak
Attila örökét.

Addig, addig állták
Tűz mellett a vártát,
Karddal szerzett hazát
Jó párducos Árpád.

S indulástól fogva,
Tán évezred multán
Ott égtek a tüzek
Kárpát koszorúján.

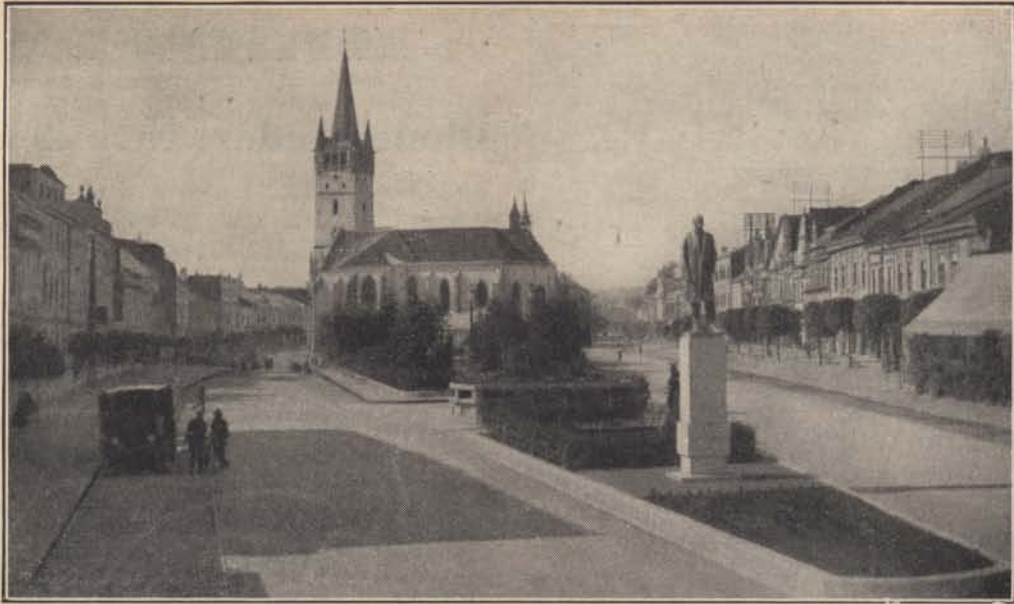
Hej regő rejtem,
Azóta e fények
Sokszor kihúnytak már,
Rútul megtaposta,
Szereszörta őket
Kún, besenyő, tatár...

Pedig Árpád népén,
Nem fogott az átok,
Mindig mienk maradt,
Kebelünkben égett,
Egy pici zsarátnok.

Amíg a magyar szív
Csak egyet is dobbant,
Ez a kicsi parázs
Mindig lánggra lobbant.

Hej regő rejtem,
Most is ezt ápoljuk,
Élesztjük, szeretjük
Rettentő időközön
Majd, csak átalmentjük.

Eperjes.

Visszaemlékezés Besenyei László Albert ny. á. altábornagra.

Székesfehérvár, 1906 ősz.

A kerületi segédtsízt szobájában vártuk a kihallgatás idejét. Menkina János főhadnagy úr kutató tekintete ismételten és újra átsiklott rajtunk. A tollforgótól lefelé és vissza, minden ruhadarabunkat aprólékosan végignézett. Pedig ugyanesak fényesek voltak a pitykék, hiszen vadonat új dolgányok feszültek rajtunk, a tollforgóinkat pedig többször is szeretettel simogattuk végig, mint kedves jelképét annak a testületnek, ahová 3 nappal ezelőtt beléptünk.

Négyen vártuk hadapródok a bebocsátást kerületi parancsnokunk színe elé. Négy új növendéke a csendőrtestületnek, tele bizalommal és reménységgel, hogy majdan — megterebélyesedve — gyökereket bocsátunk a televény csendőrföldbe.

A 11 óra utolsó ütésénél Menkina János főhadnagy úr kardot kötött, intett nekünk és mi rangsor szerint beléptünk László Albert ezredes, kerületi parancsnok úr szobájába.

Ott álltunk a kemény tekintetű kerületi parancsnok előtt feszes vigyázz-ban.

Ebben a szigorú tekintetben annyi átható kisugárzás volt, hogy bizton hittem és éreztem, nem áll meg szemeim előtt, hanem belém fúródik, áthatol lényemen, kikutatja mi van bennem és biztosan, esalhatatlanul megítél.

Az átható tekintet, a felszegett fej, tekintélyt és tiszteletet parancsoló megjelenés már az első percben lenyűgöztek és megfogtak.

Kedvesen zengő hangja ma is a fülemben cseng.

Nagyon szűkszavú ember volt, most is csak röviden beszélt:

— Fiaim! Egy komoly testület kötelékébe léptek be Önök, mikor ezt a pályát választották élet-hivatásnak.

— Jól jegyezzék meg: — Mint csendőr, a királyt és hazát szolgálhatni, nagy tisztesség. A tanfolyam-

ban, ahová most elindulnak, méltóan képvisel-jék többi bajtársuk között a kerületet.

Összeütötte sarkantyúját és ezzel a kihallgatás hivatalos része véget ért.

Azután újból hozzánk fordult: — Béla fiam az Önök iskolatársa lesz a tanfolyamon. Fogadják szeretettel maguk közé.

Olyan atyailag szólt hozzánk és néhány közvetlen kedves szavával annyira közel férközött lelkünk érzéstárához, hogy azonnal szeretetünkbe fogadtuk.

Két évig szolgáltam parancsnoklása alatt. Akkor a felsőbbség rendelkezése megfosztott bennünket tőle és a Honvédelmi minisztérium 16. osztályának élére állította, hogy bőséges tapasztalatait a testület javára ott értékesíthesse.

Mikor a kerület éléről eltávozott, a legidősebb törzstisztól a legfiatalabb csendőrig mindenki őszinte sajnálattal tekintett utána.

Legutóbb a Hadi múzeumban — csendőrnápkor — álltam meg hosszasan az ott kifüggesztett képe előtt.

Elnéztem a nekem nagyon kedves, ismerős vonásokat, acélszürke szemeket és újra megállapítottam, hogy a szigorú, összevont tekintet mögött — mindig csak jóságos és megértő lélek lakott.

El is határoztam mindjárt, hogy másnap elmegyek a kegyelmes úrhoz elmondani benyomásaimat a csendőrmúzeumban látottakról.

Reggel, a látogatási engedélyt kéro küldöttem egyszerre csengetett az ajtón az orvossal.

— „Senkit sem fogadhatunk, a kegyelmes úr beteg.“

Mélyen elszomorított ez a hír.

Azóta folyton vártam, mikor láthatom újra.

Sajnos, hiába vártam...

Az acélos szervezetet is kikezdte és felőrölte a betegség és kénytelen volt meghátrálni az örök tör-

vény előtt, visszaadva nemes lelkét a teremtő Atyának.

Most már megérkezett oda a többi csendőr köze s majd onnan figyelni nagyon szeretett testületét.

Csendőrök! Öregek és fiatalok! Tisztelegjete! Alkotó elődöt, nemes úttörőt búcsúztatunk.

Budapest, 1939 május 24.

Fonyó László

ny. á. csendőrezredek.

EMLÉKEZZÜNK!

Szabó János szenttamási őrsbeli alörmestert egy katonaszökevény Szenttamáson, 1918 június 3-án orozva agyonlőtte.

Kereselics György zalacsányi őrsbeli csendőr címz. őrmester, 1916 június 4-én a lucki csatában Kol.-Knierut mellett elesett.

vitész Kazi Antal kalocsai őrsbeli csendőrt egy nyomozott tolvaj 1938 június 4-én Foktön, lesállítás közben agyonlőtte.

Mezei János nagyompolyi őrsbeli csendőr, 1913 június 5-én a zimonyi komp közelében szolgálat közben a Dunába fulladt.

Makaró Pál járásőrmester, győrszentmártoni járás- és őrsparancsnok, Fehérvári Miklós muzslai, Mituka Parténusz csíkszentmártoni és Szilágyi Antal színérváraljai őrsbeli csendőr címz. őrmesterek 1916 június 5-én a lucki csatában Kol.-Malin és Pelza mellett elesetek.

Király Bertalan stridóvári őrsbeli csendőr címz. őrmester 1916 június 6-án a lucki csatában Kol.-Knierut mellett elesett.

Tóth János orosházai őrsbeli alörmestert, mint tábori csendőrt, szolgálat közben Koltowban 1917 február 6-án egy saját katonánk véletlenül fejbe lőtte. 1917 június 8-án Zloczóvban meghalt.

Pintér Pál járásőrmester, kapuvári járás- és őrsparancsnokot, ellenforradalmi tevékenysége miatt vörös terroristák 1919 június 8-án Kapuvárott kivégezték.

Walthern Ferenc nagybecskereki őrsbeli címz. őrsvezetőt és járőrtársát Ágoston Béla csendőrt, 1897 június 10-én Szerbelemér mellett lázongó néptömeg megölte.

Pakk János barcsi őrsbeli csendőr címz. őrsvezető 1912 június 11-én a krizsnicai kompnál szolgálat közben a Drávába fulladt.

Király Benedek dunaharaszti őrsbeli csendőr az orosz harctéren szerzett betegségében 1915 június 11-én Munkácson meghalt.

Csizmadia Lajos rédei őrsbeli csendőr címz. őrmester 1915 június 14-én az oroszokkal Bania mellett vívott ütközetben elesett.

Albert Sámuel petrozsényi őrsbeli alörmester, az orosz harctéren szerzett betegségében 1917 június 14-én Köpcsenyben meghalt.

KÖNYVISMERTETÉS.

Dienes Andor: Tavaszi portyázás.

Elbeszélések gyűjteménye ez a könyv, képsorozat a magyar csendőrrel, amilyen a magyar irodalomban eddig nem jelent meg. Aki azokat megrajzolta: istenáldotta művész, lelke legmélyéig fajtáját szerető magyar és csendőr. Az irodalom arra hivatott bírálói büszke örömmel fogják feljegyezni nevét és ezt a könyvét. Mi, akik a csendőrelet sorsosai vagyunk, csupán annyit állapítunk meg, hogy az irodalomban érthetetlenül és indokolatlanul mellőzött ma-

gyar csendőrt odaállította e könyvében *Dienes g. főhadnagy*, ahová a csendőrnek az egész magyar életre kiható erői és munkája után régen el kellett volna érkeznie.

A könyv meglepő eseménye lesz a magyar irodalmi hétköznap, melyet Kassán június hónapban rendeznek s ahol az ország minden jeles írója résztvesz. Itt találkozunk húsz év után először és újra a magyar irodalom elhivatottjai, hogy bele-sugározzák a húsz év alatt zordonná tett életbe az édes és erős magyar nyelv lángját és tüzét, melynek fényénél és melegénél reménykedve vártak reánk Trianon óta felvidéki testvéreink.

Dienes g. főhadnagy jól ismeri ezeket a testvéreinket, gyermekkorát élte Kassán s hogy most, szolgálati beosztása során visszakerült oda, megilletődve látja, közvetlenül érzi azt a szegénységet, amelybe a művelődés- és nyelvszabadság terén is jutott a felvidéki magyarság. Adatok vannak birtokában arról a galád lélekgyöttrő munkáról, melyet a félrevezetések mesterei odafönt végeztek. Adatok vannak a kezei között, hogy a cseh propaganda legelsősorbeli gondja volt a magyar csendőrt gyalázni. Mi tudjuk, hogy en-

nek oka nem más, mint az, hogy a gyávaság a maga megingathatatlanak vélt bátyáia mögül mindig arra szórta hazugságait, akitől legjobban félt. Hogy gyűlöletet keltsen ellene s így minden ellen, ami a magyar fajtát megtestesíti.

Puska és korbács a magyar csendőr minden-napi kenyere ebben a propagandában. Gyermekek és asszonyok nyögik a magyar csendőr kegyetlenségét... *Dienes g. főhadnagy* megírja a magyar csendőr igazi arcát. A felvidéki fiataloknak ajánlja könyvét, azoknak, akik még nem láttak magyar csendőrt, akik keveset vagy semmit sem tudtak rólunk s akiket a cseh propaganda ezért választott a maga céljaira... A könyv, az elmondottakból következik: apostolkodás. Megírja *Dienes g. főhadnagy* közvetlen közletről úgy a magyar csendőrt, amilyen az valóban. Minden elbeszélés egy-egy tiszta, egyszerű, megható és megkapó, erőteljes, őszinte kép. Senki még így meg nem rajzolta a magyar fajtának e remek megtestesítőjét.

Magyar mivoltunkon túl azért is külön örö-münk telik e könyv megjelenésében, mert *Dienes g. főhadnagy* testületünk régi írómberre, akit olvasóink azért szerettek meg írásaiban, mert mindig úgy mutatta meg a magyar csendőrt, amilyen: egyszerűnek, hűségeseznek, keménynek.

Őszinte örömmel és szeretettel hívjuk fel baj-társaink figyelmét erre a kiváló ízléssel kiállít-tott könyvre, amelyet *Dienes g. főhadnagy* Kassá-ról indít el, elsősorban felvidéki testvéreink közé s egyébként is a magyar életbe. A könyv öröm lesz mindenki számára s abban olyan barát-ra talál a csendőr, akihez mindig szívesen vissza-visszatér.

Mai számunkhoz megrendelő lapot csatol-tunk, de a könyvet levelezőlapon vagy levélben is meg lehet rendelni „Wiko“ könyvnyomda és grafikai műintézetnél, Kassa, Szepsi-körút 18. A 160 oldalas könyv ára 3 P.

CSENDŐR LEKSZIKON.

17. Kérdés. Vegyeskereskedő árusíthat-e ricinusolajat, asz-pirint és illatszert? Árdragítás-e, ha a ricinusolaj dekáját 12 fillérért árusítja, mikor a gyógyszerertárban 4 fillérért kapható?

Válasz. Vegyeskereskedő sem emberek, sem pedig állatok számára való gyógyszert nem árusíthat. Minden szert, amely a hivatalos gyógyszerkönyvben szerepel, vagy amely külső-leg vagy belsőleg alkalmazva gyógyítás célját szolgálja, gyógyszernek kell tekinteni. Az aszpirin gyógyszer, tehát vegyeskereskedőnek nem szabad árusítania.

A ricinusolaj, ha belső alkalmazásra (bevévésre) szolgál, szintén gyógyszer, azt tehát ilyen célra vegyeskereskedőnek szintén nem szabad árusítania. A ricinusolajat azonban ipari célokra is használják, finomabb műszerek, gépek kenésére. mert mint növényi olaj drágább ugyan, de megbízhatóbb, mint az ásványi olajok. A repülőgépeket pl. ricinusolajjal kenik. Ilyen célra tehát vegyeskereskedő is árusíthat ricinus-olajat, de orvoslási célra nem. A ricinusolajat mint gyógy-szert a gyógyszerertáraknak csak a gyógyszerkönyvben meg-állapított áron szabad árusítaniok, véleményünk szerint ipari olajként sem szabad drágábban árusítani. Jelentsék fel a kereskedőt a közigazgatási hatóságokhoz. Árdragítás miatt nem lehet feljelenteni, mert a ricinusolaj, mint ipari kenőolaj nem közszükségleti cikk, már pedig árdragítást csak közszük-ségleti cikkel lehet elkövetni.

A 77.832/1927. K. M. rendelet szerint a vegyeskereskedőket olyan helységben, ahol drogériaüzlet vagy illatszerekkereskedés nincsen, piperecikkek és illatszerek árusításától nem lehet eltiltani akkor sem, ha az illető helységben gyógyszerertár van, amely ilyen cikkeket is árusít. Ha azonban az illető helyen drogéria vagy illatszerekkereskedés van, vegyeskeres-kező illatszert nem árusíthat. A feljelentést a szakmabeli érdekelt versenytárs magánindítványára az elsőfokú ipar-hatóságokhoz (főszolgabíróhoz) kell megtenni.

18. Kérdés. A vizsgálóbíró felhívást ad az őrsnek, hogy egy letartóztatásban levő gyanúsítottól annak lakásán, to-vábbá egy harmadik személytől, aki nem gyanúsított, bizo-nyos tárgyakat, mint bűnjelkeket vegyen őrizetbe. Joga van-e a járőrnek a bűnjelkeket őrizetbevétele végett a felhívás alap-ján házkutatást tartani, ha azok kiadását a házzal vagy helyiséggel rendelkező a felhívás felmutatása ellenére meg-tagadja? Joga van-e a járőrnek ugyanilyen esetben házkuta-tást tartani, ha a felhívást nem a vizsgálóbíró, hanem a kir. ügyészség adta ki?

Válasz. Bűnjel lefoglalását, ha az valakinek a birtokában vagy birlalatában van, írásbeli határozattal kell elrendelni. Az elrendelésre rendszerint a vizsgálóbíró, de ha a késede-lem veszéllyel jár, a járásbíró, a kir. ügyészség és a rendőri hatóság is jogosult. Az, akitől a tárgyat lefoglalni rendelték, a határozat ellen a vádtanácsnál, illetőleg, ha a határozatot rendőri hatóság hozta az ügyben illetékes első-fokú bíróságnál előterjesztéssel élhet, de az előterjesztésnek nincsen halasztó hatálya.

A perrendszerű eljárás tehát az, hogy a lefoglalást el-rendelő bíróság vagy hatóság az erről szóló határozatot az érdekelttel közli és egyúttal kiadja az illetékes csendőrör-snek is, foganatosítás végett. A járőr megjelenik az illető lakásán és a házzal vagy helyiséggel rendelkező egyént fel-szólítja az őrizetbe veendő tárgyak átadására. Ha az illető ezt megtagadja, jelentést kellene tenni a vizsgálóbírónak, illetőleg a felhívó hatóságnak, amelynek erre házkutatást el-rendelő határozatot kellene hoznia, hogy a járőr a tárgyak birtokába juthasson. Ha a házkutatás is eredménytelen ma-rad és nem kétséges, hogy a lefoglalandó tárgy az illető birtokában vagy birlalatában van, öt ezer pengőig terjed-

Kárpátjáról: Percsenyben visszateszik — húsz év után — a laktanya címtáblát régi helyére...

(Paczolai L. őrm. felv.)

hető pénzbüntetéssel, ennek eredménytelensége esetében pedig kihágás miatt folyó eljárásban hat hétig, büntett vagy véttség miatt folyóban pedig hat hónapig terjedhető letartóztatásba helyezéssel lehet kényszeríteni a tárgy kiadására.

Ez az eljárás azonban hosszadalmas és a legtöbb esetben nem is vezet eredményre, mert ha az érdekelt a lefoglalás elrendeléséről tudomást szerez, addig, amíg a vizsgálóbíró, a kir. ügyész vagy a rendőri hatóság a házkutatást elrendeli, rendszerint elég ideje marad, hogy a tárgyat elrejtse. Különösen megvan ennek a lehetősége a csendőrség működési területén, ahol az őrsöknek a kir. ügyésszeggel vagy a vizsgálóbíróval való érintkezése néha elég körülményes. Ezért a vizsgálóbíró (vagy a kir. ügyész) már a lefoglalást elrendelő határozatában el szokta rendelni a házkutatást is arra az esetre, ha a tárgy kiadását az érdekelt megtagadná.

A csendőr azonban a tárgyak őrizetbevétele tekintetében nincs házkutatási határozathoz kötve, hanem a házkutatást az őrizetbevétele elrendelő felhívás alapján is megtarthatja. A Szut. 437. pont f) alpontja ugyanis úgy rendelkezik, hogy ha valamely tárgy őrizetbevételeit rendelték el és az illető tárgy kiadását a házzal vagy helyiséggel rendelkező megtagadja, annak előkerítése végett a csendőr házkutatást tart. Csak annyi korlátozást tesz az utasítás, hogy a házkutatást csak ott szabad megtartani, hol a tárgyak megtalálhatóak és a kutatásnak csak a keresett tárgy megtalálására szabad irányulnia.

Az utasítás ezzel a rendelkezésével a csendőr helyzetén kívánt könnyíteni. A csendőr a vizsgálóbíró, a kir. ügyész vagy a rendőri hatóság intézkedését (felhívását) nem bírálhatja, a fogatosítást sem teheti tehát attól függővé, hogy szabályszerű határozat vagy pedig egyszerű felhívás alakjában van-e kiadva. A felhívás tartalmaért a kiadó bíróság vagy hatóság felelős; a vizsgálóbíró, a kir. ügyész és a rendőri hatóság tudja, hogy mit, miért és hogyan tesz vagy intézkedik. Ha a lefoglalást és a házkutatást csak egyszerű felhívással rendelte el és nem határozattal, ez ellen legfeljebb az érdekelt élhet jogorvoslattal, de a csendőr eljárása szempontjából ennek nincs jelentősége.

Az őrizetbevétele elrendelő felhívás alapján tehát a csendőr akkor is tarthat házkutatást, ha a felhívás ezt külön nem rendel is el, mert erre az utasítás fent említett pontja általános felhatalmazást ad. Azért adja meg az utasítás ezt a felhatalmazást, mert az őrizetbevétele (illetőleg lefoglalás) elrendelésének a célja nemcsak az, hogy a csendőr a birtokost vagy birtokost a tárgy kiadására felszólítsa, ennek eredménytelensége esetében pedig dolga végtelenül távozék, hanem, hogy a tárgy valóságban is a csendőr, illetőleg a bíróság vagy a hatóság kezébe kerüljön. Nyilvánvaló, hogy ha ezt a csendőr csak házkutatással tudja elérni, ilyen úton is meg kell a dolgot szereznie, mert neki a felhívást, mint bírósági vagy hatósági rendelkezést minden körülmények között fogatosítania kell.

Ha a felhívó bíróság vagy hatóság nem akarja, hogy a csendőr a tárgyat házkutatás útján szerezze meg, ezt a felhívásban külön meg kell mondania, mert ellenkező esetben a csendőr a Szut. szerint jár el.

19. Kérdés. *A sértett a járőrnel lopás büntette miatt feljelentést tesz. A járőrvezető a panaszfeljelentést felveszi és azt mondja a sértettnek, hogy „majd utánaérünk”, de sem ő nem indítja meg a nyomozást, sem pedig az őrsparancsnoknak nem tesz jelentést a bevonulás alkalmával a panaszfeljelentésről. A sértett tíz nap múlva egy másik járőrnel újra panaszt tett, mire az a nyomozást megindította és az esetet kiderítette. Milyen cselekményt képez az első járőr mulasztása?*

Válasz. A Szut. 405. pont 2. bekezdése értelmében a közbiztonsági szolgálatban álló járőröknek a náluk tett minden fontosabb feljelentés ügyében a nyomozást azonnal meg kell indítani. Ha ez egyéb fontos szolgálati tennivalók miatt nem lehetséges, a panaszfeljelentésről az őrsparancsnoknak bevonulás után — sürgős esetben azonnal — jelentést kell tenni. A jelentésről az őrsparancsnok a 398. pont (új) 3. bekezdése értelmében még a nyomozás megindítása előtt feljegyzést készít, azt beiktatja és intézkedik, hogy a nyomozást a 405. pont 1. bekezdése értelmében egy másik járőr 48 órán belül megindítsa.

Az elv tehát az, hogy a külszolgálatban álló járőrnek minden ügyben, amit nála feljelentenek, a nyomozást azonnal meg kell indítani. Csak más, nem halasztható szolgálat esetében szabad a nyomozást, illetőleg az esetről való jelentést a bevonulásig elhalasztani. Ilyen halaszthatatlan szol-

gálat pl., ha a járőrnek időhöz kötött elővezetést vagy elfogást kell fogatosítania, tüzeset vagy más közveszély színhelyén kell megjelennie, fontos karhatalmi szolgálatot kell végeznie, más, súlyosabb büncselekmény ügyében kell nyomonlania, bizonyos időpontban feltétlenül be kell az őrsre vonulnia, stb. De ha a büncselekmény, amit a járőrnel feljelentettek, súlyos természetű és a késedelem veszéllyel jár, még ilyen esetben is megtehetik a járőr tagjai, hogy a Szut. 268. pontja értelmében szétváljanak; a járőr egyik tagja az eredeti feladatot végzi, a másik pedig a halaszthatatlan nyomozó cselekményeket fogatosítja.

Bűnös mulasztást követ el a járőrvezető, aki indok nélkül, vagy el nem fogadható indokból (pl. kényelmi szempontból, a magánérdekei miatt, vagy mert a nehéznek látszó esetet másképp akarja tolni) a nyomozást nem indítja meg azonnal és ezt a mulasztást még azzal is tetézi, hogy bevonuláskor az őrsparancsnoknak sem tesz az ügyről jelentést. Ezzel nemcsak a nyomozás eredményét veszélyezteti, hanem a csendőrség jóhírének is ártalmára van, mert a lakosság — teljes joggal — igen rossz néven veszi a csendőrségtől, ha valamilyen előfordult büncselekmény ügyében nem indít azonnal nyomozást. Még azzal is meg szokták ilyenkor gyanúsítani az őrsöt, hogy részreahajlásból nem foglalkozik a pánasszal.

A járőrvezető mulasztásának elbírálása szempontjából fontos, hogy a sértett a feljelentését megnevezett személy ellen, vagy pedig ismeretlen tettes ellen tette-e. Ha a sértett a feljelentésében a gyanúsítottat névleg megnevezte és kiderülne, hogy a járőrvezető azért nem indított az illető ellen nyomozást, mert pl. jóbarátságban van vele és nem akart neki kelemetlenkedni, akkor a járőrvezető cselekménye, illetőleg mulasztása a Btk. 478. §-ába ütköző hivatali hatalommal való visszaélés büntette, amelyet a törvény három évig terjedhető fegyházzal büntet. Ezt a büntetést követi el ugyanis az a köz-hivatalnok, aki abból a célból, hogy valakit a büntetés elől elvonjon, a büntetőeljárás körüli hivatali kötelességének teljesítését elmulasztja. A büncselekményről tett panaszfeljelentés elhallgatása és a nyomozás megindításának elmulasztása tehát, — ha a gyanúsított megmentése érdekében történik, — igen súlyos büncselekmény és a súlyos büntetésen felül lefokozással is jár.

Ha a járőrvezető az esetet nem a gyanúsítottnak a bűnvádi eljárás alól mentesítése érdekében, vagyis nem bűnpártolási szándékkal, hanem hanyagságból, vagy kényelemszeretből hallgatta el, cselekménye fegyelmi fenytőhatalom alá esik. Az ilyen járőrvezetőt az előjárók fegyelmi úton igen szigorú felelősségre vonják, a minősítvényében pedig megbízhatatlannak és járőrvezetői alkalmazásra nem alkalmasnak fogják minősíteni.

Felelősséggel tartozik a járőrtárs is, ha a járőrvezető mulasztásáról a bevonuláskor ő sem tett jelentést az őrsparancsnoknak.

20. Kérdés. *Egy rádiókereskedő gépjárművet rádiókészülékeket visz a községekbe és azokat ott elárulítja. Hogyan minősül a cselekménye?*

Válasz. Házról-házra árusítás elbírálásánál négy esetet kell megkülönböztetnünk.

Az első eset, hogy annak, aki rádiót — vagy bármilyen egyéb cikket — házról-házra járva árusít, sem az árusítás helyén, sem pedig más községben vagy városban nincs üzlet-helyisége. Ebben az esetben ő házalónak kell minősíteni és ha nincs házalási engedélye, házalási kihágás miatt kell feljelenteni. Árusításon azt értjük, hogy az illető az árut nemcsak megvételre kínálja, nemcsak bemutatásra viszi magával, hanem a megvett árut a vevőnek nyomban át is adja.

Ha az eladónak nincs üzlethelyisége, de az árut nem is árusítja, hanem csak bemutatás végett viszi magával, a megrendelést ellenben másik kereskedő teljesíti, vagyis, ha az eladó az üzletet nem a maga nevében köti meg, hanem csak közvetíti, akkor ügynöki tevékenységet folytat. Ez meg van engedve, de a magánfeleket nem szabad felkeresnie, hanem csak szakmabeli kereskedőket és iparosokat. Ha magánfeleket is felkeres, az 1900:XXV. t.-e. 1. §-ába ütköző kihágást követi el (megrendelések tiltott gyűjtése).

Ha az eladónak az eladás helyén vagy azon kívül üzlet-helyisége van és a fenti bekezdésben meghatározott módon megrendeléseket gyűjt, vagyis az árut ő is csak mintának viszi magával, de a vásárlónak ott mindjárt nem adja át, ő is a fenti bekezdésben meghatározott kihágást követi el.

Ha az eladónak akár az eladás helyén, akár másutt üzlet-helyisége van és a saját üzletében árusított áruk egy részével a községekben házal, azaz a vevők által megvett árut

mindjárt át is adja, nem követ el házalási kihágást, mert őt emiatt még nem lehet házalónak minősíteni. A kereskedőt ugyanis az iparengedélye feljogosítja a kérdéses áru árusítására, a hiba csak az, hogy az árut nem olyan módon árusítja, ahogyan az iparengedélye előírja (t. i. az üzlethelyiségében), hanem azt meg nem engedett módon, azaz házalás-szerűen terjeszti. Ez a cselekménye a kereskedés meg nem engedett módon való gyakorlásának minősül. Ez nem kihágás ugyan, de fel kell jelenteni. Ilyen esetben ugyanis őt az iparhatóság felhívja, hogy az árusításnak ezzel a módjával hagyjon fel. Ha a hatóság e felszólításának a megállapított határidőn belül nem tesz eleget, az iparhatóság tőle az iparigazolványt a 78.000/1923. K. M. számú rendelet 136. §-a alapján elvonhatja.

A meg nem engedett módon árusított áruk őrizetbevételét mellőzni lehet; elég, ha a csendőr megnevezi a feljelentésben azokat, akiknek az eladó árut adott el vagy kínált megvételre. Célszerű a feljelentés megtételével egyidejűen az esetre a helybeli szakmabeli kereskedők vagy iparosok figyelmét is felhívni, nekik is gondjuk lesz majd, hogy a jogosulatlan versenytársat kiszorítsák.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Szándékos emberölés kiderítése.

írta: GÖNCZY ANTAL tiszthelyettes (Pécs).

1939. április 11-én 11 órakor a p.....-i őrsparancsnokság a nyomozó alosztályparancsnokságnak távbeszélőn jelentette, hogy Szép Sebő* 61 éves p.....-i lakost a szőlőhegyen levő présházában, az ágyon ülve, holtan találták. A hulla fején ütések nyomai látszanak, tehát bűncselekmény forog fenn.

Az alosztályparancsnokság az őrs támogatására, helyszínelésre és nyomozásra engem vezényelt ki.

A helyszínen az alábbiakat állapítottam meg.

Az elhalt présháza a p.....-i határban van, a községtől 2 km-re keletre levő szőlőhegyen. A présház közelében lakóház nincs, csak ugyanilyen présház- és pinceépületek vannak elszórtan a szőlőhegyen.

Az elhalt hullája a présházban levő kis külön szobában, egy ágyon, keresztben ülve, taláztatott meg, háttal a falnak támaszkodva. Fején és jobbhalántékán síma felületű tárgy okozta ütési nyomok voltak véraláfutásokkal, duzzadással, felhámhorzsolással, de általában kevés vérzéssel. Az ütések a koponyacsontot nem zúzták be sehol, ezt tapintással is meg lehetett állapítani. A ruházatán, sem körülötte az ágyon, de sehol a szobában vérnyomok nem voltak. Nem voltak a ruházatán más szennyeződések sem, amit könnyen meg lehetett állapítani, mert fekete kamgarn ünnepi ruházat és tiszta fehérnemű volt rajta. Ellenben fekete posztókalapja az ágy előtt az asztalon volt nyilásával lefelé és belsejében, jobboldalon az izzasztó bőrön és a szélposztón, vérnyomok voltak.

Az elhalt széklete és vizelete a ruházatában volt és a széklete a jobb alsó lábszárára is lefolyt.

A présház ajtaja be volt téve, de kulccsal bezárva nem volt. A kulcs a szobában az elhalt kalapja mellett az asztalon volt.

Az elhaltat 11-én reggel 5 óra tájban találta meg Vermes József munkás, akit az elhalt fiai fogadtak fel szőlőt metszeni.

A helyszínen más lényeges adatot nem lehetett megállapítani.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

Az elhalt hozzátartozói előadták, hogy az elhalt előző nap, 10-én (husvét második napja volt) ebéd után kiment a présházba és hogy este nem ment haza, nem tűnt fel nekik, mert máskor is előfordult, hogy az öreg 2—3 nap sem jött haza a pincéből. Vitt ki magával kenyeret, szalonnát és azzal, valamint borral éldegélt napokon át. Hogy az elhaltat ki ölhetette meg, arra nézve semmit előadni nem tudtak.

A közben kiszállott bizottság a hullát felboncolta és megállapította, hogy a fentebb leírt fej-

Járőrvezetőm bűnjelzsákkal.

(Bakos L. cső — Kecskemét — felv.)

szerűléseken kívül az elhaltnak, külső nyomok nélkül, még 8 oldalbordája is el van törve.

A helyszín és a boncolás adatai tehát kétségtelenül bűncselekményre mutattak, még pedig olyan bűncselekményre, amelyet nem a présházban, hanem másutt követtek el és csak azután helyezték a hullát a feltalálási helyére.

A nyomozás minden támpont nélkül, csupán a helyszín- és a boncolás nyújtotta adatokon épült feltevéseken indult meg, kutatva azt, kinek volt érdeke, hogy az elhaltat láb alól tegyék és hogy a hullát a présházban találják meg?

Az elhalt folyton részegeskedett, semmit nem dolgozott és asszonyoknak udvarolt. Ezekért családjá többször szidta az elhaltat. Az elhaltnak két fia volt,

mindkettő nő, a 28 éves Sándor, aki atyjával egy házban lakott és a 33 éves Ferenc. Munkás emberek, jó hírnévnek örvendenek, a nyomozó járőrök gyanuja mégis a két fiú ellen irányult, azzal a feltevessel, hogy nekik volt érdekük a különködő — és a családra a folytonos részegeskedésével és ledér életmódjával csak szégyent hozó atyjukat eltenni láb alól. Nekik lehetett érdekük az is, hogy az elhaltat ülőhelyzetben találják meg, mintha az öreg csak magától aludt volna el.

De egyúttal megindult a nyomozás a szőlőhegyen lakó Vörös János ellen is. Ugyanis az elhalt Vörösnének is udvarolt és ha a szőlőben tartózkodott, gyakran felkereste Vörösnét a lakásán. Vörös József kubikusmunkás, legtöbbször távol vidéken dolgozik és csak vasárnapra megy haza családjához. A járőrök feltevése az volt, hogy Vörös tudomást szerzett arról, hogy az elhalt a feleségének udvarol. Husvét második napja lévén, otthon volt családjánál és este leszámolt az öreggel. Vörösné ugyan előadta, hogy férje még ünnep második napján délután 13 óra tájban elindult kerékpáron I...-be, ahol akkor kubikolásnál dolgozott, hogy estig odaérjen és másnap pihent erővel fogjon munkához. Azért egy járőr elment nyomban Vörös alibiének tisztázására.

Járőr ment még Sötér István c...i lakosért is. Sötér ugyanis Vörösnével szerelmi viszonyt folytatott. Többször megfordult a lakásán olyan időben, amikor annak férje távol volt. Vörösné tagadta ugyan, hogy Sötér a kérdéses napon, ünnep második napjának délutánján a lakásán megfordult volna. A nyomozó járőrök ellenben megállapították, hogy Sötér a kérdéses délután a faluban megfordult. Így, feltevés szerint, ha Sötér a faluban megfordult, lehetetlen, hogy az asszonyt fel ne kereste volna, tudva esetleg azt is, hogy a férj már 13 óra tájban elment hazulról a mintegy 70 km távolságra levő I...-be. Feltevés szerint, Sötér az asszonyt este felkereste és az elhaltat vagy már ott találta az asszony lakásán vagy pedig az elhalt érkezett később az asszonyhoz és zavarta meg őt, valamiért összevesztek, aminek végül az elhalt vallotta kárát.

Tehát megindult a nyomozás elsősorban az elhalt két fia, de általában az egész család ellen. A család ellen erősítette a gyanút az is, hogy az elhaltat nem nagyon siratták, nem lehetett viselkedésükről nagyobb bánatot leolvasni, bár ez magyarázható volt az elhalt különtermészetével, iszákosságával stb. is. Az ellenük folyt nyomozás azonban holtpontra jutott. Nem lehetett szerezni ellenük bizonyítékot.

Megdől a gyanu Vörös János ellen is. Nevezett igazolta, hogy a kérdéses délután 18 óra tájban már megérkezett I...-be, ahol történetesen a bíróval is beszélt, 20 óra tájban pedig 5 társával együtt lefeküdt aludni. Társai bizonyították, hogy reggelig nem volt távol. Ugyanígy elesett a Sötér ellen fámasztott gyanu is. Nevezett szintén megbízható alibit igazolt. Megfordult ugyan valóban a bűncselekmény elkövetésének estéjén a faluban, de az asz-

szony lakására, a szőlőhegyre ezúttal nem ment ki, hanem a faluban egyik nagybátyjánál aludt.

A fentiek szerint a nyomozás teljesen holtpontra jutott volna, ha a járőröknek közben újabb gyanuja nem támad. Az egyik járőr gyanuja ugyanis sem a hozzátartozókat, sem Vörös János, sem Sötér ellen nem irányult, hanem a bűncselekmény elkövetésével kizárólag és egyedül Vörös Jánosnét gyanúsította. Hogy miért követte volna el Vörösné a bűncselekményt, azt egyelőre megmagyarázni nem lehetett, sőt a körülmények nem hogy ellene, hanem inkább az ügyben való ártatlansága mellett szóltak. Az elhalt ugyanis, mivel udvarolt neki, mint rászoruló szegény asszonyt anyagi támogatásban részesítette. Amit csak lehetett hordott neki, pl. zsírt, szalonnát, lisztet, szappant stb.-t. Többször látták, hogy ilyesmit vitt az asszonynak. Tehát az öreg elpusztulásával Vörösné ezektől az anyagiaktól elesett, ez pedig nem állhatott érdekében. Más okot sem lehetett találni, amiért Vörösné megölte volna az öreget. Ez a járőr kezdettől fogva mégis Vörösnét gyanúsította a bűncselekmény elkövetésével. Vörösné ugyanis beismerte, hogy ha az öreg kiment a szőlőhegyre, őt a lakásán mindig felkereste, de ha az öreg egész nap a szőlőben tartózkodott, akkor naponta többször, 5–6-szor is elment hozzá. A kérdéses délután is, amint kiért az elhalt a szőlőbe, szemtanuk szerint, mindjárt Vörösné lakására ment, de mert most az asszonyt nem találta otthon, később újból elment oda. Vörösné azonban csak alkonyattájban tért haza, mert ünnep lévén, az anyját látogatta meg. Azt azonban már tagadta Vörösné, hogy az elhalt este is felment volna hozzá. Az pedig hihetetlen volt, hogy ha délután többször kereste, este ne ment volna fel hozzá, amikor úgy is a szőlőben maradt éjjelre. Ehhez a feltevéshez járult még Vörösné gyanus, ideges viselkedése is.

Tehát a járőr feltevése az volt, hogy az elhalt, mivel délután nem találta otthon az asszonyt, este újból elment hozzá és ott történt valami közöttük, amiért az asszony megütlelte és megtagadta az öreget. És az asszonynak volt érdeke, hogy ne az ő lakásán találják meg a hullát, hanem inkább a présházában, olyan helyzetben, mintha az elhalt nem is bűncselekmény folytán pusztult volna el. A járőr azért elhatározta, hogy mielőtt Vörösnét őrizetbe venné és ellene a nyílt nyomozást folytatná, a fentebb leírt feltevésen és a gyanus viselkedésén kívül még más meggyőződést is szerez a tettessége mellett. A járőr a következőképpen járt el.

A sötétség beállta után bement az asszonynak a szőlőhegyen levő lakására. Azt mondták az asszonynak, hogy idegen csendőrök és eltévedtek. Az asszony szívesen vállalkozott, hogy megmutatja a járőrnek az utat, de a járőr fáradtságot színelve, leült és közömbös dolgokról kezdett beszélni. Beszéd közben megjegyezte a járőr egyik tagja, hogy „honnant tudott az a vén ember leesni, hogy ennyire összetörte magát?...“ Az asszony erre, szinte elkapva a szót kérdezte, hogy „hát leesett az öreg valahonnan?...“ A járőr ezután elbeszélte, hogy a

BÉLYEGZŐK,

VÉSNÖKI MUNKÁK, ZOMÁNC-TÁBLÁK
KOVÁCS LAJOS
 A M. KIR. CSENDŐRSÉG SZÁLLÍTÓJA

MAGYAR MUNKA
 BUDAPEST, VII.,
 KÁROLY-KRT. 7.
 TELEFON: 136-200

boncolásnál megállapították, hogy az elhalt valahonnan leesett és úgy törte össze magát, abba halt bele. Az asszony erre egész megkönnyebbülten bizonyított, hogy „úgy van, leesett az öreg, ne is keressék tovább!” Másnap már meg is mutatta azt a partot, a szőlőben, ahonnan leesett az öreg, elbeszélve, hogy a kérdéses délután, alkonyattájban az elhaltat ezen a parton látta sétálni és egyszer, amint újból odanézett, akkor már az öreg a part tövében volt „leesve“.

Tehát az asszony beleesett a csabdába. Elárulta magát. A járőr pedig meggyőződött gyanúja alaposágáról. Erre pedig különösen szükség volt, ha figyelembe vesszük, hogy egy olyan anyának meggyanúsításáról volt szó, akinek 3 apró gyermeke van és akinek esetleg ártatlanul való meghurcolása lelkiismereti kérdés is.

Mostmár azonban a járőr nyugodt lelkiismerettel őrizetbe vette az asszonyt és a község házára kísérve figyelmeztette, hogy tagadása hiábavaló lenne és okosabb lesz, ha elmondja, hogy miért „bántotta“ az öreget. Az asszony pár pillanatig hallgatott, küzdött magával, azután beszélni kezdett és az alábbiak szerint mondta el az esetet:

Az elhalt a kérdéses este 22 óra tájban lakásának ablakán zörgetett és kérte, hogy eressze be. Ő már gyermekeivel együtt ágyban volt. Nála aludt még keresztanyja, Sajgó Ferencné is, aki a zörgésre szintén felébredt. Ő a keresztanyja előtt szégyelte, hogy az elhalt éjjel a lakásán bebocsátást kér, azért az elhaltat megdorgálta és figyelmeztette, hogy távozzon az ő lakásától. Az elhalt azonban nem ment el, hanem hol az ajtón, hol az ablakon tovább zörgetett. Ő erre mérges lett, felkelt, kiment és a tornácon egy kezeügyébe eső meszelőnyéllel az öreget 2-3-szor jól fejbeütötte, amitől az összeesett. Ezután ő bement és lefeküdt. Kb. egy félóra múlva hallották, hogy az öreg nyöszörögve a tornácon csúszkál. Sajgóné erre kérdezte, hogy mi van az öreggel, miért nyöszörög?... Ő erre ismét felkelt, kiment és az öreget a tornácon, ahol feküdt, megta-
posta (8 oldalbordája eltört). Közben kiment a szobából Sajgóné is, aki megijedt, amikor az öreget a földön fekvé meglátta és odament, próbálta felállítani, de az öreg már felállni nem bírt. Ő akkor kérte Sajgónét, hogy segítsen az öreget felvinni a prészházhoz, nehogy itt halljon meg, mert abból baj

lenne. Az öreget azután felcipelték a 210 m-nyire levő prészházhoz, de az már félúton meghalt.

A járőr mindkettőjüket elfogta és Vörösnét szándékos emberölésért, Sajgónét pedig bűnpártolásért a kir. ügyészségnek átadta.

A leírt eset nagyon érdekes és nagyon tanulságos. Gyilkosságnál, szándékos emberölésnél a nő gyakran szerepel, mint felbujtó, mint bűnsegéd, mint bűnpártoló, de már jóval ritkábban, mint tettes.

Kivétel a méreggel elkövetett gyilkosság. Ez a nők különlegessége. Itt szándékos emberöléssel állunk szemben, melyet nő egyedül követett el férfin és a tettes egy másik nő, mint bűnpártoló segítségével állította be a helyszínt meglehetősen nagy fizikai teljesítménnyel a nyomozás félrevezetésére.

Érdekes azt a kérdést is megvizsgálni, hogy a nyomozás elején miért tartották a nyomozásban résztvevők Vörösné tettességét teljesen valószínűtlennek. Azért, mert a tárgyi tényálladék tekintetében csak egy feltevésből indultak ki. A gyilkosságból ugyanis. Gyilkosságnál nehéz elképzelni, hogy azt olyan valaki kövesse el, akinek a sértett halála egyenesen ellenkezik az érdekeivel. A szándékos emberölés már más. Az hirtelen felindulásban is elkövethető és olyankor bizony előfordulhat, hogy a tettes egyenesen érdekei ellen cselekszik. A nyomozásnak tehát már eleve, vagyis midőn a boncolás és a helyszín a természetes halál, a baleset és az öngyilkosság lehetőségét kizárták, kettős feltevésből: gyilkosság és szándékos emberölés, kellett volna kiindulni. Akkor a szerető nem állt volna már az elején sem gyanun felül, bár el kell ismerni azt is, hogy az elkövetési mód durvaságából (8 borda törése) továbbá a hullának az elkövetési helyről a prészházba való cipeléséből nehéz volt tettesként nőt feltételezni.

CONTINENTAL, RHEINMETALL, ERIKA

és az összes IRÓGÉPEK
rendszerű

Keresztény BÁNFALVI és HORVÁTHNÁL

Budapest, V., Alkotmány-u. 12. — Tel.: 11-83-51

Díjtalan bemutatás az egész ország területén. Kedvező részletfizetési feltételek.

BÚTOR- ÉS TEXTILKERESKEDELMI RT.

BUDAPEST, VI. KER., LISZT FERENC-TÉR 5. SZ.

EGY HELYEN — EGY SZÁMLÁN

teljes lakberendezések, egyes bútorok,
kártyázott bútorok, szőnyegek, kelengyék,
6-tól 24 hónapig terjedő részletfizetés.

ÁRJEGYZÉKET DÍJTALANUL KÜLDÜNK.

Ha órára, ékszerre, alpakka evőkészletre van szüksége, kérjen költségmentes bemutatást. Óráimért, ékszereimért legmeszszelbbmenő jóállást vállalok.

Alapított: 1875.

NEUBART SÁNDOR

órás és ékszerész. Oklevéllel kitüntetett órásmester

SZÉKESFEHÉRVÁR / NÁDOR-U. 23.

Magyar gyártmány!

Cipők, csizmák, szíjazatok, nyergék, tölténytáskák, pisztolytáskák fényesítésére és ápolására.

Besenyei LÁSZLÓ ALBERT
ny. áll. altábornagy

A sokasodó esztendők súlya kidöntötte a háború előtti évek magyar csendőrségének egyik emlékezetes oszlopát és büszkeségét: *Besenyei László Albert* nyugállományú altábornagy, a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének volt helyettese 86 éves korában, Budapesten elhunyt.

Évtizedeken át kiemelkedő tagja volt a testületnek. Nem volt tiszt és altiszt, aki ne ismerte volna s aki ne emlékezne reá a kiváló egyéniségeket megillető mélyes tisztelettel és a fanatikusan igazságos előljárónak kijáró szeretettel. A testület iránt érzett nagy ragaszkodása, széleskörű és nagyvonalú szaktudással párosult rendkívül éles elméje, amellet szerény egyénisége, meleg bajtársiassága és hatalmas munkabírása voltak a legértékesebb tulajdonságai. Előljárói korán felismerték a benne rejlő értékeket, méltányolták a teljesítményeit, aminek következtében pályafutása előbb a honvédségnél, majd a csendőrségnél is gyorsan és biztosan ívelt felfelé a csendőrtisztek számára nyitva állott legmagasabb rendfokozatig.

Ez a gyönyörű pályafutás annál nagyobb érdeme az elhunytnak, mert egyszerű sorból, mindig csak a saját tehetségére, szorgalmára és erejére támaszkodva küzdötte fel magát az altábornagyi rendfokozatba.

Székely nemesi családból született 1853 október 28-án a háromszékmegyei Márkosfalván. Sepsziszentgyörgyön két gimnáziumi osztályt végzett, ekkor azonban szembaja miatt kénytelen volt tanulmányait abbahagyni. 1875-ben önként belépett a kézdivásárhelyi 24. honvéd zászlóaljhoz, ahol a következő évben tizedessé, majd szakaszvezetővé lépett elő. Tehetsége és szorgalma annyira feltűnt, hogy a felvételi vizsga sikeres letétele után a Ludovika Akadémia tisztképző tanfolyamára vezényelték, amelyet az 1876–78. években jeles eredménnyel végzett el. Kiváló képességei folytán 1882-ben, fiatal kora ellenére, mint hadnagyot dandársegédtisztté nevezték ki; ebből a beosztásából kérte a m. kir. csendőrség állományába helyezését, ami 1882 augusztus 28-án meg is történt.

A csendőrtiszti szakvizsga letétele után egy év múlva mint főhadnagy már a kassai IV. csendőrkörület első segédtisztje. A kassai majd később a pozsonyi V. kerületek felállításában és megszervezésében jelentékeny részt vett. Később mint szárnyparancsnok Kolozsvárt, Marosvásárhelyt és Nagyszebenben, mint beosztott törzstiszt és kerületi pa-

rancsnokhelyettes Szegeden és Kolozsvárt, mint kerületi parancsnok pedig Kolozsvárt és Székesfehérvárt szolgált. Az 1911–1913. években a honvédelmi minisztérium csendőrségi osztályának vezetője, 1913-tól 1916-ig pedig a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelőjének helyettese volt. E magas állásából 40 évi tényleges szolgálat után saját kérelmére ment nyugállományba 1916 január 1-én.

Tulajdonosa volt a III. oszt. Vaskoronarendnek, a Ferenc József rendnek, a katonai érdemrendnek, a bolgár katonai érdemrend középkeresztjének. A csendőrségi szabályzatok és utasítások kidolgozásában való közreműködéséért több ízben részesült dícséretben.

A csendőrség iránt érzett szeretetét és érdeklődését a tényleges szolgálatból történt megválása után is megtartotta. Mindig nagy érdeklődéssel kísérte a csendőrség háború utáni hatalmas fejlődését, minden érdekelte, ami a testületben történt és szeretettel kísérte figyelemmel volt tiszti és altiszti alárendeltjeinek későbbi sorsát. Szívesen időzött volt alárendeltjei körében, mindig örömmel nyitva meg előttük ismereteinek, tapasztalatainak és értékes tanácsainak gazdag tárházát.

Amilyen örömmel töltötte el a testületet, hogy a Mindenható kegyelme teljes testi és szellemi frissességben magas kort engedett megérnie, olyan szomorúsággal tölt el valamennyiünket, hogy végül mégis csak el kellett őt veszítenünk s vele megint egy olyan egyéniséget a kiváló elődök közül, akiknek testületünk sok maradandó értékét köszönhet-

jük és akiknek nyomdokaiban büszkén visszük tovább a testületet az úton, amelyen ők elindították.

Május 25-én délután búcsúztunk el Tőle a Farkasréti temetőben.

ZÁRAY ÖDÖN ny. alezredes.

Az egyre ritkuló régi gárda megint kevesebb lett egy érdemes tagjával. Május 9-én, 68 éves korában elhunyt Záray Ödön ny. alezredes. A m. kir. csendőrség felállítását követően tíz évvel már a testület megalapozóinak lelkes tagjai között találjuk. Úgyszólván mindvégig erdélyi állomáshelyeken szolgált. A hosszú boldog békeévek építő munkája után kiveszi részét a világháború terhes csendőri szolgálatából, majd a forradalmak és az országfeldarabolás keserveiből is. Mindvégig becsülettel helytállt s

egész férfiként szolgált nagy tudásával szeretett testületét.

Záray Ödön ny. alezredes 1871-ben született Aradon. 1888-ban vonult be a cs. és kir. 33. gyalogezredhez egyéves önkéntesi szolgálatra. 1891 február

Modern BÚTOR-házak

20 KOMBINÁLT SZOBÁK, HALÓK, EBÉDLŐK
HAVI RÉSZLETRE IS
VIII. BAROSS-UTCA 42

MERCEDES ÍROGÉP

megbízhatósága vitán felül áll. A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel.

Vezérképviselet:

Bemutató terem:
V., Nádor-utca 15.

ÍROGÉP BEHOZATALI RT.
Budapest, V., Nádor-u. 24.

10-én lépett be a m. kir. csendőrséghez, mint t. hadapródörmmester. 1893 május 1-én hadnaggyá, 1895 november 1-én főhadnaggyá, 1902 november 1-én II. o. századosná, 1905 május 1-én I. o. századosná, 1913 november 1-én őrnaggyá, 1917 november 1-én alezredessé nevezték ki. Mint szakaszparancsnok Egerben, Szászrégenben, Belényesen és Nagyváradon szolgált. 1902-ben Brassóban szárnyparancsnok, majd pót szárnyparancsnok, 1909-től 1913-ig a dévai szárnyparancsnok, 1913 május 1-től beosztott törzstiszt a brassói kerületnél. 1919 június 1-én az ú. n. tanács köztársaság idejében nyugállományba helyezték. A szegényletes kömmün leverése után 1919 szeptember 2-tól 1920 január 17-ig az igazolóbizottság tagja volt a m. kir. csendőrség felügyelőjénél.

Május 11-én temették Budapesten a Farkasréti temetőbe a bajtársak és tisztelőinek nagy részvéte mellett. Kegyelettel őrizzük kidőlt öreg bajtársunk emlékét.

RÉTI JÓZSEF törzsörmmester.

A magyar sors mindig kemény áldozatot követel fiaitól. Azok pedig adják magától értetődő egyszerűséggel, esodás nyugalommal, bátor önfeláldozással a legnagyobbat is, amit ember adhat: az életet. A Kárpátok medencéjében minden talpalatnyi föld a mi hősi vetésünk, melyet hányszor elvert a jég: tatár, török, német!... Mégis mindig újból vetettünk elhivatottságunk tudatában s az áldozatokra éppen ezért mindig készen. Ezért vagyunk itt s ezért miénk ez a föld a világ végezetéig.

Kárpátalja felől hangozott el most a hívó szó s boldog volt, aki mehetett. Köztük volt Réti József törzsörmmester is. Ott menetelt, ott küzdött s ott pihent el, mert az örök áldozatadásban soron volt. 1939. március 15-én vezényelték a zelicskifaludi őrsről Kárpátaljára. 21-én a szeklencei őrsre osztották be őrsparancsnoknak. Nagyszerű feladat állott előtte: megtisztítani a gondjaira bízott területet az

MEGBÍZHATÓ! KÉNYELMES! ELŐNYÖS

„TAKARÉKOSSÁG”
R.-T. DEBRECEN

BEVÁSÁRLÁSI RENDSZERE

110 fizetben nyújt vásárlási lehetőséget.
1 helyen jelent fizetési kitélezettségét, a havonta megújuló továbbvásárlás jogával!

FELVILÁGOSÍTÁST, VÁSÁRLÁSI UTALVÁNYOKAT KÉSZÍTÉssel NYUJT A KÖZPONTI IRODA DEBRECEN, DEÁK FERENC-U. 6.

ősi haza testébe szüként befészkelődött, fegyveresen ellentálló és garázdálkodó Szics-bandáktól. Szakadatlan készenléte és harcot jelentett ez. A kis őrsök legénysége acélsisakkal cserélte fel a tollaskalapot és páratlan lelkesedéssel végezte el feladatát.

Réti törzsőrmester március 24-én harmadmagával végzett szolgálatból bevonulva, rosszuléllról panaszkodott. Ennek dacára még aznap újból szolgálatba ment. Nem hagyta nyugodni az a tudat, hogy őrskörletében fegyveres bandák törnek életre, vagyona. Ebből a szolgálatból már lázas betegen vonult be. 27-én ismét elindult a fegyveres bandák felkutatására, de néhány órás szolgálat után annyira rosszul lett, hogy be kellett vonulnia. 30-án súlyos influenzát állapított meg rajta az orvos és ágyba fektette. Április 10-én tüdőgyulladással a nagyszöllősi városi kórházba szállították, ahol a gondos ápolás dacára április 25-én meghalt. 26-án temették Nagyszöllősen, igen nagy részvét mellett. Részt vett a temetésen *Perédy Jakab* ny. őrnagy, a nagyszöllősi járási katonai parancsnok helyettese, *dr. Martélyi István* hadnagy, a huszti csendőrszázad parancsnoka, *dr. Tukora-Bakos Béla* hadnagy, a huszti csendőrszázad örseinek szolgálatmentes legénysége és Réti törzsőrmester özvegye is. Nagy számban jelent meg a polgári lakosság is. A koporsót a bajtársak koszorú borították.

Nem ellenséges golyó oltotta ki életét, nem is fűződik nevéhez semmiféle haditett. Mégis hős volt *Réti József* törzsőrmester. Azokból a legnagyobbakból való, akik életük árán is helyt állanak.

1920 június 4.

délután 4 órakor megremegett a toll a Trianonba küldött magyar megbízottak kezében s megszületett a világtörténelem leggyalázatosabb békeparancsa, gyűlölködő tudatlanok és tudós család kiagyalása. Nem volt fül, mely meghallja kiáltásunkat, szem, mely meglássa igazunkat és szív, mely megérezze háttartalan fájdalomunkat ezen a poroszok örömeit keltő napon... Földre buktunk. A művelt Nyugat fizetett Mohi pusztáért, Mohácsért, ezer éves helyt-

állításunkért, amik nélkül de mást mutatna ma Európa térképe!

Gyászkeretbe foglalva bekerült a magyar Törvénytárba a trianoni békeszerződés, a „győzők” pedig hozzáfogtak felörlésünkhöz. 19 nehéz év pergett le azóta az idő nagy óráján. Mi álltuk a nyomást s amikor látták, hogy túl kemény fa vagyunk fejszéjünk részére, ördögi megkísérettel igyekeztek megmérgezni megmaradt erőinket. Minden fortélyát álltuk ennek is.

Az örökös keresztbordozásban megizmosodott hitünk erősebbnek bizonyult minden galád erőszaknál s megesett a csoda: megrepedt a gyászkeret ott a Törvénytárban, megmozdult a sírja helyezett kő. Azóta a délután óta ez az első évforduló, — a 19-ik mindössze — amelyen már más délutánok vannak!...

Hol van már a halálosan szorító gyűrű, a zsoldos hadsereg mellett túrni kénytelen, vérig sértő fenyegetések, a gyalázkodás és — soha nem felejtjük! — a megalázó entente ellenőrző bizottságok?! Mindez már a múlté, de — csak a mi számunkra. Az itt küzködött számára! Ott a kébbe vesző hegyeken túl sok millió magyar testvérünk eszi még a keserűségek kenyerét. Vigyázat hát, el ne homályosítsa az öröm tisztán látásunkat. Trianon még áll! Az évfordulón erre gondoljunk.

Még milliók nyögnek a trianoni délután miatt! Ha a 19-ik évfordulón porszemnyi könnyebbséget juttatott is a Sors számunkra, nem lehet, nem szabad feledni, hogy micsoda kegyetlen sziklasúly törte lelkünket, testünket s hogy ez odaát még mindig szikla, porszemnyi könnyebbség nélkül való sziklák, melyeket el kell hengergetnünk onnan!... Emlékeztető ez a június 4-e, emlékeztető a még áldozatosabb életre!

Beutalások Balatonfűzre. A belügyminiszter úr a folyó évi II. gyógyidőszakra a balatonfűzre csendőrségi gyógyháza a következőket utalta be. *A tényleges csendőrtiszt állományból:* Czeglédy Jenő őrnagy, Polonyi Andor g. szds. és felesége. *Az ellátást élvező csendőrtisztek, tisztai özvegyek és árvák közül:* Bariss Árpád ny. tábornok, dr. Valló József ny. alezredes és felesége, Matéka János ny. g. alezredes és felesége, Molnár Károly ny. g. őrnagy, özv. Hólek Lászlóné és özv. Sigmond Lázárné ny. őrnagy özvegye, Hamza Gyula ny. őrnagy, Véghe Kálmán ny. g. őrnagy és felesége. *A m. kir. honvédség ellátást élvező tisztjei, tisztai özvegyei és árvái közül:* vitéz Somogyi Pál ny. tábornok és felesége, özv. Hets Béláné ny. hadbíró tábornok özvegye, vitéz Kötsei Strámer Jenőné ny. tábornok özvegye, Kovács József ny. tábornok és felesége, Sonneckar Károly ny. százados, vitéz Henyey Emilné ezredes özvegye, Fabritius Henrik ny. gyógyszerügyi főigazgató, dr. Lakner Bertalan ny. I. oszt. főorvos és Parragh Gyuláné ezredes özvegye. *A tényleges csendőrtiszt állományból:* Kovács János tiszthelyettes és felesége, Gábor La-

Országos Ruházati Intézet Rt.

Budapest, V., Eötvös-tér 1. Telefon: 18-48-31, 18-48-32.

Mint a honvéd jóléti alaphoz tartozó vállalat, szállít 12 havi gh. levonás mellett: egyenruhát, polgári ruhát, fehérműt és minden felszerelést. • Vidéki megbízottak!

Fényképezzen anyaggal

FORBÁTH és RÉVÉSZ
PATRIA svájci mesterművű cca 4 kg. súlyban, HUNGARIA és RHEINMETALL

hordozható frógépek tökéletes kivitelben messzemenő jótállással.

Budapest, V. Bálvány-u. 26. Tel.: 110-219
A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételek.

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE
SEZLONOK TAKARÓVAL ..... P 65-161
EBÉDLŐSZÖNYEGEK ..... P 28-161

Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, fehérművásznak, ruhászövetek. „Baross” Szőnyeg- és Kárpitosüzlet
Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény!

jos tiszthelyettes és felesége, Nagy Pálné törzsrőmester felesége, Szigeti György szv. tiszthelyettes. *Az ellátást élvező csendőrlégénységi állományú egyének, özvegyek és árvák közül:* Horváth Ferenc I. ny. áll. alhadnagy, özv. Váci Nagy Jánosné thts. özvegye, Urge András, Kiss Rafael, Várközi Mihály ny. áll. tiszthelyettesek, Homoki Lajosné ny. áll. tiszthelyettes felesége, Bányai János ny. áll. tiszthelyettes, felesége és Gabriella leánya, Horváth József V. ny. áll. tiszthelyettes, Kovács Sámuel ny. áll. törzsrőmester, Fodor Illés és Endrédi József ny. áll. tiszthelyettes és felesége, Jüngling Mátyás ny. áll. tiszthelyettes és felesége, Kiss G. Lajos ny. áll. törzsrőmester és felesége, Horváth Józsefné és Szőlősi Józsefné ny. áll. tiszthelyettesek feleségei, Monostori János ny. áll. tiszthelyettes és felesége, Tompa Sándorné ny. áll. alhadnagy felesége, Törzsök Pál ny. áll. szv. tiszthelyettes, Dénes Ágoston ny. áll. tiszthelyettes, özv. Eisler Istvánné tiszthelyettes özvegye, Wesser Adolfné ny. áll. tiszthelyettes felesége, Németh Jánosné ny. áll. tiszthelyettes felesége, Horváth Ferenc és Fisl János ny. áll. tiszthelyettesek, Tóth Pál ny. áll. törzsrőmester, özv. Rosenauer Pálné tiszthelyettes özvegye, Török-Nyegre Béla ny. áll. szv. tiszthelyettes és felesége, Bakos Jánosné ny. áll. tiszthelyettes felesége, özv. Horváth Gyuláné tiszthelyettes özvegye és Ida leánya, Kanizsai György ny. áll. szv. tiszthelyettes, Végh Imre ny. áll. tiszthelyettes, Hetényi Mihályné ny. áll. tiszthelyettes felesége, özv. Barta Józsefné tiszthelyettes özvegye, özv. Lengyel Istvánné tiszthelyettes özvegye, Gyurók Mátyás ny. áll. tiszthelyettes, özv. Varga Istvánné tiszthelyettes özvegye, Kántor Istvánné ny. áll. tiszthelyettes felesége, Medvár András ny. áll. őrmester, Bálint István ny. áll. tiszthelyettes, Kuti Miklós ny. áll. tiszthelyettes és felesége.

Beutalások Hévizre. A belügyminiszter úr a folyó évi II. gyógyidőszakra a hévizszentandrás csendőrségi gyógyházba a következőket utalta be: *Az ellátást élvező csendőrtisztek és családtagjai közül:* Schönherr Károly ny. áll. ezredes, Vasady Béla ny. áll. ezredes és felesége, Barényi Ferenc ny. áll. ezredes és felesége, Rutkay Arnold ny. áll. ezredes és felesége, özv. Patacsy Józsefné ezredes özvegye, Vargha László ny. áll. alezredes, Kovalovszky Oszkár ny. áll. g. őrnagy és felesége, Verbói Szluha Dénes ny. áll. őrnagy, özv. Rozsnyay Béláné ezredes özvegye és Katalin leánya, Molnár Henrik ny. áll. g. őrnagy. *A tényleges honvédtisztek és családtagjai közül:* Liebhart Mártonné honvéd főhadnagy édesanyja. *A tényleges csendőrlégénységi állományból:* Várnagy Imre tiszthelyettes, Vida Lajos alhadnagy, vitéz Sallai József tiszthelyettes, Havasi István tiszthelyettes és felesége, Málnai Sándor tiszthelyettes és felesége, Jeles Ferenc törzsrőmester v., Pocsai Mátyás tiszthelyettes. *Az ellátást élvező csendőrlégénységi állományú egyének, özvegyek és árvák közül:* Hegyi Mihályné és Kovács Istvánné ny. áll. tiszthelyettesek felesége, Kövér Károly ny. áll. tiszthelyettes, Incze Mártonné ny. áll. tiszthelyettes felesége, Bánki János ny. áll. tiszthelyettes, Hubay András ny. áll. törzsrőmester, Tóth István II. ny. áll. tiszt-

helyettes és Dezső fia, Daróczy István ny. áll. törzsrőmester, özv. Budai Lászlóné szv. tiszthelyettes özvegye, Raffai Ferenc és Papp Antal ny. áll. törzsrőmester, Dávid József ny. áll. tiszthelyettes és felesége, Papp Sándor ny. áll. tiszthelyettes, özv. Viktorin Józsefné tiszthelyettes özvegye, Baranyi Pál ny. áll. törzsrőmester, Szücs Imre ny. áll. tiszthelyettes, Varga István I. ny. áll. alhadnagy és felesége, Horváth József II. ny. áll. tiszthelyettes, Kerekes Antalné ny. áll. tiszthelyettes felesége, Szakács Józsefné ny. áll. tiszthelyettes felesége, Gesztesi Sándor ny. áll. tiszthelyettes, Bólya Ferencné ny. áll. tiszthelyettes felesége, özv. Bretán Lászlóné tiszthelyettes özvegye, Kopácsi Ferenc ny. áll. törzsrőmester, Uzsoki Sándor ny. áll. törzsrőmester, özv. Vértés Jánosné szv. tiszthelyettes özvegye, Varga Ágostonné ny. áll. törzsrőmester felesége, Iványi Józsefné ny. áll. tiszthelyettes felesége, Boldog Bálintné ny. áll. tiszthelyettes felesége, özv. Nyulász Györgyné törzsrőmester özvegye, Menyhárt Istvánné ny. áll. tiszthelyettes felesége, Darabos Péter és Lovasi Antal ny. áll. tiszthelyettes, özv. Demeter Péterné tiszthelyettes özvegye.

Ha rheumás, kérje beutalását a hévízi gyógyházunkba.

Az életmentés épp oly kötelessége a csendőrnek, mint a tanyavilág portyázása vagy ezer más teendője. Így tudja ezt *Várnagy Imre II. tiszthelyettes* is, aki igazi csendőrhöz méltóan, testi épsége veszélyeztetésével állta útját két megvadult lónak, megvédve ezzel a szekéren ülők s az utcán járó-kelők épségét, életét.

Érsekújvár egyik utcáján történt. Két megvadult ló vágatott végig szekereivel május 9-én a kora délutáni órákban. Az emberek riadva tértek ki a veszedelem elől. Az éppen arra haladó *Várnagy tiszthelyettes* ellenben a lovakhoz ugrott s azokat megfékezte. Az összesereglett lakosság *Várnagy tiszthelyestest* lelkesen megéljenezte.

Küldje be hozzánk a Csendőrségi Lapok fölös példányait, hogy új örseinknek elküldhessük.

Nyiregyháza:

VÁSÁROLJUNK!

kiváló minőségű Szabolcs m. legnagyobb keresztény cég raktárában
Órák **MAYER ISTVÁN**
 arany-özüst órák és ékszerész, aranyérmes mester-nél. Törv. hites szakértő
Ékszer **NYIREGYHÁZA**
 ezüst és alpacca, dísz és ajándéktárgyakat **Kedvező fizetési feltételek.**

BUTORAIT
 SZAKEMBERTŐLVÁSÁROLJVA
Nyiregyháza, Vay Ádám-u. 4

SUHANESZ L.
 Kárpitos és bútortáru csarnoka
 Aranyéremmel többszörösen kitüntetve.

TAKARÉKOS?

HAZIASSZONY ÖN!

CSÖKKENTENI akarja ura gonóbjait?
 Használjon konyhájában

Lampart-Celus

zománcozott folytonos tűzhely

Tüzelőanyag megtakarítás! — Zománcozott tűzhely a konyha díszé! Kezelése egyszerű, tiszta! — Hazai barna szénrel és fával tüzelhet!
Kényelmes részletfizetés!
 Ha egy levelezőlapon nevét és állomáshelyét a hirdetésre való hívatozóval közli, díjtalanul megküldi Önnek tűzhely-prospektusát a
LAMPART GYÁRTMÁNYOK ELADÁSA KFT.
 BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 19. SZÁM.

Baleset. Széles József őrmester, aki a krasznahorkaváraljai őrsről a bánrévei őrsre volt vezényelve, május 11-én a bánrévei vasútállomáson teljesített szolgálatot, miközben a Rozsnyóról érkező személyvonat elütötte. Széles őrmester fejét, ballábafejét és balkarját a vonat összezúzta. Sérülése súlyos. A miskolci honvéd és közrendészeti kórházba szállították.

Munkaalkalom.

A sokgyermekes szegény magyar anyák Országos Szent István Fiúotthona a következő sorokat intézte szerkesztőségünkhöz:

ad. 49. 1939. szám.

Csendőrségi Lapok tekintetes Szerkesztőségének.

Budapest,

Böszörményi-u. 21. sz.

Visszatérve hasonlómű megkeresésünkre és a tekintetes Szerkesztőségnek f. évi március hó 18-án kelt nb. kedves soraira, mely tisztelettel és hálás szeretettel köszönjük, hogy nagybecsű lapjában intézetünk részére szükséges „számartói” állást meghirdetni méltóztattak.

Ennek eredményeként van szerencsénk közölni, hogy a fenti állásra a pályázók közül: **Kéki István ny. csendőr-őrmestert** alkalmaztuk, aki az állást jelszavai intézetünknel már be is töltötte.

Igen derék és komoly alkalmazottat kaptunk Kéki Istvánban s reméljük, hogy a jövőben is ilyen lesz.

A jövőben még szintén két-három ny. csendőr altisztet akarunk alkalmazni, melyhez már most újból kérjük a tekintetes Szerkesztőség támogatását.

Mégegyszer hálásan köszönjük szíves támogatásukat és maradtunk

Gödöllő, 1939. V. 8-án

Hazafias tisztelettel:
olvashatatlan aláírás
ügyv. igazgató.

Ferenc Dénest, aki 1915. vagy 1916. évben az ajnácskői őrsön, mint őrmester teljesített szolgálatot, fontos ügyben keresi az ajnácskői őrs. Aki tud valamit róla, közölje az ajnácskői őrsrel.

Hajnal (Krem) János csendőrt, aki 1909-ben Bátaszéken született, keresi testvére, Krem Mátyás budapesti, (VI., Hajós-u. 37. fsz. 3.) lakos.

Üdülést, pihenést talál balatonfüredi gyógyházunkban.

A **Buvár új száma** ismét nagyszerű bizonyágát adja a tudományos kutatás és a mindennapi élet kapcsolatának. Ezúttal a Földközi-tenger problémáiról kapunk áttekintést (nemes Suhay Imre), érdekes cikket olvasunk a bőrérzések-ről (Tangl Harald), a Balatonvidék egyik védelemre váró természeti emlékeről (Cholnoky Jenő), a nyersanyaghiányról (Keeső István), a rezonanciáról (Hoffmann Ernő). A könyvnapra készülődő olvasóközönség fokozott figyelmére számíthatnak Fitz József, Trócsányi Zoltán, Siklóssy László és Kozoosa Sándor gazdagon illusztrált cikkei a magyar könyvnyomtatás multjáról, a könyvgyűjtés művészetéről és a Nemzeti Múzeum könyvtáráról. A természetkedvelő és gyűjtőgető olvasó igaz örömét lelheti Wagner János, Molnár László, Po-

roszlai Valerián, Dancza János, Palla Ákos cikkeiben. Kulin György a Hassel-üstököséről ritkaságiszámba menő eredeti fényképsorozatot közöl. A májusi szám tartalmát még változatosabbá teszik a technikai érdekességek, tudományos hírek és tudományos rejtvények kedvelt rovatai.

Eladó 1 drb. 6×9-es fényképezőgép Zeiss Tessar 1:4.5 F. 10.5 cm objektívvel. Hozzá bőrtáska, 6 drb lemezkazetta, 1 drb színszűrő, 1 darab előtét-lencse és 1 darab keresőlupe. Ára 110 P. Cím megtudható a szerkesztőségben.

SZEMÉLYI HIREK.

Előléptek alhadnagyokká a budapesti I. kerületben: Csépl Sándor és Mészöl István, **a székesfehérvári II. kerületben:** Szegő Miklós és Ferencz Mózes, **a szombathelyi III. kerületben:** Tuba Ferenc, Györe István, Földvári András és Erdős György, **a pécsi IV. kerületben:** Bercesényi Vince, Lugosfalvi István és Kiss József L., **a szegedi V. kerületben:** vitéz Vereczki István, **a debreceni VI. kerületben:** Kozma Mihály, **a miskolci VII. kerületben:** vitéz Mándy János, **a kassai VIII. kerületben:** Gegő Károly, vitéz Szikszai József és vitéz Tamassy István tiszthelyettesek;

tiszthelyettesekké a budapesti I. kerületben: Cserhalmi Imre, Sente Géza, Marton János, Kocsis Bálint, Papp Jenő vizsgázott törzsrőrmesterek, Holló Rezső hradó törzsrőrmester, Lenvári Ádám, vitéz Seres János, Csikesz István, Gulyás József, Papp István I. törzsrőrmesterek a nyilvántartó tanfolyam elvégzése után, továbbá Csiki György és Csiki András törzsrőrmesterek, **a székesfehérvári II. kerületben:** Soós Lajos, Vági Imre vizsgázott törzsrőrmesterek, Kurucz György, Simon Mihály törzsrőrmesterek, **a szombathelyi III. kerületben:** Németh Albert, Németh István II., Jurányi Antal, Herczeg József vizsgázott törzsrőrmesterek, vitéz Turóczy Bálint törzsrőrmester, **a pécsi IV. kerületben:** Szilágyi Ferenc, Varga János VIII., Toldi József vizsgázott törzsrőrmesterek, Pozsonyi József, Szabó Sámuel, Császár Mihály I., Kovács Lajos II., Kővári János törzsrőrmesterek, **a szegedi V. kerületben:** Hajnal Mihály II., Fábri Dezső, Horváth Ferenc L., Benkő Vince, Horváth Gábor I., Toldi István vizsgázott törzsrőrmesterek, **a debreceni VI. kerületben:** Görbendi András, Szilágyi Károly II., Salamon János, Mónus Pál, Hegymegi Balázs vizsgázott törzsrőrmesterek, az e. ü. tanfolyam elvégzése után Molnár Antal törzsrőrmester, továbbá Nagy József III., Kurucz Ferenc, Petők Sándor, Rideg Mihály, Nánási Károly törzsrőrmesterek, **a miskolci VII. kerületben:** Danyi Sándor, Bakos Mihály, Vince Antal, Kertész Mihály II., Puha József vizsgázott törzsrőrmesterek, **a kassai VIII. kerületben:** Bana Bálint, Géczy Márton, Vida Antal, Balogh Sándor I., Tóth Lajos II., Kovács János II., vitéz Balázs Gusztáv, Péter Balázs vizsgázott törzsrőrmesterek, Bényei József, Lukács János I., Nagy Miklós törzsrőrmesterek;

szv. tiszthelyettesekké a budapesti I. kerületben: Danyi József, Király István szv. törzsrőrmesterek, **a szombathelyi III. kerületben:** Beke István szv. törzsrőrmester, **a pécsi IV. kerületben:** Bajor József II. szv. törzsrőrmester, **a miskolci VII. kerületben:** Bernáth János szv. törzsrőrmester;

törzsrőrmesterekké a székesfehérvári II. kerületben: Szabó Ferenc, Korláth Ferenc, Kovács Lajos I., Borsos Lajos őrmesterek, **a szombathelyi III. kerületben:** Adorján József, Fenyvesi István, Tóth Károly II., Szedő Ferenc, Papp Péter, Péteri Imre, Sebesi János, Vései István, Tóth Sándor II. őrmesterek, **a pécsi IV. kerületben:** Korom Mihály, Szaboles János, Szigeti Miklós, Ballér György őrmesterek, **a szegedi V. kerületben:** Kuruczlaki József, Laskai József őrmesterek, **a miskolci VII. kerületben:** Morvai János, Szedő János, Mengyi József, Szakács Sándor, Szabados József őrmesterek, **a kassai VIII. kerületben:** Potó Lajos, Vadász Lajos, Papp Sándor, Fonyó János, Maczkó Mihály, Szücs Sándor, Tóth József V., Kerezi László, Nagy József III., Trencsényi József őrmesterek;

őrmesterekké a budapesti I. kerületben: Tárnok Ferenc, Dallos József, Horváth József III., Fodor Dezső, Horváth József IV., Tóth János VI., Szilárd Béla, Jakus József, Aszódi

Új és újjáépített **IRÓGÉPEK** legolcsóbban, kedvező hordozható és irodai **IRÓGÉPEK** fizetési feltételekkel ifj. Horváth Lászlónál, Budapest, VII., Wesselényi-u. 49. Telefon: 131-632.

Sport
felszerelések
szaküzlete

Maurer István
Bpest, vi., Teréz-krt 4. Tel.: 118-194

IRÓGÉP (WANDERER—CONTINENTAL)
ALKATRÉSZ, KELLÉK, TÖLTŐTOLL, IMÁKÖNYV STB.

DUKESZ PAPIRKERESKEDÉSBEN
cégét. ZALÁN FERENC
SZOMBATHELY FÓTER

A m. kir. csendőrség tagjainak kedvező fizetési feltételekkel!

György, Soltész Sándor, Urbán János, Kemenes István, Bernáth József, Hajnal János, Csathó Dezső, Csáki János, Poczodi Sándor, Papp Sándor II., Vörös Kálmán, Hajgató László, Istenes Dezső, Süveges András csendőrök, *a székesfehérvári II. kerületben:* Szabados József, Tölgyesi Mihály, Nemes Miklós, vitéz Németh János, Solyom Antal, Herezeg Mátyás, Simon Gyula, Pigai Ferenc, Lukács Mihály, Berta Lajos, Erdélyi Gábor, Havas Ferenc, Elekes István, Csicsai János, Komjáti József, Farkas József I., Vas János, Gede Imre, Szabó Gyula I., Bus Dezső, Fülöp János, vitéz Fekete Gyula csendőrök, *a szombathelyi III. kerületben:* Borbély Antal, Boros Lajos, Horváth Sándor II., Szabó Jenő, Fülöp Lajos, Farkas József, Borbély István, Kovács Imre IV., Komáromy Géza, Solymos Lajos, Lendvai György, Szöllösi Antal, Lengyel Lajos, Kele János, Lócsi János, Garai István csendőrök, *a pécsi IV. kerületben:* Bakonyi József, Béres Mihály, Kőszirtes János, Fábos Lajos, Gerencsér József, Gulyás Péter, Somos Mátyás, Fűrjes Sándor, Sipos István, Hargitai István, Tar János, Molnár Lajos csendőrök, *a szegedi V. kerületben:* Szabó János, Czákó József, Hereg József, Déló Nagy László, Fehér Emil, Cseh András, vitéz Béres Pál, Bardócz Pál, Tóth Mihály, Fekete István, Kerepesi Antal csendőrök, *a debreceni VI. kerületben:* Bondár Károly, Igaz Lajos, Szombathy Lajos, Tóth Bálint, Simon Menyhért csendőrök, *a miskolci VII. kerületben:* Erdész József, Putnokai István, Zalán János, Tari István, Máté János, Úveges János, Gergely Sándor, Holló János, Nagy István, Takaró József, Pálmai Dezső, Solyom József, Rajna László, Takács Ambrus csendőrök, *a kassai VIII. kerületben:* Szabó Ferenc III., Kövesj Dezső, Molnár József, Balázs Gábor, Juhász Gusztáv, Fábrián József, Nagy Lajos, Török Bertalan csendőrök.

Küldje be hozzánk a Csendőrségi Lapok fölös példányait, hogy új őrsainknak elküldhessük.

Új szakasziparancsnok. *A budapesti I. kerületben:* Csépi Sándor alhadnagy.

Új őrsparancsnokok. *A budapesti I. kerületben:* Bucsi Gábor, Révész Dénes törzsrőrmester v., Horváth Ferenc II., Mihácz András, Csiki András tiszthelyettes, Kovács István II. törzsrőrmester v., *a miskolci VII. kerületben:* Bagoly János törzsrőrmester v., *a kassai VIII. kerületben:* Tompa Miklós, Kertész Zsigmond, Kovács János, Vida Antal tiszthelyettes, Varga Lajos II., Szabó Bálint II. törzsrőrmester v.

Véglegesítették. *A budapesti I. kerületben:* Bencze József, Dömény Pál, Jákló Mátyás, vitéz Kalmár István, Szeberényi János, Takács József I., Zsirai László, Kiss Ferenc II., Budavári István, Badó István, Horváth István, Kis József, Kiss Sándor III., Péterfai Alfonz, Szombath István, Tóth János, Varró János, Ordasi Kázmér, Szalay László, Kovács Béla I., Kiskuti Pál, Cs. Varga Pál, Gelencsér István, Tóth Ferenc prb. csendőrök, *a székesfehérvári II. kerületben:* Berzsák Gyula, Bagó József, Csiba László, Grábner Lőrinc, Turi János, Bene József, Válint Mihály, Kránitz Imre, Vesztergom Antal, Wagner István, Kis-Kádi Imre, Franczer József, Cser Ferenc, Süveg István, Varga László III. prb. csendőrök, *a szombathelyi III. kerületben:* Rácz Imre, Molnár Ferenc I., Horváth Ferenc VII., Baracsi József, Bencze Lajos, Járfás József, Torma Géza, Matán József, Nyul Imre, Farkas Jenő,

Haraszi József, Törzsök Mihály, Kovács Nándor, Pék Sándor, Szipőcs Ernő, Ughy Dezső, Nagy József IX., Borhi Ádám, Hideg István, Kovács Imre III., Juhász János, Varga Mihály, Anda József prb. csendőrök, *a pécsi IV. kerületben:* Bérezesi Ádám, Czigler János, Kalocsai István II., Kovács Antal, Molnár György II., Merkel Lajos, Tóth János X., Utasi Béla prb. csendőrök, *a szegedi V. kerületben:* Tamás Sándor, E. Nagy János, Kovács István II., Török István, Kiss Kálmán, Huszár Péter, Herpai László, Andó András, Barabás József, Vasvári Lajos prb. csendőrök, *a debreceni VI. kerületben:* Simon János, Csapó Tibor, Jávorfalvi János, Bárdosi Károly, Körmendi Ferenc, Hegedüs Lajos, Nagy György, Oláh Ferenc, Helmecezi László, Kiss P. Károly, Pocsai György, Szilágyi Endre, Lakatos István, Juhász Lajos, Varga Árpád, Kelemen János, Somosi Márton, Horváth Sándor, Suhajda István, Lévai István, Szabó Lajos, K. Varga Ferenc, Kiss Szilveszter, Szántó János, Garamvölgyi János, Zakár Imre, Pataki András, Papp László, Tóth Elek, Balogh Mihály, Majláth Sándor, Mészáros János, vitéz Virág József, Rácz Antal, Kiss József, Balogh Sándor, Németh Ferenc, Halász József prb. csendőrök, *a miskolci VII. kerületben:* Czángul Béla, Homér Jenő, Horváth István, Jelics Mátyás, Szekeres Sándor, Barta Mihály, Borbír László, Gyuricza Gyula, Krakomperger Gyula, Lidák Ferenc, Nagy Kálmán, Németh János, Sárvári Lajos, Szita Lajos, Vadas László, Balogh István, Halász Pál, Szabó József, Szepesi Ferenc, Danwéber József, Dudás Béla, Egervári László, Gyöngyösi Pál, Papp Béla, Pálnok Géza prb. csendőrök, *a kassai VIII. kerületben:* Balogh László, L. Kiss Béla, Koczka Gábor, Sikuti László, Fehérvári József, Szász Pál, Albert István, Balogh Nándor, Baráth Mihály, Szesztai József, Tóth Lajos, Dévai István, Hodos Lajos, Harmati Sándor, Török Imre, Kovács Pál, Pirocska Mihály, Varga Antal prb. csendőrök.

Házasságot kötött. *Szilágyi Gyula* alezredes Elmer Margit úrhölgygel Gödöllőn, *Zalantay János* őrnagy özv. Linszky Istvánné született Császár Vilma úrhölgygel Budapesten. *A budapesti I. kerületben:* Sárközi Mihály csendőr Gógös Erzsébettel Gödöllőn, *Keckés András* törzsrőrmester Szabó Ilonával Mezőtúron; *a székesfehérvári II. kerületben:* Katona András törzsrőrmester Erneyi Gizellával Pilisszentivánon; *a szegedi V. kerületben:* Bene József törzsrőrmester v. Nagy Ilonával Törökszentmiklóson, Lengyel Imre törzsrőrmester Tarczal Zsófiával Madocsán, Szegedi Sándor törzsrőrmester v. Richter Juliannával Csorvóson, Monori Pál törzsrőrmester Tóth Etelkával Csorvóson, Hunyadi Imre törzsrőrmester Csatlós Erzsébettel Vitkán; *a kassai VIII. kerületben:* Fekete István II. törzs-

ÖN BÚTORVEVŐ?

Akkor várom bútorüzletembe

ANDRÁSSY-ÚT 33
címem jól jegyezze

Telefon: 126-165

FÉSZEK BÚTOR

Óskeresztény cég

a cég neve bútorait innen vegye

A legnagyobb csendőrségi szolgálati könyv-, nyomtatvány-, írószer- és felszerelési cikkek raktára

PALLADIS RT.

BUDAPEST, V., GÉZA-UTCA 2.

A csendőrséget érdeklő új cikkek forgalombahozatalát külön körlevelekkel hirdetjük.

DOXA

A TÖKÉLETES, MEGBÍZHATÓ SVÁJCI ÓRA.
DOXA órát vegyünk.

ÜGYELJÜNK AZ ÓLOMPLOMBARAI

örmester Hadi Máriával Kölesén, Nagy Imre tiszthelyettes Kovács Juliánával Nagylétán.

Született. Dr. Király Ferenc százados hadbíró feleségének András-János fia. *A budapesti I. kerületben:* Virág Béla törzsörmester v. feleségének Béla fia, Barabás Ferenc tiszthelyettes feleségének Bertalan fia, Gaál Pál tiszthelyettes feleségének Ilona-Katalin leánya; *a székesfehérvári II. kerületben:* Hegedűs János I. törzsörmester feleségének Irma-Anna leánya, Boris János törzsörmester feleségének Klára-Erzsébet leánya, Szabó Kálmán I. törzsörmester feleségének Margit-Lujza leánya, Szabó Kálmán I. törzsörmester feleségének Margit-Lujza leánya, Németh György II. törzsörmester feleségének Éva-Mária leánya, Elekcs János törzsörmester feleségének Elemér-János fia; *a szombathelyi III. kerületben:* Kővári Károly törzsörmester feleségének Károly-József-János fia; *a pécsi IV. kerületben:* Halmos András tiszthelyettes feleségének Erzsébet-Katalin leánya; *a szegedi V. kerületben:* Kávali Péter örömester feleségének Endre-Árpád fia, Belényi József tiszthelyettes feleségének Endre-Árpád fia, Belényi József tiszthelyettes feleségének József fia, Rácz János tiszthelyettes feleségének Tibor-Csaba fia, Kiss Gyula II. törzsörmester v. feleségének Ilona leánya, Abonyi Sándor törzsörmester feleségének Margit leánya, Nagy Péter törzsörmester feleségének Livia leánya; *a debreceni VI. kerületben:* Csató József törzsörmester feleségének Róza leánya, Hegymegi Balázs tiszthelyettes feleségének Éva leánya, Zsoldos László szv. törzsörmester feleségének László fia; *a miskolci VII. kerületben:* Borbély Tamás törzsörmester feleségének Mária-Erzsébet leánya, Halász István tiszthelyettes feleségének Judit leánya, Tolnai András törzsörmester v. feleségének Árpád-György fia; *a kassai VIII. kerületben:* Tihanyi Lajos törzsörmester v. feleségének Dénes-Zoltán fia, Gézi Márton tiszthelyettes feleségének Emma-Irén leánya, Kővári Lajos törzsörmester feleségének László-Lajos fia, Tóth Antal törzsörmester feleségének Paula-Margit leánya.

Halálozás. *Sebestyén Antal* alhadnagy, Berettyóújfaluban, *D. Pócsi Mihály* ny. áll. törzsörmester *Erzsébet-Anna* leánya Berkeszen, *László Mihály* ny. áll. tiszthelyettes Jászberényben, *Fazekas János* ny. áll. tiszthelyettes Drégelypalánkon, *Tulipán István* tiszthelyettes *György* fia Hosszúpályiban, *Csató József* törzsörmester *Róza* leánya Derecskén, *Balázs György* ny. áll. törzsörmester felesége Szegeden, *Teleki József* ny. áll. tiszthelyettes Kiskúnmajsn, *Kővári Károly* törzsörmester *Károly-József-János* fia Ostffyasszonyfán, *Nagy Sándor* esendőr Komáromban, *Xantus Gergely* ny. áll. tiszthelyettes Gödöllőn meghalt.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kézírásos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átcsiszolásának, és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a törlés és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat oldalára piros írónnal „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel, kettes sortávolságra, kézírással pedig jól, olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kéziratot nem foglalkozunk. A kéziratokban semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbellyeggel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorsáról szerkesztői üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének trásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételek a szokásos tiszteletdíj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másutt közölni, sem pedig utánnymutatni. A nyomdai korrektúrát mi végezzük, korrektúralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különnyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgató-

49 ÉV ÓTA
FENNÁLLÓ CÉG

MÁRER

UTÓDA

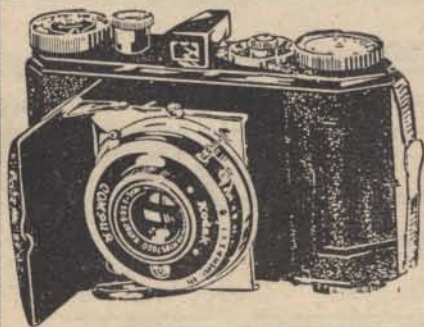
EGYENRUHÁZATI
INTÉZETE
BUDAPEST
VIII., BAROSS-TÉR 9. SZ.
TELEFON: 139-528

Mindennemű egyenruházati és felszerelési cikkek legolcsóbb beszerzési forrása.

Szakképzett egyenruhászabóság

Modern,
tökéletes
felszerelés

szükséges tartozéka a kicsi nagyteljesítményű, gyorsan működő fényképezőgép. Ez a

KODAK

Retina

mely most részletre vásárolható. Részletárjegyzéket és ismertetőt díjmentesen küld:

KODAK LIMITED
BUDAPESTI FIÓKJA
BUDAPEST, V., BÁTHORY-U. 6.

ságától (Budapest, V., Honvéd-utca 10.) szíveskedjenek megrendelni, mely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetekben; magánleveleket akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbélyegét mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldők külte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jellegül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jeligét nem jelö meg, nevének kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekű kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrlélexikon“-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és a m. kir. rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el, másról nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénei évi 10 P előfizetési díjat fizetnek. Legkisebb előfizetési idő: félév. Nyugállományú legénységi olvasóink az előfizetési díjat 2 pengős részletekben is fizethetik. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.342. sz. postatakarékpénztári csekk számlájára befizetni. Címünk: „A Csendőrségi Lapok Szerkesztőségének, Budapest, I. kerület, Böszörményi-út 21. szám.“

Táskaélelem. Nem új gondolat, a régebbi évfolyamainkban nyomát találja. Akkoriban senki se barátkozott meg vele, most majd újból írunk róla.

Bolla törm. Lillafüred. Ha jutalomtárgyunk örömet szerzett önnek, ennek örülünk. Szorgalma révén jutott hozzá.

B. L. thts. Nagysurány. Címváltozását elintéztük. Előfizetése 1939 június végéig van rendezve.

Világítás. Hogy miért nem állapít meg a Cs-2. jelzésű Illetéki szabályzat 55. §. 4. pontja a nyári hónapokra világítási átalányt? Azért, mert ilyenkor általában nappali világosságban elvégezhető az írásbeli munka s ha marad is valami estére, a világításért fizetendő összeg csekély. Nem szabad krajeároknak gondolkozni és mindent a kincstártól várni. Azt pedig ne is hangoztassa, hogy a néha 23-24 óráig dolgozó más bajtársa megfizesse a világítást. Ez olyan túlzás, amely már a józan takarékoságon messze felül van és igen közelről érinti a bajtársias gondolkodást.

Balaton. Olvassa el lapunk ez évi 5. számának 172. oldalán „Jutas“ jeligés üzenetünket. A kért számokat pótoltuk.

Bánya. A III. osztályú legénységi katonai szolgálati jel 6 évi szolgálat után illetékes. Ebbe az időbe beszámít a katonai szolgálat is, még megszakítás esetén is. Így ha Ön 1 évig volt katonai, május 1-én pedig betöltötte a csendőrségnél az 5 évet, akkor május 1-ével megszerezte az említett jellel való jogosultságát. Rövidesen — legkésőbb júliusban — meg is kapja. Ha nem, az örs jelentse be az illetékes gazdasági hivatalnak.

Várdomb. A csendőrkalapot minden alkalommal leeresztett állszíjjal kell most már viselni. L. 9/1939. sz. Cs. K.-ben közzétett 571.601/20—1939. számú H. M. rendeletet. Ez annyit jelent, hogy puská nélkül teljesített szolgálatoknál is (napos csendőr stb.) és a kalap viselés minden egyéb eseteiben (pl. esküvő, temetés) le kell eresztetni az állszíjat.

Hargita. 1. Nem tudjuk az okát, miért nem véglegesítették még Önöket. Valószínű, rövidesen megtörténik. Ha nem, bejelentheti az osztályparancsnokságnak azt, amit nekünk írt. 2. Ha csak a férj áll a sértett szolgálatában, mint kocsis, de a feleség a sértettnek nem alkalmazottja, akkor őt nem lehet a sértett szolgálatban álló személynek tekinteni, tehát az általa elkövetett lopás sem minősül a Btk. 336. §. 7. pontja szerint. Az, hogy a feleség is a sértett által a férjnek nyújtott természetbeni lakásban lakik, a cselekmény elbírálására nincs befolyással, mert a lakás nem az ő járandósága, hanem a férjé.

Kolozsvár. A laktanyában töltött pihenő után vezénylési pótdíj nem számítható fel.

Felvidék. A volt házigazda követelése teljesen jogosnak látszik. Ha írásbeli megállapodás (szerződés) nincs és a szóbeli megállapodást is tanúk jelenléte nélkül kötötték, akkor csak a helyi lakbér szabályrendelet határozványai az irányadók. Kérdés tehát, hogy milyen felmondási határidőt állapít meg előbbi állomáshelyén a szabályrendelet. Ha 1/4 vagy 1/2 évit s Ön előbb kiköltözött, a hátralevő időre a háztulajdonos jogosan követeli a bért. Minthogy áthelyezés folytán költözött el, a kiürített lakást a kincstár rendelkezésére kellett volna bocsátani, hogy a bérlet hátralevő idejére a lakás esetleges értékesítésével (kiadásával) a kincstár kártalanítva legyen. A volt szárnyparancsnokságának azonnal jelentse a házigazda követelését.

Tahi. Jól esett olvasnunk őszinte levelét. Ebből látjuk, hogy nem eszálódunk Önben. Minthogy nővére évekig külföldön volt, nyelvismerete révén is boldogulhat. Pénztintézeteknél, nagyobb kereskedelmi vállalatoknál, idegenforgalmi irodákban az idegen nyelveket beszélők előnyben vannak. Mint nevelőnk is könnyen elhelyezkedhetnek. Kitaró utánjárása bizonyára itt is eredménnyel fog járni s ehhez hozzásegíteni kívánjuk azzal, hogy lapunk hasábjain szótánesszük. Írja meg az adatokat.

A munka nemesít. 1. Az igényjogosultsági igazolvány elnyerése testi és szellemi alkalmassághoz, jó minősítéshez és legalább 6 szolgálati év betöltéséhez van kötve. Előbb tehát nem kérheti. E feltételek fennforgása esetén A. mintájú igazolványt kaphat, mely altiszt, valamint azzal egy tekintet alá eső állásokra való pályázatra jogosít. Ha azonban a középiskola IV. osztályát elvégezte, B. mintájú igazolványt kaphat, mellyel az állami rendszerű kezelői, az állami üzemeknél és közforgalmú vasúti vállalatoknál a segédtsziti, valamint az ezekkel egy tekintet alá eső állásokra pályázhat. 12 szolgálati év után az írodakezelési szakba tartozó tisztviselői állásokra jogosító C. mintájú igazolványt kaphat az a csendőr, akinek 4 középiskolai végzettsége van. Bővebb felvilágosítás található lapunk 1931. évi II. számának 286. oldalán. Az igényjogosultsági igazolvány kiállítására irányuló kérelmet a kerületi parancsnoksághoz kell szolgálati úton előterjeszteni. 2. Utmesteri, erdőéri,

Ha petroleummal világít

Aladdin

lámpát vegyen!

125 gyertyafényes kezelésmentes, lágyfőhérvilágítás. Régi lámpáját átalakítjuk
Ismertetőt díjmentesen küld:

Aladdin RT. Budapest, VII, Nyár-u. 7.

Vásároljunk

Fényképezőgépet,

Fotócikket, szemüveget,

kömérőt, zseblámpát

BODA

FOTÓ, OPTIKA SPECIÁLIS SZAKÜZLETÉBEN

BUDAPEST, V., BERLINI-TÉR 6.

(Nyugati p. u.) Tel.: 121-488.
Kedvező fizetési feltételek.

A mindig
üzletes Kávéital!

vadóri tanfolyam minden évben van. A pályázati feltételeket és egyéb tudnivalókat a Budapesti Közlönyben idejében közzéteszik. Jegyzői irodákban megtekintheti. 3. Nősülési engedélyt a közölt oknál fogva nem kaphat. Sajnálatos eset ez, de becsületes felfogásra vall, hogy most már férfiasan helyt áll és ki-tart a nő mellett.

64.090. 1. A további rendelkezésig a névjelző tábla alkal-mazása a kerékpáron még kötelező. A bejelentő-lapot is ma-gával kell hordania a kerékpárosnak s emellett a személyazo-nosságát igazoló arcképes okmánnyal is el kell látva lennie. L. 1939. évi 3. Cs. K.-ben közzétetj 126.800 1938. számú B. M. rendeletet. 2. Folytatólagos érdeklődésében semmiféle kivetni-valót nem látunk, sőt jó néven vesszük. A Nyé. 5. évfolyamát azért kell az örsön őrizni, hogy a benne levő adatokat az örs szükség esetén felhasználhassa. Ez csak úgy lehetséges, ha az adatok mindig a való helyzetet tüntetik fel, azért tehát mind az 5 évfolyamot helyesbíteni kell s nemcsak 3-at. A két utolsó évfolyamot azért kell az iratrakaszban őrizni, mert arra már ritkábban van szükség, az irodában pedig sok helyet foglalna el. 3. Erre lexikon választ kap.

1940. Budapest, VII. ker., István-út 3. I. em. 1.

B. J. tthts. Makó. A kérdést most már megoldották.

KÉZIRATOK, FÉNYKÉPEK.

Fényképpályázatunk állandó!

Lőcse. A felvidéki eseményekkel összefüggő felvételeket később használjuk fel. Ezek a képek jók, de annyiszor közöl-tünk már disznóölésről képet, hogy — már meg is csömörlik az ember. Gépe, szeme jó. De a szuronyos csendőr mért áll a pör-zsölésnél? Milyen szolgálat az?...

Új magyar tavasz. Nem jó vers. Ajánljuk versírás helyett a szolgálati könyveket, amelyeket egy próbaesendőr sohase tehet le a kezéből. A versfaragást hagyja másoknak. Ott, fent Kárpátalján akad — ha keres — elég munkája olyan, ami hi-vatásához tartozik, azokkal foglalkozzék.

Loboda törm. Aki kapál, az is a gépbe néz. Vagy-vagy! És a háttér? Nyestet hegyoldal? Nem használható.

Kakuk. Ez sem jó.

TRUNKHAHN

Posztógyár és ruhagyár rt.

A m. kir. csend-
őrség állandó
szövetségállítója
és ruhakészítője

Bpest, XI., Bocskay-út 117.

LERAKATOK:

IV., Prohászka Ottokár-utca 8. szám.

VI., Teréz-körút 8. szám.

II., Margit-körút 50. szám.

VIII., Baross-tér 15. szám.

Vak Miska meg a többiek.

Írta: CSURKA PÉTER.

— Regény. —

(21)

De ezt nem várta be Vak Miska, hanem húzódtott haza az ablakok alatt, mint megvert sátán, szüre zsebébe jó mélyre lecsúsztatta Laji bátyám írásbeli kötelezvényét u nyolcszáz forintról. És mint lyukas zsákból hogy folyik a búza, úgy folytatta maga után Vak Miska is az átkot, melyekkel egytől egyig illette Laji bátyám, valamint le és felmenő ivadékait, akik voltak, lesznek és vannak a jelenben.

V. RÉSZ.

Őnszürke őszi idő volt. Csapkodott az eső, ljedt felhők úsztak Berény felé. Olyanok voltak, mintha megtépték volna őket, cafrangos, rongyos felhők, szakállasak és soványak, úgyhogy csupa szájalom volt még rájuk is nézni. És szaladtak ezek a felhők mind Berény felé, útjukban végigver-ték a világot aprószemű esővel, mintha finom köleskását szitált volna az ég a földre. A vedlett ugarokon kövér var-jak sétáltak, fel-felrepültek a tengerikóró zsupokra, melyek egyvonalban, szabályos távolságokban álltak egymástól a földeken. A Stolec-pusztán széles rajvonban leányok, assz-zonyok hajladoztak, szedték a csutkatövet, a térdükön ver-ték ki belőle a fekete földet és halomra dobálták. A raj-vonal mögött botos ember állt, az eget ókumlálta, összéb-b húzta magán a bőrkabátot. Csóváltgatta a fejét, azután na-gyot kiállott, asszonyok, lányok abbahagyták a csutkatöve-zést és csoportokban vonultak a major felé, kántálni kezd-tek pusztai nótákat a szerelemről, a szegénységről, ömlött széjjel a nóta a földeken, a boldogtalan nóta, átjött a fo-lyón és behúzódtott a Vashalomba. Siró nóta, fájó nóta a lueskos őszben, ugyan hogy van kedvük dalolni ebben a pocsek időben?

A botosispán beszüntette a munkát, mert esős időben nem lehet csutkatövezni, ráragad a föld a tengeritőre. Most biztosan félnapszámot fizet a kántálóknak. De mindenki be-vonult a mezőről az ónos eső elől fedél alá, csak egy em-bernek nem numerált ez az idő. Egyetlenegy embernek szé-les e határban. Ez az ember fejszével oszlopokat hegyezett és a hegyes oszlopokat nagy fa-furkóval bele kongatta a földbe. Mintegy holdnyi területen furkózta köröskörül a cö-löpöket. Már egy hete, hogy ezt csinálja. Kerítést hűz a föld

Újrendszerű bútorthitel!

Lakását berendezheti bútorral, szőnyeggel minden csendőr

ELŐLEG NÉLKÜL

harminc egyenlő havi részletre,

vagyis minden P 100.— után 3.33 pengő havi részletre. Egy éven belüli törlesztésnél a kamatokat visszatérítjük.

KARDOS TESTVÉREK

Budapest, VII., Wesselényi-u. 18. Kazinczy-u. mellett.

MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK

Villamossági Részvénytársaság. Budapest, VI., Teréz-kr. 36. Tel.: 120-739

körül. Már a nagy jegenyefa felőli részen készen is van. Sűrű tuskés dróttal vannak az oszlopok összekötve, ember azon nem bujhat át.

A nagy jegenyefa meg van rakva varjúval és egyre többen érkeznek, mert már szürkül a határ, szükül a horizont, lassan nyomul előre az este Rosszerdő felől és estére a varjak, az ugaroknak eme koromba-ragyogó telepesei elülnek.

A fáról nézik a szorgalmas embert, aki tán még máma beakarja fejezni a kerítést. Ez a szorgalmas ember pedig maga volt Vári Laji bátyám, ha tetszik még rá emlékezni. Már akkor mint a saját tulajdonát kerítésezte körül a földet, nevén álló kopár ingatlant, áfirt és ettelekkönyvelt birtokot, melyről azt állította mindenki, hogy jól megfizette bolond fejével, mert nem akadt más huncut ember kenden kívül, aki belevágott volna a dobszón hirdetett vásárlásba. Már nyilvánvalóvá vált, hogy belebukik a község a parcellázásba, a fenének se kellene a vashalmi telkek.

Ebben az időben már az is nyilvánvalóvá vált, hogy magánál Laji bátyám valami baj van a kréta körül. Ebben az esetben a kréta alatt a fejét értették a népek Laji bátyámnak, hogy a fejével esett valami baj, egyesek már odáig mentek a gyanúsításokkal, hogy nem is fogja kend sokáig vinni, mint teszem fel, a tavasz. A tavasz föltétlenül elviszi a feje miatt kendet.

Laji bátyám szárazan mosolygott, csak pofázzatok, gondolta, majd meglátjuk, hogy kinek lesz igazga?

Mindenekelőtt a kerítéssel kellett elkészülni, több oknál fogva ez volt a legfontosabb. Mióta a helybeli sajtó orgánumban napvilágot látott az a hír, miszerint névtelen kincsek után kutatnak a falu körül, hogy valaki badar mesékkel zavarja meg az emberek józanságát és a nép hisz ezekben a lelketlen mesékben (így írta a főszerkesztő úr), azóta megszámlálhatatlan gödör keletkezett a falu körül éjszakáról éjszakára. Szabad idejünkben és főként éjszakánként sokan ásót, lapátot ragadtak és találmra ázni kezdtek a Vashalomban, de nemesak a Vashalomban, hanem például a csordanyomáson, a Malomasszonykert környékén, a Konsitzki kertben, meg a zsüipek táján.

Hiába volt a főszerkesztő úrnak minden erőlködése nagybéli lapjában, hiába ontotta vasárnaponként a dörgedelmes cikkeket az elszabadult babona ellen, utalt a huszadik századra és vívmányaira, a kultúra áldásaira, melyben már nem hihetünk képtelenségekben, mesékben, mindegy volt, mégjobban esilogtak az ásók a holdfényben, vagy sötét éjszakákban. (Sajnos, ezeknek a cikkeknek azért nem volt meg a kellő hatásuk, mert nem juthattak el a nép legszélsőbb rétegeibe, nem olvashatta azokat mindenki már csak azért sem, mert ezidőtájt háromra, azaz: 3-ra esett le a lap példányszáma. Uramisten, hol voltak azok a bőséges idők, amikor még hetenként tizennyolc példányban nyomták a lapot, a zendülés idején meg „duflán“ hozta ki a szerkesztő úr!...)

Tehát gödröket látott Laji bátyám mindenütt a falu körül. Az adást vételt követő napon pedig már a saját földjén, a Kocsorék betemetett gödre mellett talált egy megkezdett gödröt. Másnap éjjel lesbe állt. Ott állt a nagyjegenyefa mellett. Szeptemberi hold barangolt az égen és amint ott várt, a csapáson jött le és ment el a fa mellett a kis Hene, tűzoltóparancsnok, aki különben bádogosipart űzött szeretett falunkban. Ásó volt a vállán. És úgy vette ki Laji bátyám, hogy már hazafele tartott esendesen szitkozódva.

Másnap éjjel Jeremiás, a cucilista eszmadia, jött felgyűrt nadrágszárral az iharerdő felől. Fűtyült, taktusru verte meztlábos lábát a csapáson. Szépen tudott fűtyülni és neki is ásó és lapát volt a vállán.

Harmadnap éjjel több meztlábos adófizető mászkált Laji bátyám telkén, tanakodtak, áldogáltak, végül is jóval arébb mentek és hajnalig szorgalmasan dolgoztak. Ezek konzorcionális alapon ástak. Kire mennyi esik, ha meg lesz a kincs?!

De megfoghatatlan volt az, ugyi Laji bátyám, hogy honnan a esudából szívárgott ki a rengeteg kincsnek a híre? Ki kottyantotta ki?!... Vak Miska, vagy Kocsorék? Csak éppen hogy a hellyel nem voltak a népek tisztában. De most már fújhatják!

Egyik éjjel pedig, mert akkortájt, míg a kerítés készen lett, minden éjszaka kint tanyázott Laji bátyám a Vashalomban, vigyázta az Árgirius vagyontöbblexumot, mondom egy éjjel pedig a Herpait, a kis potrohos bírót látta a gáton állani. Ásó, lapát ugyan nem volt nála, de abból a tényből, hogy lejött a gát tetejéről és összevissza méreket eszközölt kurta lábaival, megállapíthatta kend, hogy Herpai is a kincsek után szaglászik.

Egyszerrel megfordult ott nagyon sok ismerős, névtelen és neves közéleti ember. Ha a „nadrágosok“, mint példának okáért Rózsási Jankó községi írnok úr, vagy Füredi Pista a kántornak a fia, aki zeneszerzőnek készült piciny gyermekkorától kezdve egészen harminc éves koráig, míg végre aztán elment dijnoknak a Hosszúfoki Ármestesítőhöz, vagy — kit mondjak még? — mint például Weimann Karesi m. kir. járásbírósi díjnok és többen mások, ha nem is mentek ki ténybelileg községünk szélére ásóval és lapáttal, de esténként összedugták a fejüket a Koronában és nem beszéltek másról, mint a kincsekről és a negyedik, ötödik liter után nekiestek a főszerkesztő úrnak, vallatták, hogy mondaná meg már, hogy mi az ő egészen magánvéleménye a dolgokról, mert a hírlapírás és magánvélemény, az kettő. A főszerkesztő úr felhúzta két nagy fecskefarkú szemöldökét és így nyilatkozott:

— Vérbeli ujságíró, mint amilyen én is bátor vagyok lenni, úgy a nagynyilvánosság előtt írásban, mint fehére asztal mellett szóban, bizonyos dolgokról egy véleményem szokott lenni. Kijelentem tehát előttetek, mélyen tisztelt barátaim, hogy ez az egész kincs-história minden józan alap nélküli, szemenszedett marhaság!... Hasonló az Attila sírjához, mely allegorikus (?) legendát a történelemből bizonyára tudni méltóztattok... Ezt se találták még meg, pedig keresik már vagy kétezer esztendeje. (!)

Ritkultak az éjszakai kirándulások, ellankadtak a kedélyek, Laji bátyám is riákitotta a leskelődést. Csak minden másodnap rándult ki a telekre. Azt már megállapította, hogy a maga telkén nincsen baj, most már különösképpen elkerülik az emberek. Az utolsó este azonban rémülve tapasztalta, hogy kutya jár a kertben, vagyis — a telkén. Serényen dolgozott valaki a falu felé eső esüskén, úgyannyira, hogy már a feje sem látszott ki a gödörből. Ökölboszorult kezekkel ment oda Laji bátyám, felállt a gödör melletti halomra és lekiáltott:

— Ki van itt?

(Folytatjuk.)

Rheinmetall irógépek

**STRUBE
REZSÖNÉL**

BUDAPEST, VI. ker.,
Vlmos cs.-út 15/a.
TÁVBESZÉLŐ: 114-142

A magy. kir. csendőrség
tagjainak kedvező fizetési feltételek.

KUTSCHER SZILVESZTER

Az „Arany kalapács”

Budapest, VII., Rákóczi-út 32. sz.

Telefon: 131-578

Lőszerszámveretek, szígyártó, nyerges és cipész-kellékek.

VÉRTES ÉS TÁRSA BARTA

DIVATÁRÚ és CSENDŐRSÉGI CIKKEK ÜZLETE
BUDAPEST, VII., KIRÁLY-UTCA 93. SZ.

TELEFON: 1-436-51.

Kedvező fizetési feltételek! Minőségben elsőrangú. Mintacsomagot bérmentve vételkötelezettség nélkül küldünk.

Pályázat megfajtések.

Legelső vagy legnehezebb

szolgálatuk leírására hirdettünk pályázatot esendőr rendfokozatú bajtársunk számára március 14-i számunkban. A esendőr felejthetetlen emléke az a szolgálat, amelyre pályája kezdetén elindult s az is, amely minden lelki és testi képessége kifejtésére kényszerítette s amelyet ezért a legnehezebbnek érzett. Mindkettő egyformán sok-sok hasznos tanulságot eredményezett annak, aki átélte s a pályázaton résztvevők leírásából úgy látjuk, hogy a szolgálatnak tetterős, lelkes, ügyes sarjadéka nő fel a régiék nyomába. Pályázatunkon 135-en vettek részt, a legjobbak: *Almás István* cső. (Pusztavacs), *Arnyas János* cső. (Gyömrő), *Bérczes József* cső. (Osgyán), *Borbély József* cső.

(Vágsellye), *Buza Sándor* cső. (Tarnalelesz), *Csetneki Antal* cső. (Dunaszerdahely), *Erdei István* cső. (Pilis), *Gazdag Miklós* cső. (Méhkerék), *Horváth Béla* cső. (Felnémet), *Jánosi Ferenc* cső. (Budapest), *Lajkó Mátyás* cső. (Bodzásújlak), *Lendvai János* cső. (Gomba), *Lendvai János* cső. (Kerca), *Mázsári Mihály* cső. (Méhkerék), *Nedves György* cső. (Kiskúnhalas), *Pusztai István* cső. (Kiskúnhalas), *Takács Ferenc* cső. (Csorvás), *Tóth Imre V.* cső. (Paks), *Zánthó Ferenc* cső. (Berzence).

A legjobbak közül *Csetneki Antal*, *Erdei István*, *Lendvai János* (Kerca) és *Pusztai István* esendőrök kaptak jutalmat, amit részükre elküldtünk.

Örülni fogunk, ha ügyes írásaikkal máskor is felkeresnek bennünket.

Járőrvezetők

küldték be leírásaikat a március 14-i számunkban hirdett pályázatra, amellyel azt a célt kívántuk elérni: lássuk a hibákat, melyeket egy-egy kiderítetlen bűnesemény nyomozásánál a járőrök elkövettek. Legjobban kiviláglik ez *Székelly Sándor őrmester* (Alsóabas) pályázatából, aki az első nyomozás minden mozzanatát teljes szakszerűséggel rögzítve adja előnképp, hogy első olvasásra szinte azt gondolnánk: nincs ebben semmi hiba... Ő maga tárja fel aztán azokat úgy, amint azt pályázatunkban meghatároztuk. *Ővé a jutalom.* Jó munkát

küldtek még: *Berta Lajos* cső. (Szeged), *Csató József* t. (Debrecen), *Dömötör Lajos* őrm. (Kapos), *Elekcs János* t. (Naszvad), *Horváth Mihály* ny. t. (Cserkút), *Lakatos István* t. (Zákány), *Németh Sándor* II. t. (Andocs), *Pintér*

Ferenc t. (Kisterenye), *Takács Imre* III. t. (Török-szentmiklós).

A nyertes munkáját közölni fogjuk.

Pályázatok.

I.

Az őrsállomás

viszonyait minél előbb és minél teljesebben megismerni, minden esendőr első kötelessége. Nem lesz tehát nehéz megfelelni ezekre a kérdésekre:

1. kik az őrsállomás legjellegzetesebb, a többi közül kiemelkedő személyei? Le kell őket írni külsőleg is, főként azonban azon tulajdonságaikra nézve, melyek őket a mindennapi, átlagos emberektől — ott az őrsállomáson — megkülönböztetik. Lehet ez a község vezetője, lehet egy szokásos büntetett, falurossza, lehet egy „mindenleiben kanál”, lehet a pap, a koldus stb. stb.;

2. részletezni kell az őrsállomás lakosságát. Le kell írni az egyes társadalmi rétegeket: számuk, életmódjuk, küzdelmeik, szokásaik, erkölcsük stb. szerint.

Magyar embernek nem nehéz mindezt meglátni, ha közülük való s a esendőr nemcsak hogy ilyen, de közöttük is él és hivatala kötelességgé is teszi a körlete népével való foglalkozást. Mert sohase tudhatja, hol és hogyan találkozhat a bűnnel és hogyan jut a bűnös nyomára. Ha valaki az őrsállomás külső, környezeti leírását is felveszi pályázata anyagába, nem tesz helytelenül. Sőt!

A pályázók — ha úgy tetszik — örskörletük más községéből és községéről is adhatnak leírást. *Június 30-ig küldjék be legénységi állományú bajtársaink a pályázatukat, melyekből a legjobbakat jutalmazni fogjuk és közöljük is.*

II.

Rajzolni tudó

bajtársainknak kívánunk lehetőséget nyújtani tehetségük megmutatására, midőn felhívjuk őket: küldjék be rajzaikat hozzánk, engedjük át azokat lapunk részére. A rajz, festmény tárgya bármi lehet; arc, jelenet, táj, tréfa vagy más. Aki a esendőréletről örökíti meg valamit, azt még szívesebben vesszük. *Tiszteletdíjat adunk minden közzétre elfogadott rajzért, azonkívül emléktárggyal is jutalmazzuk a szerzőjét.* Nem várnunk művészi munkákat, efelől tehát legyenek nyugodtak bajtársaink, ez azonban nem zárja ki azt, hogy igenis, ilyenre is akadunk. A magyar a legtehetségesebb népek egyike s a esendőség hatalmas területében feltétlenül van ilyen istenadta képességi is. *Pályázatunkon mindenki részt vehet. Határidő június 30.*

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
Besenyői BEÜTHY KÁLMÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest,
V., Honvéd-utca 10. — Felelős: Györy Aladár igazgató.

KARDBOJT ÉS MÁF FELSZERELÉSI CIKKEIT SZEREZZE BE KÖZVETLEN

Kardnikkelezést, aranyozást, ezüstözést olcsón végezz.

PERLIK JÁNOS

CSENDŐRSÉGI ÉS KATONAI FELSZERELÉSI ÜZEMÉROL
PESTSZENTIMRE. (Postafiók)

ÓRA, ÉKSZERNEMŰ, AJÁNDÉKTÁRGYAK

»KRONOSZ«

óra- és ékszerkereskedelmi r. t.

BUDAPEST, IV., ESKÜ-ÚT 3. SZ.

RÉSZLETFIZETÉSI KEDVEZMÉNY!

BUTOR BERTALAN-né
bevásárlását biza-
lommal eszközölje

KERESZTÉNY BUTORSZALON-nál

BUDAPEST,
VIII., Rákóczi-út 82. I. em.

A m. kir. esendőség tagjai ked-
velt, elismert bevásárló helye
Képes árajánlatot küldünk!

Polgári és luxus kivitelű butorok
készenzárban - kedvező fizetési feltételekkel.